

ሌሎች አባባሎቻቸውን እንጨምር፡-

- ① “ዘበጽደ ነፍስ ያሉ ማለት ምድራዊ ሩሣቸውን ጨርሰው በአካለ ነፍስ ወደ ገነት የተወሰዱ ቅዱሳን እንደ እነርሱ ሩሣቸውን ጨርሰው በአካለ ነፍስ ወደ ሲኦል ለገዙ ነፍሳት ይማልዳሉን? ወይም ያማልዳሉን? ቢባል መልሱ አያማልዱም፤ አይማልዱም የሚል ነው።” (ሠራ ቁ. 8፡ 7ጽ 31)
- ② “ዘበጽደ ነፍስ ያሉ የቅዱሳን ነፍሳት በአጽደ ሥጋ ላሉት ይማልዳሉን? ያማልዳሉን? የለም አያማልዱም፤ አይማልዱም።” (ሠራ ቁ. 8፡ 7ጽ 31)
- ③ “... የእርቁን አዋጅ በሙና ኑ ታረቁኝ እያለ እግዚአብሔር በወንጌላውያን በኩል እየማለደ ሳለ፤ አይ ልጅህ በፈጸመው ሥራ አልታረቅም፤ ሌላ አስታራቂ እፈልጋለሁ ለሚል ሰው ሽረ ምን መፍትሔ ይገኛል?” (ሠራ ቁ. 8፡ 7ጽ 32)
- ④ “እግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ ዓለሙን ከራሱ ጋር ያስታረቀ ሆኖ ሳለ፤ በማስታረቅ አገልግሎት የተመደቡ መልእክተኞችም ወደ ዓለሙ ሁሉ በመሔድ የዕርቁን ቃል እየሰበኩ ሳለ፤ እስካሁን ድረስ ገና እግዚአብሔርን በጠላትነት ለሚያዩ፤ አስታራቂ ፍለጋ በዱር በገደል ለሚገኩት ሌሎች አስታራቂ ያሉ መስጋቸው ተስፋ ለቀረጡ ሁሉ...” (ሠራ ቁ. 11፡ 7ጽ 5)
- ⑤ “ከርስቲያን ወደ ሞቱ ሰዎች ነፍሳትና ወደ ልዩ ልዩ መናፍስት ሊጸልይ ይገባዋልን? የሞቱ ዘመዶቻችንን ነፍሳት ብንጠራቸው ይሰሙናልን? የምንጠይቃቸውን የመፈጸም ችሎታ አላቸውን? ሊጸልይ አይገባውም፤ ይህ የአረማውያን ልማድ ነው። ምድራዊ ተልእኮቻችንን ጨርሰው ያንቀላፉትን (የሞቱትን) ሰዎች ነፍሳት በሥጋ ሕይወት ያለነው እኛ ብንጠራቸው አይሰሙም፤ የምንጠይቃቸውንም ለመፈጸም አይችሉም። ሞትን ተሻግረው ወደ ዓጸደ ነፍስ የተሻገሩ ሰዎች በዓጸደ ሥጋ ያሉ ተወላጆቻቸው ቢከብሩ ወይም ቢዋረዱ የማወቅ ወይም የማየት ችሎታ የላቸውም ይላል ቃሉ። ኢዮብ 7፡9-10፤ 14፡1-22 መክ. 9፡4-6” (ሠራ ቁ. 3፡ 7ጽ 23-24)
- ⑥ “መናፍስትን እንዳንጠራ ከተከለከለን መናፍስት በምን ሁኔታ ወደ ሰው ይመጣሉ? በመናፍስትነት የምናውቃቸው መላእክት እና የወደቀው ሰይጣንና ተከታዮቹ ናቸው። የወደቁትንም ሆነ ያልወደቁትን መናፍስት (መላእክትን) እንድንጠራ አልተፈቀደም። ዘፍ. 18፡9-12 መናፍስትንና የሞቱ ሰዎችን ነፍሳት መዋራት ማሟረት ነው። ሙታን በሕይወት ሥጋ በነበሩበት ጊዜ ይፈጽሙት የነበረውን አስባራ ተግባር ያልሞቱ ዘመዶቻቸው እንዳይሠሩ ለመምከር እንኳ አይችሉም። ሉቃ. 23፡42-43 ራእ. 6፡9-11 ሉቃ. 16፡22 — 30” (ሠራ ቁ. 3፡ 7ጽ 23-24)
- ⑦ “በቤተ ክርስቲያናቸው ስለ ቅድስና የሚወጡትን ድንጋጌዎች ለማክበር ጥረት የሚያደርጉ ምእመናን እንዳሉ ይታወቃል። በእግዚአብሔር የተደነገጉትን ሕጎች ለመጠበቅ በሚደረግ ሙከራ የሚጋደሉም አሉ። በየዕለቱ በመውደቅና በመነሳት በሚደረግ ተጋድሎ ቅድስናን ለመፈጸም የሚታየው የምእመናን ልባዊ ጥረት በሰውም በእግዚአብሔርም ዘንድ የተወደደ መሆኑ አያጠራጥርም። ዳሩ ግን እንደዚህ በመሰለ ሁኔታ ራስን ለመግዛት በሚደረግ ጥረት ውስጥ ያለው ቅድስና በሰው ዐቅም የሚፈጸምና መለኪያውም ሰብአዊ መሆኑን ልንዘነጋ አይገባም፤ እግዚአብሔር የሚፈልግብን ቅድስና ከዚያ በላይ ነውና። ‘እኔ ቅዱስ እንደ ሆንኩ ቅዱሳን ሁኔ’ ይለናልና። ... አንዱ በሌላው ሕይወት ተለክቶ የተሻለ ሆኖ መገኘትን በቀኙ ፍጹም አድርጎ አይመዘግብልንም። በመውደቅና በመነሣት ውስጥ ከሚያልፍ ሕይወት የተገኘ ቅድስና፤ በሰዎች መካከል በሚፈጠር መመዝገቅና ማንጸር እገሌ ጻድቅ ነው። አንተ ቅዱስ ነህ ለመባባል ቢያበቃ እንጂ በእግዚአብሔር ቅድስና ተለክቶ ፍጹምነትን አያስገኝም፤ አያሰጥም።” (ሠራ ቁ. 12፡ 7ጽ 22)
- ⑧ “በሰዎች ዘንድ ቅዱሳን ናቸው ከተባሉት መካከል በእግዚአብሔር ዘንድም ቅዱሳን ሆነው የተገኙትም ሆነ ሌሎቹ ሁሉ ምድራዊ ሩሣቸውን ጨርሰው ሲሞቱ ከዚያ በኋላ ምን ይሆናሉ? እንደኛው ወገን እንዲህ ይላል፡- ሰዎች ሲሞቱ ሥጋቸው ወደ መቃብር ነፍሳቸው ወደ እግዚአብሔር ይሄዳሉ። ከዚያም በዳግም ምጽአቱ በሕይወት ሥጋ በነበሩበት ጊዜ ለፈጸሙት ሁሉ ብድራታቸውን እስኪረቀቁበት ቀን ድረስ በየተወሰነላቸው መቆያ ይጠበቃሉ።”

በመቀጠልም የሞቱ ሰዎች በዚህ ዓለም ስለላው ነገር ምንም እንደማያውቁ ያትታል። ከዚህ በመቀጠልም እንዲህ ይላል፡-

- ⑥ “ከዚህም በቀር በሕይወት ሥጋ በነበረበት ጊዜ የሚያውቀውን እውቀት ነፍሱ ይላ እንደምትችላለችና እስከ ዳግም ምጽአተ ክርስቶስ በዚህ እውቀት እንደምትቆይ ታውቋል” በማለት ፍጹም ፕሮቴስታንታዊ የሆነ ሃሳቡን ይገልጻል። (ሥራ ቁ. 12፣ ገጽ 22-23)
- ⑦ “የሁለተኛው ወገን ትምህርት ደግሞ እንዲህ ነው፡- ቤተ ክርስቲያን በትዳሰነት የመዘገበኛቸው ምእመናን ነፍሳት ሁሉ ቅዱሳን ናቸው። ከትንሣኤና ከፍርድ ጊዜ በፊት በእሁኑ ሰዓት በእኩኔ ነፍሱ እንዳሉ ዋጋቸውን ተቀብለዋል። በእሁኑ ሰዓት በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል በኢየሱስ ክርስቶስ የተያዘውን የማእከላዊነት፣ የአስታራቂነት፣ የአማላጅነት ሥራ ያገኘውናል። ደህንነትም የኢየሱስ ክርስቶስን ቤዛነት በመቀበል ሳይሆን ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳን ናቸው በምትላቸው ነፍሳት አማላጅነት በመማገፅ ሆኗል። በእግዚአብሔር የማያምን ቢሆን በእነርሱ ከተገጸነ የግድገዝነት ቃል ኪዳን ለትዳሳን ነፍሳት ተሰጥቷል፤ ይህም ቃል ኪዳን እግዚአብሔር በልጁ ጠኑል በዚህ በመሠረታዊው ዘመን ያቋቋመውን “ሐዲስ ኪዳንን” የሚተካ ነው የሚል ነው። ቅዱሳን ያልሆኑ ነፍሳት ይድኑ ዘንድ በሕይወት ሥጋ ያሉ ወገኖቻቸው እንዲጸልዩላቸውና የሚጸልዩላቸው ሰዎች ሥርየትን እንዲገዙላቸው በውሳኔው ተያይዞ ተላለፈ።” (ሥራ ቁ. 12፣ ገጽ 23-24)
- ⑧ “ሰው ይድንበት ዘንድ ለሰው የተሰጠ ብቸኛ መድኃኒት ጌታ ኢየሱስ ነው። እርሱን የሚመስልና የሚያህል ሌላ የለም። ቅዱሳን የምንላቸው በእርሱ አዳኝነት የዳኑትን ሁሉ ነው። እነዚህም ቅዱሳን ሊባሉ የበቁት በሥራቸው ሳይሆን ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ከጸጋው የተነግ ስለ ተደላቸው ብቻ ነው። በእርሱ የዳኑትን ከአዳኛቸው ጋር በእኩል ግስተመጥ ካለግወትና ካለግስተዋል የሚነሳ ስህተት ነው። ... በተጨማሪም ጌታ ኢየሱስ የሁሉ ፈጣሪና እውነተኛ አምላክ ነው። በሙሉ ሕይወታቸው ለነግሡ ሲገባቸው በሥጋ በመገለጡ ብቻ ከፍጡራን እኩል በልብ ውስጥ ትንሽ ጎጆ በከፍያ እንዲደርሰው ያደርጋሉ።” (ሥራ ቁ. 16፣ ገጽ 7)
- > ተሐድሶዎች፣ በአንድ በኩል “ኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነቱን ብቻ ያሳሉ፤ እንደ እኛ ፍጹም ሰው መሆኑን ዘንግተውታል” በማለት የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው፣ ዘዕሩይ ምስለ አብ በመለኩቱ ዘዕሩይ ምስሌን በትስብእቱ ብላ ግምለኳን ይነቅፋሉ። በሌላ በኩል ደግሞ “በሥጋ በመገለጡ ብቻ ከፍጡራን እኩል በልብ ውስጥ ትንሽ ጎጆ በከፍያ እንዲደርሰው ያደርጋሉ” በማለት ከፍጡራን እኩል አድርጋችሁ አያችሁት ይላሉ። የሁለቱን ሃሳቦች ተቃርኖ እነርሱ ራሳቸው ባይረዱት ነው? ወይስ የሚያውቅብን አይገኝም ብለው ይሆን?
- ⑨ “የአብይ ምእመናን እንደ ማንኛውም ሰው ኃጢአተኞች መሆናቸውን ያምናሉ፤ ቅዱስ በሆነው በእግዚአብሔር የፍርድ ዙፋን ፊት ለመቆም ብቃት እንደ ሌላቸውም ይረዳሉ። ስለሆነም ከእግዚአብሔር ጋር ያስታርቃሉ (አማላጆች ይሆናሉ) የተባሉትን ይግጸኑ ዘንድ ይገደዳሉ። ታዲያ ለብዙ ዘመናት በሰይጣንና በአዋልድ ደራስያን ጥበብ የተሰበከና በደግሞ ውስጥ ጠልቆ ገብቶ የተዋሐዳቸውን የትዳሳን አማላጅነት ትምህርት መቃወምን መዳን አያስፈልጋችሁም የማለትን ያህል ይቆጥሩታል።” (ኖጎተ ብርሃን፣ ገጽ 7)

ተሐድሶዎች በቅዱሳን አማላጅነት ዙሪያ የሚያነሷቸው ውሸቶችና ስህተቶች

ከዚህ በላይ በተጠቀሱት የተሐድሶዎች ትምህርቶች ላይ ያሉ ዋና ዋና ውሸቶችና ስህተቶች የሚከተሉት ናቸው፡-

1) የክርስቶስን ቤዛነትና አዳኝነት ከቅዱሳን አማላጅነት ጋር ማምታታትና ማደባለቅ፡

ሐሰትና ማምታታት የተለመደ ስልታቸው መሆኑ በየጉዳዩ ፍጥ ብሎ ይታያል፡፡ የአርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን መሠረተ እምነት ላይ የሚነቅፋትና በተጨማሪ የሚታቀርቡት ስህተት ከማጣታቸው የተነሣ ቤተ ክርስቲያን የማትለውን እንደምትል፡ የምታምነውን ደግሞ እንደማትምን አስመስለው በውሸት ማቅረቡ ዋናው ስልታቸው መሆኑ ከመጀመሪያ ጀምሮ እስካሁን ስናያቸው በመጣናቸው ጉዳዮች ላይ ሁሉ ግልጽ ሆኖ የሚታይ ነገር ነው፡፡ ደጋግመው የሚያቀናቅኑት እንዲህ እያሉ ነውና፡-

- ① “ደግሞስ የብሉይ ኪዳን ነቢያት ከእግዚአብሔር ጋር ማስታረቅና ማግለጽ ከቻሉ ለምን ኢየሱስ ክርስቶስ መውረድ መወለድ አስፈለገው?” (መትደስ የገቡ መናፍቃን፡ ገጽ 43)
- ② “ዝናጦር ለመዳንና ገነት መንግሥተ ሰማያት ለመግባት መታመንም ሆነ መመከት ርጉም መሆኑን ነቢዩ ኤርምያስ ተናግሯል፡፡” (መትደስ የገቡ መናፍቃን፡ ገጽ 49)
- ③ “ጥጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ መሠዋትና መሞት በውርስ ከአዳም ለመጣ ኃጢአት ብቻ ነው ይላሉ፡፡ በዚህም ምክንያት ዕለት ዕለት ለሰላምና ኃጢአት ከኢየሱስ ክርስቶስ የተለየ አዳኝ ወይም ከኃጢአት የሚያነጻ ሌላ ኃይል ይፈልጋል፡፡ ያበጃሉ፡፡” (ሠራ ቁ. 6 ገጽ 6) (የተቀበረ መክሊት፡ ገጽ 30)
- ④ “... የአርቄን አዋጅ ስሙና ኑ ታሪቂኝ እያሉ እግዚአብሔር በወንጌላውያን በኩል እየግለጸ ሳለ፡ አይ ልጅህ በፈጸመው ሥራ አልታረቅም፤ ሌላ አስታራቂ አፈልጋለሁ ለሚል ሰው ሽረ ምን መፍትሔ ይገኛል?” (ሠራ ቁ. 8 ገጽ 32)
- ⑤ “ሰው የሆነበትን ዓላማ ዘንግተው ስለ ቀድሞው ኃጢአታችን ከሞተልን በኋላ አሁን ለምንሠራው ኃጢአት በክርስቶስ ሳይሆን በሌሎች ነው የምንታረቀው ብለው ሌላ አዲስ መሠረት መሥርተዋል፡፡ ነገር ግን ከተመሠረተው በቀር ማንም ሌላ አዲስ መሠረት ሊመሠርት አይችልም፤ እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡” (የተቀበረ መክሊት፡ ገጽ 30)
- ⑥ “አንፃቢ ሆይ፤ በክርስቶስ እግዚአብሔር ጋር ከታረቅንና ከዳንን በኋላ ኃጢአት ሠርተን ብንገኝ ስለ ኃጢአታችን ከክርስቶስ በቀር ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበት መንገድም ሆነ የሚቀርብልን መስዋዕት አለመኖሩን አስተውል!” (የተቀበረ መክሊት፡ ገጽ 32)
- ⑦ “እግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ ዓለሙን ከራሱ ጋር ያስታረቀ ሆኖ ሳለ፤ በማስታረቅ አገልግሎት የተመደቡ መልእክተኞችም ወደ ዓለሙ ሁሉ በመሔድ የዕርቁን ቃል እየሰበኩ ሳለ፤ እስካሁን ድረስ ገና እግዚአብሔርን በጠላትነት ለሚያዩ፤ አስታራቂ ፍለጋ በዱር በገደል ለሚንከራተቱና አስታራቂ ያጡ መስፈጃቸው ተስፋ ለቆረጠ ሁሉ...” (ሠራ ቁ. 11፡ ገጽ 5)
- ⑧ “በአሁኑ ሰዓት በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል በኢየሱስ ክርስቶስ የተያዘውን የማእከላዊነት፤ የአስታራቂነት፤ የአማላጅነት ሥራ ያከናውናሉ፡፡ ደህንነትም የኢየሱስ ክርስቶስን ቤዛነት በመቀበል ሳይሆን ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳን ኛቸው በምትላቸው ነፍሳት አማላጅነት በመግፀን ሆኗል፡፡ በእግዚአብሔር የማያምን ቢሆን በእነርሱ ከተማጸነ የሚድንበት ቃል ኪዳን ለቅዱሳን ነፍሳት ተሰጥቷል፤ ይህም ቃል ኪዳን እግዚአብሔር በልጁ በኩል በዚህ በመጨረሻው ዘመን ያጸደመውን “አዲስ ኪዳንን” የሚተካ ነው የሚል ነው፡፡” (ሠራ ቁ. 12፡ ገጽ 23-24)
- ⑨ “ሰው ይድንበት ዘንድ ለሰው የተሰጠ ብቸኛ መድኃኒት ጌታ ኢየሱስ ነው፡፡ እርሱን የሚመስልና የሚያህል ሌላ የለም፡፡ ቅዱሳን የምንላቸው በእርሱ አዳኝነት የዳኑትን ሁሉ ነው፡፡ በእርሱ የዳኑትን ከአዳኛቸው ጋር በእኩል ማስቀመጥ ካለማወቅና ካለማስተዋል የሚነሳ ስህተት ነው፡፡” (ሠራ ቁ. 16፡ ገጽ 7)

ቅዱሳን ጸሎታቸው ይጠቅማል፡ ያማልዳሉ ማለትን ኢየሱስ ክርስቶስ ከፈጸመው እርቅና መጻን ጋር አምታትተውና አዘበራርተው በማቅረብ ሰዎችን ግራ ለማጋባት ሞክረዋል፡፡ ይህም "ማላመን ካልቻልክ ቢያንስ ግራ አጋባ"¹¹² እንደሚሉት ዓይነት ስልት መሆኑ ነው፡፡ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነትና በአጠቃላይ ስለ መጻን ያለን አስተምህሮና አምነት ከላይ ይህን ቡተመስከተው ከፍል የተገለጸው ስለሆነ እነርሱን ይመስል አንድን ጉዳይ በየቦታው አሥር ጊዜ አንደጋግምም፡፡ አርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እነርሱ እንደሚሉት እግዚአብሔርን በጠላትነት አታይም፡፡ እግዚአብሔርን "አባታችን፣ አምላካችን፣ መድኃኒታችን፣ ተስፋችን" እያለች በልጅነት መንፈስ ትጠራዋለች፤ ታከብረዋለች እንጂ ጠላት አትለውም፡፡ "መካር ከእናትና ከልጅ መካከል ይገባል" እንደሚባለው ቤተ ክርስቲያኒቷ ከእግዚአብሔር ጋር ባላት ግንኙነት ገብተው በጉፋቂ በቆሽሽና ባልታጠበ እጃቸው እንፈትፍት ሲሉ ትንሽ እንኳ ፍርሃትና ስጋት አይሰማቸውም? ልጆቿም አስታራቂ ፍለጋ በዱር በገደል አይንከራተቱም፤ አስታራቂ ያጡ መሰላቸውም ተስፋ አልቆረጡም፡፡ የራሳቸውን የመንፈስ መንከራተትና ተስፋ መቁረጥ ለምን የሌሎች አስመስለው ለማቅረብ ይሞክራሉ? ከአንዱ የፕሮቴስታንት ዲኖሚኔሽን ወደ ሌላው እየተንከራተቱና የተሻለ ጥቅማ ጥቅም ወደሚገኝበት እየተገለበጠው አሥር ጊዜ በየድርጅቱ "እየተጠመቁ" ያሉት ራሳቸው መሆናቸው የአደባባይ ምሥጢር ነው፡፡ ለዚህም "ትሪኒቲ" በተባለው የፕሮቴስታንት መጽሐት ላይ የወጣው መሲ የተባለው ግልሰብ ለዚህ ምስክር ነው፡፡ ብስታቸውን መግለጽ ካስፈለጋቸው በሌሎች ሳያሳብቡ መናገር ይችላሉ፡፡

እስከ እዚህ ላይ ተሐድሶ ወገኖቻችንን አንድ ጥያቄ እንጠይቃቸው፡፡ ቅዱሳን ጸሎታቸው ይረዳል፡ ያማልዳሉ ማለት "ሌላ አዳኝ ፍለጋ"፣ "ሌላ የመጻኛ መንገድ ፍለጋ" ነው ካሉ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የፊልጵስቡስ ምእመናንን "ወደ ፊትም ደግሞ ደስ ይለኛል፤ ይህ በጸሎታችሁና በኢየሱስ ክርስቶስ መንፈስ መሰጠት ለመጻኔ እንዲሆንልኝ አውቃለሁና" ሲል ከክርስቶስ ውጭ ሌላ የመጻኛ መንገድ መፈለጉ ኖሯልን? ፊል. 1፡19 እንዲሁም የተሰሉንቁ ክርስቲያኖችን "ወንድሞች ሆይ፤ ስለ እኛ ጸልዩ" ማለቱስ ሌላ አዳኝና መሥዋዕት መፈለጉ ኖሯልን? 1 ተሰ. 5፡25 እንዲሁም "ወንድሞች ሆይ፤ ስለ እኔ ወደ እግዚአብሔር እየጸለያችሁ ከእኔ ጋር ትጋደሉ ዘንድ በኔታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በመንፈስ ፍቅር እለምናችኋለሁ"፡ "እናንተም ደግሞ ስለ እኛ እየጸለያችሁ አብራችሁ ስትረዱ? . . ." እያለ ደጋግሞ መናገሩ "ሌላ የመጻኛ መንገድ ፍለጋ" ኖሯል ሌሉን ይሆን? ሮሜ 15፡30 12 ቆሮ. 1፡10 ይህን የመሰለ ብዙ ቃል በቅዱስ ጳውሎስ መልእክታትም ሆነ በሌላው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እናገኛለን፡፡

ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብስ በመልእክቱ "ትፈውሱም ዘንድ እያንዳንዱ ስለ ሌላው ይጸልይ፤ የጻድቅ ሰው ጸሎት በሥራዎ እጅግ ኃይል ታደርጋለች" ብሎ የጻፈልንና ያስተማረን "ሌላ ፈሞሽ ፍለጋ" ኖሯልን? ያዕ. 5፡16 አንዱ ለሌላው መጸለይ ማለት፤ እንዲሁም ቅዱሳን ስለ እኛ በጸሎታቸው ይረዱናል፤ አማላጅነታቸው ይጠቅመናል ማለት፤ እንደ ቅዱስ ጳውሎስ "ስለ እኔ ወደ እግዚአብሔር ጸልዩልኝ" ማለት ከክርስቶስ ውጭ፤ ያለ ክርስቶስ አስፈላጊነት ያድኑናል ማለት ነው ብሎ የነገራችሁ ማን ነው? በጣም አሳዛኝ የሆነ የተጣመመ አስተሳሰብ ነው!

የኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነትና የቅዱሳን አማላጅነት ግን በየፈርጁ የሚታይ እንጂ የሚደባለቅ ጉዳይ አይደለም፡፡ ማዳን የእግዚአብሔር ነው፤ ምልጃ ደግሞ የፍጡራን ተግባር ነው፡፡ እግዚአብሔር አብ በአንድ ልጁ በኩል በመንፈስ ቅዱስ የፈጸመውን መጻን ቅዱሳን ወደ እርሱ ከሚያቀርቡት የምልጃ ጸሎት ጋር ማደባለቅና ማምታታት ወደ እነዚህን ነገሮች ለይቶ ለማወቅ ትላለመቻል ነው፤ እስኪያም ደግሞ ሆነ ብሎ ሰዎችን ለማታለል የሚያደርጉት ተንኮል ነው፡፡ ይህንም በሚቀጥሉት ርእሰ ጉዳዮች በተከታታይ እናየዋለን፡፡

¹¹² (If you cannot convince, at least confuse)

2) በቅዱሳን አማላጅነትና ጸሎት መታመንን በክርስቶስ አዳኝነት አለማመን አስመስሎ ማቅረብ፤

ሲጀመር በቅዱሳን አማላጅነት የሚታመኑ ሰዎች በኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት የሚያምኑት ናቸው እንጂ በክርስቶስ ያላመኑ አረመኔዎች አይደሉም፡፡ በመጀመሪያ በጸሎታቸው ይረዱናል የምንላቸው ቅዱሳን “ቅዱሳን” የሆኑት በክርስቶስ ነው፡፡ እነዚህ ቅዱሳንም የሚማልዱት ሌላ ማንንም ሳይሆን እግዚአብሔርን ነው፡፡ እግዚአብሔር ግን ጸሎትና ምልጃ ሁሉ የሚቀርብለት አባትና ፈራጅ እንጂ ማላጅ (አማላጅ) አይደለም፡፡ ስለዚህ እንደ እነርሱ የፈጣሪንና የፍጡራንን ተግባር አናዘበራርቅም፡፡ እነርሱ ግን እንደ እነርሱ ሳያዘበራርቅ ለይቶና አጥርቶ የሚያምን ሁሉ የተሳሳተ ይመስላቸዋል፡፡

3) ቅዱሳን የማልዳሉ ማለትን እግዚአብሔር ሰዎች ካልነገሩት የማይሰማ፤ እስከሚነግሩት ድረስም የሚጠብቅ ነው ማለት እንደሆነ ማስመሰል፤

© “ደግሞስ እግዚአብሔር እንደ ምድራዊ ንጉሥ በአንድ ወንበር ላይ ጉች ብሎ የሚቀመጥ፤ መልእክተኞች እስካደረሰሉት ድረስ የማይሰማ፤ የማይ አምላክ ነውን? መልእክት እስከሚነግሩት ድረስ ጸሎታችንንም ወደ እርሱ እስኪያደርሱለት ድረስ የሚጠብቀው?” (መቅደስ የዝግ መናፍቃን፤ ገጽ 29)

© “መልእክት ከእግዚአብሔር ወደ ሰው የሚላኩ መልእክተኞች እንጂ ከሰው ወደ እግዚአብሔር የሚላኩ አይደሉም፡፡ እግዚአብሔር ልብ ያለበውን ከላሊት ያመለሰውን ያውቃል ብለን ነው የምናስተምረውና፡፡” (መቅደስ የዝግ መናፍቃን፤ ገጽ 50)

በመጀመሪያ፡- እግዚአብሔር አንዱ ስለ ሌላው እንዲጸልይ ማዘዙ እርሱ ካልነገሩት ስለማይሰማ ኖሯልን? ራሱ እግዚአብሔር አቤሚሊክ ንጉሠ ጌራራን “ነቢይ ነውና ስለ አንተም ይጸልያል፤ ትድናለህም” ያለው አብርሃም ስለ አቤሚሊክ እስኪነግረው ድረስ የማያውቅ አምላክ ስለሆነ ነበረን? እንዲሁም መድኃኒታችን ደጋግሞ “ወደ ፊተና እንዳትገቡ ጸልዩ” እያለ ያስተማረን እኛ ካልነገርነው ስለማያውቅ ነበርን? ጌታችን በማይታበል ቃሉ “ለምኑ፤ ይሰጣችሁማል፤ ፈልጉ፤ ታገኙማላችሁ፤ መዝረያን አንኳኑ፤ ይከፈትላችሁማል” ያለውስ እኛ ካልተናገርን የሚሰጠንን ስለማያውቅ ነውን? ማቴ. 7:7 ይቅር ይበልገህ በነቢዩም “እናንተም ትጠሩኛለችሁ፤ ሄዳችሁም ወደ እኔ ትጸልያላችሁ፤ እኔም እስማችኋለሁ” ይላል፡፡ ኤር. 29:12 እንግዲህ ይህ ሁሉ የሚያስረዳን እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ከመሆኑ አስቀድሞ፤ ከመሆኑ ብቻም ሳይሆን ከመታሰቡ አስቀድሞ የሚያውቅ መሆኑ የታወቀ ቢሆንም ነገር ግን እኛ እንድንለምነውና በልመናችን መሠረት ሊሰጠን ቃል የገባ መሆኑን ነው፡፡ ይህም ለምነነው ስንቀበል ያ የተቀበልነውን ነገር ያገኘነው ከእርሱ መሆኑን እንድናውቅና በዚህም ሰጪያችንን እርሱን አውቀን እንድናመሰግነው፤ የእርሱ ፍቅር እንዲያድርብንና ለልቡናችን የተረዳ እንዲሆን ለእኛው ጥቅም ሲል ነው፡፡ የእኛ ምስጋና ለእርሱ የሚጠቅመውና የሚጨምርለት አንዳችም ነገር የለም፤ ስጦታውንና ቸርነቱን አውቀን ብናመሰግን ጥቅሙ ለእኛ ለራሳችን ብቻ ነው፡፡ እንዲህ ሆኖም ሳንለምነው የሚሰጠን ብዙ ነገር መናፍቅም የታወቀ ነው፤ “ወዘእንበል ንስሐሎ ይሁብ ፍትወተኝ - ሳንለምነው የሚያስፈልገንን ይሰጠናል፤ ያደርግልናል” እንዲል፡፡ ለማያውቁትና ለማያምኑት ሁሉ በአምላክነቱ ፀሐይን እያወጣ ዝናምን እያዘነመ ማያትን እያፈሰሰ እየሩን እያፈነሰ ... ይመግባል፡፡

ታዲያ እኛ በጸሎት እግዚአብሔርን መጠየቃችን ካልነገርነው በስተቀር የማያውቅ ስለሆነ ሳይሆን በጸሎት፤ ጠይቀን ማግኘት የሚገባንና የሚጠቅመን በመሆኑ ምክንያት ከሆነ ቅዱሳን ወደ እግዚአብሔር የሚያቀርቡት የምልጃ ጸሎት ከዚህ የተለየ “እግዚአብሔርን ካልነገሩት የማይሰማ፤ እስከሚነግሩት ድረስም የሚጠብቅ” የሚያሰኘው ምን ነገር ተገኘበት? መልእክት ወደ እርሱ ጸሎታችንን እስኪያደርሱለት ድረስ ይጠብቃል የሚያሰኝ አንዳችም ነገር የለም፡፡

ሁለተኛ:- “መላእክት ከእግዚአብሔር ወደ ሰው የሚላኩ መልእክተኞች እንጂ ከሰው ወደ እግዚአብሔር የሚላኩ አይደሉም፡፡ እግዚአብሔር ልብ ያሰበውን ኩላሊት ያመላለሰውን ያውቃል ብለን ነው የምናስተምረውና” የሚለው አባባል በተሳሳተ መንፃረር ላይ ተነሥቶ ከተሳሳተ ድምዳሜ ላይ የደረሰ ሃሳብ ነው፡፡ ቅዱሳን መላእክት ከእግዚአብሔር ወደ ሰው የሚላኩ ብቻ ሳይሆኑ ከሰውም ወደ እግዚአብሔር ይላካሉ፡፡ ሲጀመር እግዚአብሔር መላእክትን ወደ ሰዎች የሚልከው የግድ መላእክት አስፈልገውት አይደለም፡፡ እርሱ ያለ መላእክት ሰውን ማነጋገር የማይችል ወይም የማይፈልግ አይደለምና፡፡ ሆኖም ግን እግዚአብሔር በባሕርይ ቸርና ፍጥረቱን በሥራው ውስጥ አሳታፊ አምላክ ስለሆነ ቅዱሳን መላእክትን ወደ ሰዎች ይልካቸዋል፡፡ ሰዎችን እንዲጠብቁም ያደርጋቸዋል፤ ሆኖም እግዚአብሔር እኛን ለመጠበቅ የግድ መላእክት አያስፈልጉትም፡፡ ነገር እን እነርሱን በጠባቂነትና በተራዳኢነት፤ እኛን ደግሞ በተጠባቂነት አንድ ማኅበር እንድንሆን አደረገ፡፡ ቅዱስ መጽሐፍ ይህን ሲገልጽ “... መላእክት ... ሁሉ ሞዳንን ይወርሱ ዘንድ ሰላሳቸው ለማገዝ የሚላኩ የሚያገለግሉ መናፍቦት አይደሉምን?” ይላል፡፡ ዕብ. 1:14

እንዲሁም ቅዱሳን መላእክት የእግዚአብሔርን መልእክት ወደ ሰዎች ይዘው የሚመጡ ብቻ ሳይሆኑ የሰዎችን ጸሎትም ወደ እግዚአብሔር ያሳርጋሉ፡፡ በመጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ተብሏልና:-

ሌላም መልእክ መጣና የወርቅ ጥና ይዞ በመሠዊያው አጠገብ ቆመ፤ በዙፋኑም ፊት ባለው በወርቅ መሠዊያ ላይ ለቅዱሳን ሁሉ ጸሎት እንዲጨምረው ብዙ ዕጣን ተሰጠው። የዕጣኑም ጢስ ከቅዱሳን ጸሎት ጋር ከመልእክ እጅ በእግዚአብሔር ፊት ወጣ። ራእ. 8:3-4

እንግዲህ ይህ ቃል በግልጽ እንደሚነግረን የቅዱሳን ሰዎች ጸሎት በመልእክ አማካይነት ወደ እግዚአብሔር መውጣቱን (ማረጉን) ነው፡፡ እንዲሁም “አራቱ እንስሶችና ሀያ አራቱ ሽማግሌዎች በበጉ ፊት ወደቁ፤ እያንዳንዳቸውም በገናንና የቅዱሳን ጸሎት የሆነ ዕጣን የሞላበትን የወርቅ ዕቃ ያዙ” ይላል፡፡ ራእ. 5:8 ስለዚህ “መላእክት ከእግዚአብሔር ወደ ሰው የሚላኩ መልእክተኞች እንጂ ከሰው ወደ እግዚአብሔር የሚላኩ አይደሉም” የሚለው አባባል ስህተት ነው፡፡ ከዚያ በመተጠል “እግዚአብሔር ልብ ያሰበውን ኩላሊት ያመላለሰውን ያውቃል ብለን ነው የምናስተምረውና” የሚለው አባባላቸው ቅዱሳን መላእክት የሰዎችን ጸሎትና ልመና ወደ እግዚአብሔር ያሳርጋሉ ማለትን እግዚአብሔር መላእክት ወስደው ካልነገሩት በስተቀር አያውቅም አይሰማም እንደ ማለት አስመስሎ ማቅረብ ወይ ፍጹም አላዋቂነት ነው፡፡ አለዚያም አስመሳይነትና ተንኮለኝነት ነው፡፡

4) “የቅድስና መለኪያውና መመዘኛው ሰዎች ናቸው” ማለታቸው፡

⊗ “አንዱ በሌላው ሕይወት ተለክቶ የተሻለ ሆኖ መገኘትን በቀና ፍጹም አድርጎ አይመዘግብልንም፡፡ በመውደቅና በመነሣት ውስጥ ከሚያልፍ ሕይወት የተገኘ ቅድስና፤ በሰዎች መካከል በሚፈጠር መመዝገብና ማንጻጸር እገላ ጻድቅ ነው፡፡ አንተ ቅዱስ ነህ ለመባባል ቢያበቃ እንጂ በእግዚአብሔር ቅድስና ተለክቶ ፍጹምነትን አያስገኝም፤ አያሰጥም፡፡” (ራራ ቁ. 12፣ ገጽ 22)

⊗ “ቤተ ክርስቲያን በቅዱስነት የመዘገበቻቸው ምእመናን ነፍሳት ሁሉ ቅዱሳን ናቸው፡፡” (ራራ ቁ. 12፣ ገጽ 23-24)

ይህ ከአላዋቂነት አለዚያም ያልሆነ መልክ ለመስጠት ከማስብ የተወለደ ስህተት ነው፡፡ በመጀመሪያ ቅድስና ራሱ ልዑል ባሕርይ ቅዱስ እግዚአብሔር “እኔ ቅዱስ እንደ ሆንኩ እናንተም ቅዱሳን ሁኑ” ብሎ በከፊተው የቅድስና በር መሠረት የሚገኝ እንጂ በሰው ፈጠራ ወይም ምኞት ላይ የተመሠረተ አይደለም፡፡ ስለዚህ የቅድስና መለኪያው የሰዎች ሕይወት ሳይሆን እግዚአብሔር የሰጠው የቅድስና ጸጋ ነው፡፡ አንዱ ከአንዱ እየተለካ እገላ ከእገላ ይበልጣል ወይም ይሻላል እየተባለ የሚሰጥ ቅድስና በኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ዘንድ የለም፤ ኖርም አያውቅም፡፡ “በሰዎች መካከል በሚፈጠር መመዝገብና ማንጻጸር እገላ ጻድቅ ነው፡፡ አንተ ቅዱስ ነህ ለመባባል ቢያበቃ እንጂ...”

ያሉት ጨርሶ በቤተ ክርስቲያናችን የሌለ ነገር ነው። ቅዱሳን ራሳቸውን እንኳን ቅዱሳን አድርገው ሊቆጥሩና አንዳቸውን ከሌላቸው ሊያወዳድሩና ደረጃ ሊያወጡ ይቅርና ሁል ጊዜም ኃጢአተኝነታቸውን እያሰቡና የእግዚአብሔርን ገጸ ምሕረት እየተማጸኑ የኖሩና የሚኖሩ ናቸው።

ራሳቸውን እንደ ጻድቅ አድርገው እንዲቆጥሩ የሚያሳስብ ሃሳብ ሲመጣባቸው እንኳ ያን ሃሳብ የሚቆጥሩት እንደ ከባድ ፈተና ነበር። ታላቁ ቅዱስ እንጦንዮስ እንኳ በአንድ ወቅት "እቤቱ ፈጣሪዬ ሆይ፤ እኔ ኃጢአተኝና የማልረባ ሰው ስሆን እንደ ጻድቅ አድርገው ከሚያስቡኝ ሰዎች አድነኝ" ብሏል። እንኳንስ "እኔ ቅዱስ ነኝ፤ ደረጃዬ ይሄ ነው" ሊሉ ይቅርና ሰይጣን ተገልጦ "በትሕትናህ እሸነፍክኝ" ሲላቸው እንኳ እንዲህ ያለውን ሃሳብ ሳይቀር ሲጋደለና ሲጠነቀቁ የኖሩ ናቸው። እውነተኛ የእግዚአብሔር ቅዱሳን ራሳቸውን "ጭንጋፍ፣ "ትል፣ "ከሁሉ የማንሰ፣ ወዘተ ይላሉ እንጂ ራሳቸውን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ነገር አይሉም። ራሳቸውን በእውነት የሚያዋርዱትን ቅዱሳን አገልጋዮቹን ራሱ ባለቤቱ እግዚአብሔር ደግሞ "ምርጥ ዕቃ"፣ "እንደ ልቤ የሆነ"፣ "ሴቶች ከወለዱቸው ከእርሱ የሚበልጥ የሌለ" ወዘተ እያሉ ያከብራቸዋል፤ ከብራቸውንም ይገልጣል።

እንዲሁም በአርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያን ሰዎችን እገሌ ጻድቅ ነው፤ እገሌ ኃጢአ ነው ብሎ የመፈረጅና የመወሰን ባህል የለም። ይህ የቤተ ክርስቲያን ባሕርይዋም ሥልጣኗም አይደለምና። የቤተ ክርስቲያን ድርሻዋና ተልእኮዋ ሰዎች የእግዚአብሔርን ጸጋ ያገኙ ዘንድ ማስተማር፣ ከዚያም ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያንን መፈጸምና ተጋድሏቸውን ፈጽመው ወደ መንፈሳዊው ዓለም እስኪሄዱ ድረስ መምራትና መርዳት እንጂ "ኃጢአ"፣ "ጻድቅ" እያሉት መፈረጅና ደረጃ መመደብ አይደለም። ይህ ዓይነቱ ባህል በተለይም ከዋቁ በኋላ ለሰዎች የብዕሪና (beatification)፣ ከዚያም የቅድስና መዓርግ የመስጠት ቀናና (canonization) ያለው በካቶሊካውያን ዘንድ ነው።¹¹³

በእኛ ዘንድ ግን የሃይማኖት ተጋድሏቸው የጎሳና ሕይወታቸውና ትምህርታቸው እንደ አጥቢያ ኮከብ ደምቀው እንዲታዩ ያደረጋቸው፣ እግዚአብሔር እርሱ ባወቀ ለትምህርትና ለአብነት እንዲሆኑን ጎልተው እንዲታወቁ ያደረጋቸውን ቅዱሳን ሰማቸው በጸሎተ አኮቴት ጊዜ የሚጠራና በአማላጅነታቸው እንዲያስቡን የምንለምናቸው የተወሰኑ ቅዱሳንን እናውቃለን እንጂ የቅዱሳን ሁሉ ስምና ቁጥር በቀኖና የሚዘረዘርና የሚወሰን አይደለም። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ "ኮከብ እምኮከብ ይኒይስ ክብሩ - የአንዱ ኮከብ ክብር ከሌላው ይበልጣል" በማለት በምሳሌ እንደ ገለጸው በጣም ጎሳ ያሉት የተወሰኑ ቅዱሳን ብቻ ይታወቃሉ። በቤተ ክርስቲያንም በዘመናት ውስጥ በተጋድሏቸውና በሕይወታቸው ጎሳ ባሉና ለአርአያ ለሚሆኑ አንዳንድ ቅዱሳን አልፎ አልፎ እውቅና ሊሰጣቸው ይችላል ይሆናል። ከዚያ ውጭ ግን "ወበገቤየሰ ፈድፋዶ ክቡራን አእርክቲክ እግዚአ ወፈድፋዶ ጸንኦ እምቀደምቶሙ እኋልቆሙ እምኖግ ይበዝሁ - ወዳጆችህ በእኔ ዘንድ እንደ ምን እጅግ የተከበሩ ናቸው! ቊጥራቸውም እንደ ምን በዛ ብቁጥራቸው ከእሸዋ ይልቅ ይበዛሉ" ተብሏልና ቅዱሳን ወዳጆቹን እነ ማን አንደ ሆኑና የት እንዳሉ የሚያውቃቸው ባለቤታቸው እግዚአብሔር ብቻ ነው። መዝ. 138፡17-18

የቅዱሳን ክብራቸው የሚወሰነውም በዚህ ዓለም ባሉ ሰዎች ዘንድ በመታወቃቸውና ባለመታወቃቸው የተመሠረተ እንዳልሆነ እናውቃለን። ስለሆነም "ቤተ ክርስቲያን በቅዱስነት የመዘገበቻቸው ምእመናን ነፍሳት" ያላችሁት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን የማይመለከት ልማድ ነው፤ ሐሰት ነው። ቅድስት ቤተ ክርስቲያን በጎቹንና ፍየሎቹን ለይቶ የሚያውቀው እውነተኛው እረኛ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ መሆኑን ታውቃለችና።

¹¹³ Catholic Encyclopedia, www.catholic.org/encyclopedia.

ከዚሁም ጋር እግዚአብሔር የሚሰጠው ይህ ቅድስና ሰዎች በነጻ ፈቃዳቸው ከሚሆን ምርጫቸውና ፍላጎታቸው ጀምሮ በጥምቀት ካገኙት ጸጋ በመነሣት በምሥጢራት ቤተ ክርስቲያን ሱታፊና የተለያዩ መንፈሳዊ ተጋድሎዎችን በመጋደል በሂደት የሚያገኙት እንጂ እንዲሁ እንደ ተሐድሶዎች ዝም ብለው “አንድ ጊዜ ድኛለሁ” እያሉ በማውራት ብቻ ከመሬት ላይ የሚታፈስ አይደለም። የእግዚአብሔር ቃል ከእንዱ ምግባር ወደ ሌላው እያደገንና ከፍ እያልን እንሄድ ዘንድ ያስተምረናል እንጂ እንዲሁ ተዘልለን እንድንቀመጥ አይነግረንምና። ለአብነትም እንዲህ የሚለውን ቅዱስ ቃል እንመልከት፡-

ሰለዚህም ምክንያት ትጋትን ሁሉ እያሳያችሁ በእምነታችሁ በነገትን ጨምሩ፡ በሰነትም እውቀትን፡ በእውቀትም ራስን መግዛት፡ ራስንም በመግዛት መጽናትን፡ በመጽናትም እግዚአብሔርን መምሰል፡ እግዚአብሔርንም በመምሰል የወንድማማችን መዋደድ፡ በወንድማማችም መዋደድ ፍቅርን ጨምሩ። እነዚህ ነገሮች ለእናንተ ሆነው ቢበዙ፡ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ እውቀት ሥራ ፈቶችና ፍሬ ቢሰጥ እንዳትሆኑ ያደርግችኋልና፤ እነዚህ ነገሮች የሌሉት ዕውር ነውና፤ በቅርብም ያለውን ብቻ ያያል፤ የቀደመውንም ኃጢአቱን መንጻት ረስቷል። ሰለዚህ ወንድሞች ሆይ፤ መጠራታችሁንና መመረጣችሁን ታጽኑ ዘንድ ከፊት ይልቅ ትጉ፤ እነዚህን ብታደርጉ ከቶ እትሰናከሉምና። 2 ጴጥ. 1፡5-10

እነዚህን ለማግኘት ትጋት ያስፈልጋል ትባላ እንጂ እንዲሁ ራሳቸው በራሳቸው ጊዜ ወደ እናንተ ይመጣሉ፤ እናንተ ግን እንዲሁ ዝም ብላችሁ ተኙ አልተባልንም። ይህ የአሳናፊው የዲያብሎስ ክፉ ምክር ብቻ ነው።

5) ቅዱሳንን እና መላእክትን መጥራትን ርኩሳን መናፍስትን ከመጥራት ጋር አንድ አስመስሎ ማቅረብ

- ⊙ “መናፍስትን እንዳንጠራ ከተከለከልን መናፍስት በምን ሁኔታ ወደ ሰው ይመጣል? በመናፍስትነት የምናውቃቸው መላእክት እና የወደቀው ሰይጣንና ተከታዮቹ ናቸው። የወደቁትንም ሆነ ያልወደቁትን መናፍስት (መላእክትን) እንድንጠራ አልተፈቀደም። ዘፍ. 18፡9-12 መናፍስትንና የሞቱ ሰዎችን ነፍሳት መጥራት ማሟረት ነው። መታን በሕይወተ ሥጋ በነበሩበት ጊዜ ይፈጽሙት የነበረውን አስነዋሪ ተግባር ያልሞቱ ዘመዶቻቸው እንዳይሠሩ ለመምከር እንኳ አይችሉም። ሉቃ. 23፡42-43 ሪእ. 6፡9-11 ሉቃ. 16፡22-30” (ሞራ ቁ. 3፤ ገጽ 23-24)
- ⊙ “የአምልካቸው ውስጥ የእግዚአብሔር ስም አልፎ አልፎ ቢጠራም የአምልካቸው ከፍተኛው ክፍል መናፍስትንና የሙታንን ነፍሳት በመጥራትና በመማጠን የድንጋይ፤ የእንጨት፤ የብረታ ብረት ሥዕሎችን ምስሎችንና ቅርጾችን በመሳለም ለየተራራዎችና ኮረብታዎች ለቅርሳ ቅርስ ሥራዎችም አምልኮ ሰግደትና ልመና በማቅረብ የተያዘ ነው። ከአረማውያን የተወረሰ አምልኮ ባዕድን ከክርስትና መሰል ባህል ሃይማኖት ጋር ቀላቅለው ፍናፍንት ለሆነ የአምልኮ ሥርዓት ይገዛሉ።” (ሞራ ቁ. 6፤ ገጽ 6)

አሁንም እንደ ተለመደው በሐሰት ፍረጃ ግራ ለማጋባትና ለማሳሳት ሞክረዋል። ይህም በአንድ በኩል “መናፍስትን መጥራት ስህተት ነው” በማለት ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ “መናፍስት” የሚለውን ቃል ከርኩሳን መናፍስት ጋር ብቻ በማቆራኘትና ክፉ መልክ በመስጠት፤ እንዲሁም “በመናፍስትነት የምናውቃቸው መላእክት እና የወደቀው ሰይጣንና ተከታዮቹ ናቸው” በማለት ነው።

እኛን ሰዎችን ቅዱሳን አትበለ፤ አታከብሩ፤ ሰዎችን ማክበር እግዚአብሔርን ከብር መዘንጋትና ፍጡር ማምለክ ነው ይሉናል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኙት ደግሞ እነርሱም በእኛ መንገድና ዓላማ ሂደውልናል ብለው ለሚያስቧቸው ሰዎች ይህንኑ ያለ ገደብ ያችገደጉዱላቸዋል። ለአብነትም በሞራ መጽሔት ቁጥር 18 የሸፋን ገጽ ላይ “በፀፅ ወቅዱስ ዓምደ ሃይማኖት ማንተተ ቤተ ክርስቲያን አብ እስጢፋኖስ” ብለው አጥካሽተውታል። እንዲሁም እንዲህ የተለያዩ መዓርጎችን

ከደራረቡለት ከዚህ በው ገድል ነው ከተባለው መጽሐፍ ላይ በመጥቀስ እንዲህ ይላሉ፡- "ወይቤሉ ቅዱስ አንስ ኢይሰግድ . . . ቅዱሱ (አባ እስጢፋኖስ) እንዲህ አለው . . ." (ጭራ ቁጥር 18) ለሌላ ሲሆን ስህተት፤ ለራስ ሲሆን ልክ ይህ ሁለት ምላስ (Double standard) የሚባለው ኢአመክንዮአዊ አካሄድ ነው፡፡

ይህን ነጥብ በሚገባ ለመፈተሽ በመጀመሪያ "መንፈስ" የሚለው ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ምን ለማለትና ምንን ለማመልከት ጥቅም ላይ እንደ ዋለ ማየት ይኖርብናል፡፡ በመቀጠልም "መናፍስት" ወደሚለው ቃል ምንነት እንሄዳለን፡፡ ምክንያቱም "መንፈስ" የሚለው ነጠላ ቃል ሲሆን "መናፍስት" የሚለው ደግሞ መንፈስ የሚለው ሲበዛ (ብዙ ቁጥር ሲሆን) ስለሆነ ነው፡፡ ስለሆነም መንፈስ የሚለውን ቃል ከተረዳን መናፍስት የሚለው ቃል የያዘውን ሃሳብ ብዙ ቁጥር የማድረግ እንጂ ሌላ እንግዳ ወይም ተቃራኒ ትርጉም ወይም ሐሳብ ሊያመጣ አይችልም፡፡

በመጽሐፍ ቅዱስ "መንፈስ" የሚሰጠው ቃል ጥቅም ላይ የዋለበት ስገባብ

በመጽሐፍ ቅዱስ "መንፈስ" የሚለው ቃል የሚከተሉትን ነገሮች ለማመልከት ጥቅም ላይ ውሎ እናገኛለን፡-

ሀ) የእግዚአብሔርን መንፈስ፤ መንፈስ ቅዱስን ያመለክታል፡-

- ❖ "ምድርም ባዶ ነበረች፤ አንዳችም አልነበረባትም፤ ጨማም በጥልቁ ላይ ነበረ፤ የእግዚአብሔርም መንፈስ በውኃ ላይ ሰፍሮ ነበር" ዘፍ. 1:2
- ❖ "የእግዚአብሔር መንፈስ ፈጠረኝ፤ ሁሉንም የሚችል የአምላክ እስትንፋስ ሕይወት ሰጠኝ" ኢዮ. 33:4
- ❖ "ከመንፈስህ ወዴት እሄዳለሁ? ከፊትህስ ወዴት እሸሻለሁ?" መዝ. 138:7
- ❖ "በእናንተ የሚናገር የአባታችሁ መንፈስ ነው እንጂ የምትናገሩ እናንተ አይደላችሁምና" ማቴ. 10:20
- ❖ "እኔ ግን በእግዚአብሔር መንፈስ ኢንገንትን የማወጣ ከሆንሁ እንግዲህ የእግዚአብሔር መንግሥት ወደ እናንተ ደርሳለች" ማቴ. 12:28

ለ) እግዚአብሔር የሚሰጠውን ጸጋ፤ እውቀት ያመለክታል

- ❖ "አንተም ከሆነ ሆኖ እንዲያገለግልኝ አሮን ቅዱስ ይሆን ዘንድ ልብስ እንዲሠራለት የጥበብ መንፈስ ለምሳሌባቸው በልባቸው ጥበቦች ለሆኑት ሁሉ ተናገር" ዘጸ. 28:3
- ❖ "በሥራ ሁሉ ብልሃት በጥበብም በማስተዋልም በእውቀትም የእግዚአብሔርን መንፈስ ሞላሁበት፡፡" ዘጸ. 31:3
- ❖ "ሙሴም እጆቹን ስለ ጫነበት የነጭ ልጅ ኢያሱ የጥበብን መንፈስ ተሞላ፤ የእስራኤልም ልጆች ታዘዙለት፤ እግዚአብሔርም ሙሴን እንዳዘዘው አደረጉ" ዘዳ. 34:9

ሐ) ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ልዩ ኃይል

- ❖ "የእግዚአብሔርም መንፈስ በጌዴዎን ገባበት፤ እርሱም ቀንደ መለከቱን ነፋ፤ የእቢዴዝርም ሰዎች ተጠርተው በኋላው ተከተሉት" መሳ. 6:34

- ❖ “ወደ ሌሊ በመጣ ጊዜም ፍልስጥኤማውያን [ሶምሶንን] እልል እያሉ ተገናኙት። የእግዚአብሔርም መንፈስ በኃይል ወረደበት፤ ክንዱም የታሰረበት ገመድ በእሳት እንደ ተበሳ እንደ ተልባ እግር ፈትል ሆነ፤ ማሰሪያዎቹም ከእጁ ወደቁ።” መሳ. 15:14
- ❖ “ወደዚያም ኮረብታ በደረሰ ጊዜ [ሳኦልን] እነሆ የነቢያት ጉባኤ አገኙት። የእግዚአብሔርም መንፈስ በኃይል ወረደበት፤ በመካከላቸውም ትንቢት ተናገረ።” 1 ሳሙ. 10:10

መ) ሳሙኑ የሚሰጥ፤ ሳሳሙኑ ደግሞ የማይሰጥ ወይም የሚነሣ ጸጋ (ረድኤተ) እግዚአብሔር

- ❖ “የእግዚአብሔርም መንፈስ ከሳኦል ራቀ” 1 ሳሙ. 16:14
- ❖ “አዲስም ልብ እሰጣችኋለሁ፤ አዲስም መንፈስ በውስጣችሁ አኖራለሁ፤ የድንጋዩንም ልብ ከሥጋችሁ አወጣለሁ፤ የሥጋንም ልብ እሰጣችኋለሁ።” ሕዝ. 36:26

ሠ) በቅዱሳን ላይ ያደረ ጸጋ እግዚአብሔር

- ❖ “ኤልያስ ኤልሳዕን፡- ከአንተ ሳልወሰድ አደርግልህ ዘንድ የምትሻውን ለምን አለው። ኤልሳዕም መንፈስህ በእኔ ላይ ሁለት እጥፍ ይሆን ዘንድ እለምንሃለሁ አለ።” 2 ነገ. 2:9
- ❖ “ከኢያሪኮም መጥተው በአንጻሩ የነበሩት የነቢያት ልጆች ባዩት ጊዜ፡- የኤልያስ መንፈስ በኤልሳዕ ላይ ዐርፏል አለ። ሊገናኙትም መጥተው በፊቱ ወደ ምድር ተደፉ።” 2 ነገ. 2:15

ረ) የሰው ሕይወት (ነፍስ)

- ❖ “የሕያዎን ሁሉ ነፍስ፤ የሰውም ሁሉ መንፈስ በእጁ ናት።” ኢዮ. 12:10
- ❖ “ወጥቶ የማይመለስ መንፈስ፤ ሥጋም እንደ ሆኑ አሰበ።” መዝ. 77:39
- ❖ “መንፈስን ለማስቀረት በመንፈስ ላይ ሥልጣን ያለው ሰው የለም፤ በሞቱም ቀን ሥልጣን የለውም፤ በሰልፍም ስንብቻ የለም፤ ኃጢአትም ሠራውን አያድነውም።” መዘ. 8:8
- ❖ “መንፈስም የፈጠርሁትም ነፍስ ከፊቱ እንዳይሄል ለዘላለም አልጣላም፤ ሁል ጊዜም አልቂጣም።” ኢሳ. 57:16
- ❖ “በእርሱ ውስጥ ካለው ከሰው መንፈስ በቀር ለሰው ያለውን የሚያውቅ ሰው ማን ነው? እንዲሁም ደግሞ ከእግዚአብሔር መንፈስ በቀር ለእግዚአብሔር ያለውን ማንም አያውቅም።” 1 ቆሮ. 2:11

ሰ) የእግዚአብሔር አገልጋዮች፤ ቅዱሳን መላእክት

- ❖ “መላእክቱን መንፈስ የሚያደርግ፤ አገልጋዮቹንም የእሳት ነበልባል።” መዝ. 103:4
- ❖ “ሁሉ መዳንን ይወርሱ ዘንድ ሰላላቸው ለማገዝ የሚላኩ የሚያገለግሉም መናፍስት አይደሉምን?” ዕብ. 1:14

ከዚሁም ሁሉ ጋር ራሱ እግዚአብሔር “መንፈስ” ተብሏል። ባለቤቱ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ “እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚሰግዱለትም በመንፈስና በእውነት ሊሰግዱለት ያስፈልጋቸዋል” እንዳለ። ዮሐ. 4:24 ቅዱስ ጳውሎስም “ጌታ ግን መንፈስ ነው” ብሏል። እንዲሁም “መንፈስ ከሚሆን ጌታ እንደሚደረግ” ይላል። 2 ቆሮ. 3:17-18

በሌላ በኩል ደግሞ መንፈስ የሚለው ቃል ርኩሳን መናፍስትን ለመግለጽም ተደጋግሞ ጥቅም ላይ ውሎ እናገኛለን፡፡

ስለዚህ መንፈስ የሚለው ቃል ርሱን እግዚአብሔርን፣ ቅዱስ የሆነውን የእግዚአብሔርን መንፈስ (መንፈስ ቅዱስን)፣ እንዲሁም እርሱ የሚሰጠውን ጸጋና ረድኤት፣ አገልጋዮቹ የሆኑ ቅዱሳን መላእክትን፣ የሰውን ሕይወት ወዘተ ሁሉ እንደየ አገባቡና እንደየ አጠቃቀሙ የሚገልጽ ነው እንጂ እንዲሁ ከርኩሳን መናፍስትና ከክፉ ጋይላት ጋር ብቻ የተቆራኘ ቃል አይደለም፡፡ ስለሆነም መንፈስን ቅዱስ ይሁን ርኩስ መንፈስ መለየት እንደሚገባን ቅዱስ መጽሐፍ ያስጠነቅቀናል፤ እንዲህ ሲል፡-

ወዳጆች ሆይ፡ መንፈስን ሁሉ አትመኑ፤ ነገር ግን መናፍስት ከእግዚአብሔር ሆነው እንደ ሆነ መርምሩ፤ ብዙዎች ሐሰተኞች ነበረው ወደ ዓለም ወጥተዋልና፡፡ የእግዚአብሔርን መንፈስ በዚህ ታሙቃላችሁ፤ እየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደ መጣ የሚታመን መንፈስ ሁሉ ከእግዚአብሔር ነው፤ እየሱስ ክርስቶስም በሥጋ እንደ መጣ የማይታመን መንፈስ ሁሉ ከእግዚአብሔር አይደለም፤ ይህም የክርስቶስ ተቃዋሚው መንፈስ ነው፤ ይህም እንዲመጣ ስምታችኋል፤ አሁንም እንኳ በዓለም አለ። 1 ዮሐ. 4፡1-3

መንፈስ የሚለው ቃል በዋናነት እነዚህን ያየናቸውን ነገሮች ሁሉ ሊገልጽ ይችላል፡፡ ግን የተኛውን ለመግለጽ ጥቅም ላይ እንደ ዋለ የምንለው በአገባቡ ነው፡፡ መንፈስ ለሚለው ቃል ብዙ ቁጥር የሆነው “መናፍስት” የሚለው ቃልም ከዚህ የተለየ አገባብ የለውም፡፡ አንድ ነገር በነጠላና በብዙ ሲገለጽ የነገሩን መጠን (ብዛት) ይገልጻል እንጂ ከዚህ የተነሣ መሠረታዊ ሃሳብ አይለወጥምና፡፡

ለአብነትም መንፈስ የሚለው ቃል በብዙው (መናፍስት በሚለው) ለክፉዎች መናፍስት መጠሪያነት ሲውል ከሚያሳዩት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች መካከል የተወሰኑትን እንመልከት፡-

- ❖ “ወደ መናፍስት ጠሪዎችና ወደ ጠንቋዮች አትሂዱ፤ እንዳትረክቡባቸውም አትፈልጓቸው፤ እኔ እግዚአብሔር አምላካችሁ ነኝ።” ዘሌ. 19፡31
- ❖ “መናፍስት ጠሪዎችንና ጠንቋዮችንም በሚከተል፤ በሥራቸውም በሚያመነገር፤ በዚያ ሰው ላይ ፊቴን አክብላለሁ፤ ከሕዝቡም መካከል ለይቼ አጠፋዋለሁ።” ዘሌ. 20፡6
- ❖ “አስማተኛም፤ መተተኛም፤ በድግምት የሚጠነቁልም፤ መናፍስትንም የሚጠራ፤ ጠንቋይም፤ መታን ሳቢም በአንተ ዘንድ አይገኝ።” ዘዳ. 18፡11
- ❖ “እሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርቱን ወደ እርሱ ጠርቶ እንዲያወጧቸው በርኩሳን መናፍስት ላይ ደዌንና ሕማምንም ሁሉ እንዲፈውሱ ሥልጣን ሰጣቸው።” ማቴ. 10፡1
- ❖ “... በኋለኞች ዘመናት አንዳንዶች የሚያስቱ መናፍስትንና በውሸተኞች ግብዝነት የተሰጠውን የኢጋንንትን ትምህርት እያደመጡ ሃይማኖትን ይክዳሉ ይላል” 1 ጢሞ. 4፡1-2

መናፍስት የሚለው ቃል ቅዱሳን ለሆኑ የእግዚአብሔር አገልጋዮች መጠሪያነትና መግለጫ ሲውል ደግሞ

- ❖ “የነቢያትም መናፍስት ለነቢያት ይገዛሉ” 1 ቆሮ. 14፡32 እዚህ ላይ “መናፍስት” ያላቸው ምንድን ናቸው? መናፍቃት እንደሚሉት ወይ ርኩሳን መናፍስት አስዚያም መላእክት ናቸውን? ርኩሳን መናፍስት ናቸው የሚሉ ከሆነ ነቢያትን ምን እያሏቸው እንደ ሆነ ራሳቸው ይወቁ፡፡ አይ አይደለም፤ መናፍስት የተባሉት መላእክት ናቸው ካሉ ደግሞ “የነቢያት መላእክት ለነቢያት መላእክት ይገዛሉ” እንደ ማለት ይሆንባቸዋል፡፡ ይህ ደግሞ ያልተጻፈ ማንበብ ነው፡፡

❖ “ስለ መላእክትም፡- መላእክቱን መናፍስት አገልጋዮቹንም የእሳት ነበልባል የሚያደርግ ከቶ ለማን ብሏል?” ዕብ. 1:7

❖ “ሁሉ መዳንን ይወርሱ ዘንድ ስላላቸው ለማገዝ የሚላኩ የሚያገለግሉም መናፍስት አይደሉምን?” ዕብ. 1:14

እግዚአብሔር ራሱ “የመናፍስት አባት” ተብሎ ተጠርቷል፤ “ከዚህም በላይ የቀጡን የሥጋችን አባቶች ነበሩን እናፍራቸውም ነበር፤ እንዴትስ ይልቅ ለመናፍስት አባት አብልጠን ልንገዛና በሕይወት ልንኖር በተገባን?” ዕብ. 12:9

በእግዚአብሔር ዙፋን ያሉት መናፍስት ተብለዋል፤

“የሐንስ በእስያ ላሉት ለሰባቱ አብያተ ክርስቲያናት፤ ካለውና ከነበረው ከሚመጣውም፤ በዙፋኑም ፊት ካሉት ከሰባቱ መናፍስት፤ ከታመነውም ምስክር ከሙታንም በኩር የምድርም ነገሥታት ገዥ ከሆነ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን። ለወደደን ከጋጢአታችንም በደሙ ላጠበን፤ በሰርዴስም ወዳለው ወደ ቤተ ክርስቲያን መልአክ እንዲህ ብለህ ጻፍ፡- ሰባቱ የእግዚአብሔር መናፍስትና ሰባቱ ከዋክብት ያሉት እንዲህ ይላል . . .” ራእ. 1:4-5

እንዲሁም “ከዙፋኑም መብረቅና ድምፅ ነጐድጓድም ይወጣል፤ በዙፋኑም ፊት ሰባት የእሳት መብራቶች ይበሩ ነበር፤ እነርሱም ሰባቱ የእግዚአብሔር መናፍስት ናቸው” ይላል፡- ራእ. 4: 5 ከዚህም ጋር “በዙፋኑና በአራቱ እንስሶች መካከልም በሽማግሌዎችም መካከል እንደ ታረደ በግ ቆሞ አየሁ፤ ሰባትም ቀንዶችና ሰባት ዓይኖች ነበሩት፤ እነርሱም ወደ ምድር ሁሉ የተላኩ የእግዚአብሔር መናፍስት ናቸው” ይላል፡- ራእ. 5:6

የእግዚአብሔርን ቃል ለውንጀላና ለከሰሳ ለመጠቀም የሚደክሙትን እነዚህን ወገኖቻችንን እስኪ እንጠይቃቸው፤ እነዚህ “ሰባቱ የእግዚአብሔር መናፍስት” የተባሉት እነ ማን ናቸው?

ስለዚህ እስካሁን ባየነው መሠረት በዋናነት የሚከተሉትን ነገሮች እናስተውላለን፡-

1. “በመናፍስትነት የምናውቃቸው መላእክት እና የወደቀው ሰይጣንና ተከታዮቹ ናቸው” ያሉት በመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት ትክክል አለመሆኑን ቅዱሱ የእግዚአብሔር ቃል ደግሞ ደጋግሞ ይመሰክርባቸዋል፡፡
2. በመቀጠልም “መናፍስትን እንዳንጠራ ከተከለከልን መናፍስት በምን ሁኔታ ወደ ሰው ይመጣሉ?” ያሉት መናፍስት አትጥሩ የተባለው ሚርትንና መተትን በተመለከተ እንጂ ያረፉ ሰዎችን ነፍሳት በጸሎት ለማስታወስና የቅዱሳንን ስም መጥራት በተመለከተ አይደለም፡፡ ለዚህ ማስረጃ ብለው የጠቀሱት ጥቅስ አራት ዘፍጥረት ምዕራፍ 18 ቁጥር 9-12 እነርሱ ያሉትን ሃሳብ የሚደግፍ አለመሆኑ ብቻ ሳይሆን ጭራሽ ካነሱት ሃሳብ ጋር ምንም ግንኙነት የለውም፡፡ ቃሉ የሚለው እንዲህ ነው፡-

እነርሱም፡ “ሚስትህ ሃራ ወዴት ናት? አሉት። እርሱም፡ በድንኳኑ ውስጥ ናት አላቸው። እርሱም፡ የዛሬ ዓመት እንደ ዛሬው ጊዜ ወደ አንተ በእውነት እመለሳለሁ ሚስትህ ሃራም ልጅን ታገኛለች አለ። ሃራም በድንኳን ደጃፍ በስተ ጓላው ሳለች ይህንን ሰማች። አብርሃምና ሃራም በዕድሜያቸው ሽምግለው ፈጽመው አርጅተው ነበር፤ በሌቶች የሚሆነውም ልማድ ከሃራ ተቋርጦ ነበር። ሃራም በልቧ እንዲህ ስትል ላቀች፡ ካረጀሁ በኋላ በውኑ ፍትወት ይሆንልኛልን?” ጌታዬም ፈጽሞ ሽምግሏል። ዘፍ. 18:9-12

ከዚያ ቀጥሎ ስለ ሆነው ሲናገር ደግሞ፡- “የእግዚአብሔርም እሳት ወደቀች፤ የሚቃጠለውን መሥዋዕቱንም እንጨቱንም ድንጋዮቹንም አፈሩንም በላች፤ በጉድጓዱም ውስጥ ያለውን ውኃ ላሰች” በማለት ጸሎቱን እግዚአብሔር እንደ ተቀበለውና ይህም በጠላትም ፊት የተመሰከረ እውነታ መሆኑን ይናገረናል። 1 ነገ. 18:36-38 ታዲያ እግዚአብሔር ኤልያስን “ለምን የሞቱ ሰዎችን ነፍሳት ትጠራለህ? ይህ ሟርት ነው” ለምን አላለውም? ተሐድሶዎች እንዲህ “ሟርት ነው” የሚሉትን ነገር እነ ሙሴ ካደረጉት፤ እነ ኤልያስ ካደረጉት፤ እንዲሁም የእነርሱ አምላክ ነገሩን የተቀበለው ከሆነ ማን ጋር እየተጣሉና ማንን እየተቃወመ እንደ ሆነ ይገባቸዋል ይሆን? በእውነት ከልብ እንዲህ እንላቸዋለን፡- እባካችሁ ወንድሞቻችን፤ እስኪ እልኩን ተውትና ሰክን ብላችሁ ለማለብ ሞክሩ።

ያረፉ ሰዎችን ስም የጠሩት እነ ሙሴና ኤልያስ - ሰዎች - ብቻ አይደሉም፤ ራሱ እግዚአብሔርም እንጂ። እግዚአብሔር ራሱን ለሙሴ ሲገልጥ “እኔ የአባትህ አምላክ፤ የአብርሃም አምላክ፤ የይስሐቅም አምላክ፤ የያዕቆብም አምላክ ነኝ” ብሎ ነበር። ዘጸ. 3:6 ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ በዘመነ ሥጋዊው በትምህርቱ ላይ በብሉይ ኪዳን የነበሩ ብዙ ሰዎችን ጠርቷቸዋል (ሰማቸውን አንሥቷል)። ለምሳሌም “አብርሃምንና ይስሐቅን ያዕቆብንም ነቢያትንም ሁሉ በእግዚአብሔር መንግሥት ባያችሁ ጊዜ ...” በማለት፤ እንዲሁም “ከጻድቁ ከአቤል ደም ጀምሮ በቤተ መቅደስና በመሠዊያው መካከል እስከ ገደላችሁት እስከ በራከዩ ልጅ እስከ ዘካርያስ ደም ድረስ በምድር ላይ የፈሰሰው የጻድቅ ደም ሁሉ ይደርስባችሁ ዘንድ ...” በማለት ከአቤል ጀምሮ እስከ ዘካርያስ ድረስ የሞቱትን ሁሉ ሚፍና ጫፉን በመያዝ (ስለ ጽድቅ በግፍ በመሞት የመጀመሪያውን ሟች አቤልን እና ከጌታችን ሞት በፊት የመጨረሻውን ሰማዕት ዘካርያስን) አንሥቷቸዋል። ሉቃ. 13:28 ፤ ማቴ. 23:35

ስም ከመጥራት በላይም ጌታችን ከሞተ ብዙ ዘመን የሆነውን ሙሴን በአካለ ነፍስ ጠርቶ በደብረ ታቦር እንዲገኝ አድርጎታል። የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ እንደሚል፡- “እነሆም፤ ሁለት ሰዎች፤ እነርሱም ሙሴና ኤልያስ ከእርሱ ጋር ይነጋገሩ ነበር፤ በክብርም ታይተው በኢየሩሳሌም ሲፈጽም ሰላለው ስለ መውጣቱ ይናገሩ ነበር።” ሉቃ. 9:30-31 ታዲያ የሞቱ ሰዎችን ጌታችን በአካለ ነፍስ እስኪጠራቸው ከደረሰ ሰማቸው መጠራቱ ስህተትነቱና ሟርትነቱ ከቶ ምኑ ላይ ይሆን?

እንዲሁም ጌታችን ከብር ምሲጋና ይግባውና ስለ እኛ ሲል በፈቃዱ በተቀበለው በሞቱ ጊዜ ከተፈጸሙት ተአምራት መካከል አንዱ የመቃብራት መክፈትና ቀድመው ዐርፈው ከነበሩት ቀደምት አበውና እማት መካከል ወደ አምስት መቶ የሚሆሉት ነፍሳቸው ከሥጋቸው ተዋሕዱ ተገልጠው በኢየሩሳሌም መታየታቸው ነበር። ቅዱስ ወንጌል ስለ እነዚህ ሲናገር እንዲህ ይላል፡- “መቃብሮችም ተከፈቱ፤ ተችተው ከነበሩትም ከቅዱሳን ብዙ ሥጋዎች ተነሡ፤ ከትንሣኤውም በኋላ ከመቃብሮች ወጥተው ወደ ቅድስት ከተማ ገቡና ለብዙዎች ታዩ።” ማቴ. 27:52-53 ከእነዚያ መካከል ወዲያው ተመልሰው ያንቀላቁ አሉ፤ ለብዙ ጊዜያት የቆዩም አሉ። በያንስ ቅዱስ ጳውሎስ የመጀመሪያ የቆሮንቶስ መልእክቱን እስከ ጻፈበት እስከ 50 ዓ. ም. ገደማ ድረስ ነበሩ። ሐዋርያው “ከዚያም በኋላ [መድኃኒታችን ከትንሣኤው በኋላ] ከአምስት መቶ ለሚበዙ ወንድሞች በአንድ ጊዜ ታየ፤ ከእነርሱም የሚበዙቱ እስከ አሁን አሉ፤ አንዳንዶች ግን አንቀላፍተዋል” በማለት የገለጸቸው እነዚህ ናቸው። 1 ቆሮ. 15:6

3. “ሙታን በሕይወተ ሥጋ በነበሩበት ጊዜ ይፈጽሙት የነበረውን አስነዋሪ ተግባር ያልሞቱ ዘመዶቻቸው እንዳይሠሩ ለመምከር እንኳ አይችሉም” ያሉት ቅዱሳን ከሞቱ በኋላ በዚህ ዓለም ስለሚሆነው አያውቁም ለማለት ከሆነ ከላይ ይህን በተመለከተ መልስ ተሰጥቶብታል። ደግሞም ቅዱሳን በሕይወተ ሥጋ በነበሩበት ጊዜ አስነዋሪ ተግባር የሚፈጽሙ ላይሆኑ በእግዚአብሔር ጸጋ መልካም ሥራ ሲሠሩና መሰናከል ሲገጥማቸውም ፈጥነው ንስሐ ሲገቡ የኖሩ ናቸው እንጂ እንደ ተሐድሶዎች “ኃጢአት ብሠራም ከእግዚአብሔር ጋር ባለኝ ግንኙነት ላይ አንዳችም ለውጥ አያመጣም” በሚል የስህተት ትምህርት ተመርተው በኃጢአት ሜዳ ሲጋልቡና የክፋት ሠራተኞች ሆነው ሲያገለግሉ የኖሩ አይደሉም።

ወይም ደግሞ ቅዱሳን ከሞቱ በኋላ ከመሞታቸው በፊት ያደርጉት እንደ ነበረው በዚህ ዓለም በማስተማር ሥራ ሊሰማሩ (ሊቀጥሉ) ይገባቸው ነበር ለማለት ከሆነ ይኸ በአንድ በኩል ከድካማቸው እንዳያርፉ ለማድረግ ይሆን? በዘመናቸው የታገሉትና የደከሙት አንሶ አሁንም እነርሱን ከመሰሉ ልቡሳነ ሥጋ ጋር ለምን ሲታገሉ ይኖራሉ? ቸሩ አባታቸው ከድካማቸው ያርፉ ዘንድ ጠርቷቸዋል።

በሌላ በኩል ደግሞ በአካል ነፍስ እየመጡ ማስተማር ነበረባቸው ለማለት ከሆነ እግዚአብሔር ይህን የክለክለው ለጥቅማችን ነው። ምክንያቱም ታላቁ መምህር ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ ባለ ጸጋው ወደ ወንድሞቹ ቤት ከሙታን አንዱ ተልኮ ያስተምራቸው ዘንድ በጠየቀ ጊዜ ለምን እንደ ተከለከለ የሚናገረውን ቃል ወንጌል በተረጎመበት ክፍለ ትምህርቱ ከሙታን መካከል በአካል ነፍስ እየተላኩ ማስተማር ቢፈቀድ ኖሮ ርኩሳን መናፍቅም በአካል ነፍስ የሚላኩ ቅዱሳንን በመምሰል ብዙዎችን የሰህተት ትምህርት ለማስተማርና ወደ ጥፋት ለመውሰድ ሰፊ እድል ባገኙ ነበር፤ ስለዚህም እግዚአብሔር እንዲህ ያለውን ነገር አስቀረፈን ይላል። ሰይጣን እንኳን በር አግኝቶ ይቅርና እንዲያውም ፈታኝ ነው፤ “ሰይጣን ራሱ የብርሃንን መልአክ እንዲመሰል ራሱን ይለውጣልና” ተብሏልና። 2 ቆሮ. 11:14

ሌላው እንደ ማስረጃ አድርገው የጠቀሱት ጥቅስ ሉቃ. 23:42-43 ነው። ይህ ቃል የሚለው እንዲህ ነው፡-

ኢየሱስንም፡- ጌታ ሆይ፡ በመንግሥትህ በመጣዝ ጊዜ እስበኝ አለው። ኢየሱስም፡ እውነት አልሃለህ፡ ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ አለው።

ታዲያ ይህ የእግዚአብሔር ቃል እነርሱ ከሚሉት ኑፋቂ ጋር ዝምድናው ምንድን ነው? ተሐድሶዎች እንደሚሉት ያረፉ ሰዎችን ነፍሳት በጸሎት ጊዜ አትጥሩ አይልም። ራእ. 6:9-11 ብለው የጠቀሱት ቃልም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በሰማዕትነት የሞቱ ሰዎች ነፍሳት በመመደባቸው በታች ናርድ ቢካሰሱ መታየታቸውን ይናገራል እንጂ ያረፉ ነፍሳትን በጸሎት ለማሰብም ሆነ እንዲያስቡን መጥራት፤ እግዚአብሔርም ስለ እነርሱ ብሎ ይቅር እንዲሉን ማለትን “ሟርት ነው”፤ “የተከለከለ ነው” አይልም። እንዲህ እነርሱ ከሚሉት ሃሳብ ጋር ግንኙነት የሌላቸው ጥቅሶች የሚደረፍሩት ሰው መጽሐፍ ቅዱስ የማያነብ መስፈቻው ነው? ወይስ ደግሞ እንዲሁ ጥቅሱ ሲደረደር ውሸታችንን እውነት አስመስሎ ያሳይልናል ብለው ይሆን?

6) ቅዱሳንን ማክበርን ከእግዚአብሔር ጋር እኩል እንደ ማድረግ አስመስሎ ማቅረብ፤

- ⊙ “ሰው ይድንበት ዘንድ ለሰው የተሰጠ ብቸኛ መድኃኒት ጌታ ኢየሱስ ነው። እርሱን የሚመስልና የሚያህል ሌላ የለም። ቅዱሳን የምንላቸው በእርሱ አዳኝነት የዳኑትን ሁሉ ነው። እነዚህም ቅዱሳን ሊባሉ የበቁት በሥራቸው ሳይሆን ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ከጸጋው የተነሣ ስለ ተደሳቸው ብቻ ነው። በእርሱ የዳኑትን ከአዳኛቸው ጋር በእኩል ማስቀመጥ ካለማወቅና ካለማስተዋል የሚነሳ ስህተት ነው። . . . በተጨማሪም ጌታ ኢየሱስ የሁሉ ፈጣሪና እውነተኛ አምላክ ነው። በሙሉ ሕይወታቸው ሊነግሡ ሲገባቸው በሥጋ በመገለጡ ብቻ ከፍጡራን እኩል በልብ ውስጥ ትንሽ ጎጆ በከፍያ እንዲደርሰው ያደርጋሉ።” (ራፍ. ቁ. 16፡ 78-7)

መሠረታዊ የቤተ ክርስቲያኒቷ እምነት የሆነውን ይኸን ጉዳይ እንደ አዲስ አሁን ሊሰብኩን ይሆን? ምናልባት ሰዎች ካለመማራቸው የተነሣ የሚያደርጉትንና የሚሉትን ሁሉ የቤተ ክርስቲያኒቱ አስተምህሮና መሠረተ እምነት እንደ ሆነ እየሰመሰሉ ማቅረብ ተገቢ አይደለም። ቅድስት ቤተ ክርስቲያን አዳኝና ጌታ ማን መሆኑን፤ ቅዱሳን ደግሞ ማን መሆናቸውን በሚገባ የምታውቅና ለይታም የምታስተምር በመሆኗ ይህን እንደ አዲስ ግኝት እናስተምር ማለት “ምጥ ለእናቷ” ዓይነት ነው። ወይም ደግሞ እነርሱ ይህን የቤተ ክርስቲያኒቷን መሠረታዊ ትምህርት “እግረ ተማሪ” ሆነው “ሌላውን” ሲቃርሙ ሳይማሩት ኖረው ጎሳ ይህን ነገር መጀመሪያ የሰሙት ከቤተ ክርስቲያኒቷ ጠላቶች አፍ ስለሆነና እነርሱም ይህን እነርሱ እንጂ ሌላ እንደማያውቀውና እንደማያስተምረው አስመስለው ሲነግሯቸው ሞኝና ወረቀት ሆነና እንዳለ ተቀበሉት።

“በእርሱ የዳኑትን ከእዳኛቸው ጋር በእኩል ማስቀመጥ ካለማወቅና ካለማስተዋል የሚነሳ ስህተት ነው” ያሉት ሃሳቡ እውነት ነው፤ ስህተት የሚሆነው በእንደ በኩል ቤተ ክርስቲያኒቱ የማታውቀውና የማታስተምረው አስመስለው ማቅረባቸው፤ በሌላ በኩል ደግሞ ከዚህ ተንደርድረው “በእርሱ የዳኑትን ከእዳኛቸው ጋር በእኩል ማስቀመጥ ካለማወቅና ካለማስተዋል የሚነሳ ስህተት ነው” በማለት አርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፍጡርና ፈጣሪ እኩል የምታደርግ አስመስለው ማቅረባቸው ነው። እንደዚሁም የሆነ ሰው ተናገረው ያሉትን ነገር እንደ መደበኛ የቤተ ክርስቲያኒቱ መሠረተ እምነት (Doctrine) እና አስተምህሮ አድርጎ መውሰድ ፍጹም ስህተት ነው። ነገረ ሃይማኖታዊ ጉዳይን በተመለከተ ይቅርና በዚህ ዓለም ያለ ሥነ ሕይወታዊ፣ ሥነ ልቡናዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ማህበራዊ፣ . . . እሳቤ (ፍልስፍና) በተመለከተ እንኳ እንዲሁ ያ ጉዳይ ባልገባቸውና ባልተረዱት ሰዎች እውቀትና አገላለጽ ደረጃ ሊወሰድ አይገባም።

7) የቅዱሳንን አማላጅነት ከሙስና ጋር ማመሳሰል፤

⊙ “... ሙስናን በእግዚአብሔር መንግሥት የሚሠራበት ሕግ አስመስለው በሃይማኖታቸው አስተምህሮ ውስጥ ሰፊ የትምህርት ምዕራፍ የሰጡ ቡድኖች እንዳሉ አስተውላችሁ ታውቃላችሁን? በመላእክት፤ በዳድቃን፤ በሰማዕታት ሰዎች የተደረሱ ገድላት፤ ተአምራት፤ ድርሳናት ወዘተ በመላ የሚታወቁት መንፈሳዊ መሰል መጻሕፍት ሁሉ ሙስና በእግዚአብሔር መንግሥት የተፈቀደ ሕጋዊ ሥርዓት እንደ ሆነ አስመስለው ይናገራሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ጻድቅና ቅዱስ በሆነው፤ አድልዎም በሌለበት በእግዚአብሔር መንግሥት ዕድል ፈንታ የላቸውም የሚላቸው ነፍስ ገዳዮች፤ አመንገራዎች፤ ጣዖት አምላኪዎች፤ ሌቦች፤ ቀማኞች በጠቅላላው ሕግ እግዚአብሔርን የሚያፈርሱ ወንጀለኞች በእግዚአብሔር ባለሟሎች በኩል ከቅጣት ሊያመልጡ እንደሚችሉ ድርሳናትና ገድላት ይሰብሳሉ። እንዲህ የሚያደርግ ሰው ሕግ እግዚአብሔርን ማፍረስ ብቻም አይደል፤ ሥላሴን ቢክድ እንኳ በተከፈተው የሙስና መንገድና የስርቆሽ በር አልፎ ገነት መንግሥተ ሰማያት ይገባል ይሉናል። 78 ሰዎችን የገደለ ሥጋቸውን የበላና ሥላሴን የካደ በላኔ ሰብእ በማርያም አማላጅነት ከእግዚአብሔር የቅጣት ፍርድ ማምለጡን ተአምረ ማርያም ይተርክልናል። መጠቆም የምንፈልገውም ሙስናን ከሠገራችን ማጥፋት የሚቻለው በእግዚአብሔር መንግሥት ሙስና የተፈቀደና የሚሠራበት ሕግ አስመስለው የሚሰብኩት መጻሕፍት በቅድሚያ ሲወገቡ ነው።” (ጮራ ቁ. 30፣ ገጽ 1-2)

በእውነቱ በዚህ አባባላቸው ላይ ምንም ነገር ባንልና ለእንባቢ ሕሊና ብንተወው ሳይሻል የሚቀር አይመስለንም። ይኸ እንዲህ ይሁንና በትንሹ ሁለት መሠረታዊ ስህተቶቻቸውን ብቻ እናውጣቸው። እነዚህም፡-

አንደኛው፡- “... ሙስናን በእግዚአብሔር መንግሥት የሚሠራበት ሕግ አስመስለው በሃይማኖታቸው አስተምህሮ ውስጥ ሰፊ የትምህርት ምዕራፍ የሰጡ ቡድኖች እንዳሉ አስተውላችሁ ታውቃላችሁን? በመላእክት፤ በዳድቃን፤ በሰማዕታት ሰዎች የተደረሱ ገድላት፤ ተአምራት፤ ድርሳናት ወዘተ በመላ የሚታወቁት መንፈሳዊ መሰል መጻሕፍት ሁሉ ሙስና በእግዚአብሔር መንግሥት የተፈቀደ ሕጋዊ ሥርዓት እንደ ሆነ አስመስለው ይናገራሉ” የሚለው ነገራቸው ነው።

በእንዱ ጸሎትና ቃል ኪዳን ሊላው መጠቀሙና መዳኑ ሙስና ከሆነ በመጽሐፍ ቅዱስ በእንዱ ጸሎት ሊላው የዳኑባቸውና የተጠቀመባቸው ነገሮች ሁሉ እነርሱ እንደሚሉት “ሙስና” ናቸው ማለት ነው? ራሱ እግዚአብሔር በሕዝቅያስ ዘመን ኢየሩሳሌምን ከማጥፋት ለምን እንዳዳናት ሲናገር “ስለ እኔም፤ ስለ ባሪያይም ስለ ዳዊት ይህችን ከተማ አድናት ዘንድ እጋርዳታለሁ” ማለቱ ምን ሊባል ነው? 1 ነገ. 19፡34 ኢየሩሳሌምንና በዘመኑ የነበሩትን ሰዎች፤ እንዲሁም ንጉሡን ሕዝቅያስን ከሰናከሬም እጅ ያዳናቸው ከእነርሱ በፊት ቀድሞ ስለ ነበረውና በዚያን ዘመን በምድር ላይ ስላልነበረው ስለ ባሪያው ስለ ዳዊት ብሎ ነውና። በእንዱ ደግነት ሊላው መጠቀሙና መዳኑ ሙስና ነው ከተባለ የእግዚአብሔርን ቸርነት ሁሉ ሙስና ሊያደርጉት ምን ቀራቸው?

ቃል ኪዳን በመስጠት ያሳየው ራሱ እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ዐሥሩን ትእዛዛት ሲሰጥ ከኢታምልክ ቀጥሎ እንዲህ ብሏል፡- “በሚጠሉኝ እስከ ሦስተኛና እስከ አራተኛ ትውልድ ድረስ የአባቶችን ኃጢአት በልጆች ላይ የማመጣ፤ ለሚወድዱኝ፤ ትእዛዜንም ለሚጠብቁ እስከ ሺህ ትውልድ ድረስ ምሕረትን የማደርግ እኔ እግዚአብሔር አምላክህ ቀናተኛ አምላክ ነኝና።” ዘጸ. 20:5-6 ነገር እግዚአብሔርን ከፕሮቴስታንት ሚሲዮናውያን በወረሱት ሕግ ነክ መነጽር ማየት የተጠናወታቸው እነዚህ ሰዎች፤ እግዚአብሔር “በሚጠሉኝ እስከ ሦስተኛና እስከ አራተኛ ትውልድ ድረስ የአባቶችን ኃጢአት በልጆች ላይ የማመጣ ነኝ” በማለቱ የአባታቸውን ኃጢአት በልጆቻቸው ላይ፤ ያውም በአንድ ትውልድ ሳይወሰን እስከ ሦስተኛና አራት ትውልድ ድረስ ማምጣቱ “ኢፍትሐዊነት ነው”፤ “ግፍ ነው”፤ ወዘተ ሌላት ይሆን? በአንጻሩ ደግሞ “ለሚወድዱኝ፤ ትእዛዜንም ለሚጠብቁ እስከ ሺህ ትውልድ ድረስ ምሕረትን አደርጋለሁ” ስላለ እንዴት በአንዱ ሰው ምክንያት እስከ ሺህ ትውልድ ድረስ ያሉት ለምን ይጠቀማሉ? ይህ ፍትሐዊ አይደለም ሌላት ይሆን? ዋናው ችግራቸው ነገር እግዚአብሔርን የሚረዱበት እይታቸው የተበላሸ መሆኑ ነው። መጽሐፍ ቅዱስን የሚጠቀሙበት የራሳቸውን አስተሳሰብ ተጠቅመው ማምረት ለሚፈልጉት ምርት የሚሰማቸውን ጥሬ ዕቃ ለመውሰድ ብቻ ነው።

እግዚአብሔር የኢዮብን ሦስቱን ንደኞችን እንዲህ ብሏቸው ነበር፡-

እግዚአብሔርም ይህን ቃል ለኢዮብ ከተናገረ በኋላ እግዚአብሔር ቴማናዊውን አልፋዝን፡- እንደ ባሪያዬ እንደ ኢዮብ ቅንን ነገር ስለ እኔ አልተናገራችሁምና ቁጣዬ በአንተና በሁለቱ ባልንጀሮችህ ላይ ነድዷል። አሁን እንግዲህ ሰባት ወይፊናችና ሰባት አውራ በጎች ይዛችሁ ወደ ባሪያዬ ወደ ኢዮብ ዘንድ ሂዱ፤ የሚቃጠልንም መሥዋዕት ስለ ራሳችሁ አሳርጉ፤ ባሪያዬም ኢዮብ ስለ እናንተ ይጸልያል፤ እኔም እንደ ሰንፍናችሁ አንዳሳደርግባችሁ ፊትን እቀበላለሁ፤ እንደ ባሪያዬ እንደ ኢዮብ ቅን ነገር ስለ እኔ አልተናገራችሁምና። ኢዮ. 42:7-8

ታዲያ በኢዮብ ጸሎት ሦስቱን የኢዮብ ንደኞች ይቅር ማለቱ በተሐድሶዎች አባባልና አተረጓጎምኮ ደግሞ ለመናገር የሚቀፍ ነገር (ሙስና ...) መሆኑ ነው። እንዲህ ያለው አስተሳሰብና አባባል እንኳን ሃይማኖት አለኝ ከሚል ሰው ቀርቶ ጤነኛ ከሆነ ከማንኛውም ሰው የሚጠበቅ አይደለም። እነርሱ ግን ከምን ያህል የከህደት አዘቅት ውስጥ እንደ ገቡ ነገራቸውና ሥራቸው በተግባር ያሳያል።

ሁለተኛው ደግሞ፡- “መጽሐፍ ቅዱስ ጻድቅና ቅዱስ በሆነው፤ አድልዎም በሌለበት በእግዚአብሔር መንግሥት ዕድል ፈንታ የላቸውም የሚላቸው ነፍስ ገዳዮች፤ አመንዝራዎች፤ ጣዖት አምላኪዎች፤ ሌቦች፤ ቀማኞች በጠቅላላው ሕገ እግዚአብሔርን የሚያፈርሱ ወንጀለኞች በእግዚአብሔር ባለሟሎች በኩል ከቅጣት ሊያመልሱ እንደሚችሉ ድርሳናትና ገድላት ይለብካሉ” የሚለው ነው።

“በእግዚአብሔር መንግሥት ዕድል ፈንታ የላቸውም የሚላቸው ነፍስ ገዳዮች፤ አመንዝራዎች፤ ጣዖት አምላኪዎች፤ ሌቦች፤ ቀማኞች በጠቅላላው ሕገ እግዚአብሔርን የሚያፈርሱ ወንጀለኞች” የሚላቸውኮ ንስሐ ለማይገቡና ለማይመለሱ ኃጢአተኞች ነው እንጂ ከጥንቱ በእምነትና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የሚገኘውን ጸጋ አግኝተው ከዚያ በኋላ በተለያዩ ኃጢአት ሲሰነክክሉ በቅዱሳን ጸሎት ለሚማጸኑ፤ ለመዳን የሚቻላቸውን ጥረትና የራሳቸውን ደርሻ ለማድረግ የሚጋደሉትን አይደለም። ገድላትና ድርሳናት የሚሉትም እንዲህ ያሉትን ነው። ከዚህ ውጭ ደግሞ ተአምር በባሕርይ ለየት ያለና ከተለመደው ወጣ ያለ ነገር ስለሆነ “ለሆነ አይችልም” ብሎ መከራከር የእግዚአብሔርን ነጻ መሆን መዘንጋትና የማይመረመር ምሥጢሩን አውቃለሁ እንደ ማለት ነው። ይህም እርዮሳዊ እርሾ ነው። ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን የምታስተምረው የመዳን መንገድ በወንጌል የተነገረውን ነው፤ እርሱም ከላይ በክፍሉ ተገልጿል። በቅዱሳን ጸሎት ሊጠቀሙ የሚችሉ ሰዎችም በመዳን መንገድ መጓዝ የጀመሩት እንጂ እንዲሁ በከህደትና በአረመኔነት የኖሩት ናቸው አይሉም።

እስኪ ሳያምን፤ ሳይጠመቅ፤ ከምሥጢረ ቁርባን ሳይሳተፍ፤ ንስሐ ሳይገባ “ዳነ” የተባለ ሰው ማን ነው? እነርሱ ግን አሥር ጊዜ ይህንኑ በመደጋገም እኛንም እንደ እነርሱ “ደጋሚዎች” እንድንሆን ሊያደርጉን ይፈልጋሉ። ነገራቸው ሁሉ እንዲህ ጭብጥ የሌለው ጉንጭ አልፋ ነው።

ተሐድሶዎች ሆይ፤ እንዲያው ለነገሩ ነፍስ ገዳዮች፤ አመንዝራዎች፤ ጣዖት አምላኪዎች፤ ሌቦች፤ ቀማኞች በጠቅላላው ሕገ እግዚአብሔርን የሚያፈርሱ ወንጀለኞች ይድናሉ እያለ ያለው እኛ ነን ወይስ እናንተ? ሰው ካመነ በኋላ ኃጢአት ቢሠራም ያገኘውን የእግዚአብሔር ልጅነት አያሳጣውም፤ ከመዳን ውጭ አያደርገውም፤ ችግር የለውም የምትሉት እናንተ አይደላችሁምን? ቤተ ክርስቲያናችን ግን በኃጢአት የተሰናከለ ሰው ቢኖር ንስሐ ገብቶ ለኃጢአት ሥርየት የተሠዋውን የክርስቶስን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም በልቶ ይድናል ትላለች። ወደዚህ መዳን እንዲቀርብ ደግሞ የቅዱሳን ጸሎት ይረዳዋል ብላ ታስተምራለች እንጂ እንደ እናንተ የፈለገውን ኃጢአት ቢሠራም ችግር የለውም፤ መዳን በእምነት ብቻ ነው አትልም። ሕገ እግዚአብሔርን መጠበቅ አያስፈልገም፤ ለመዳንም ጥቅም የለውም የምትሉት እናንተ አይደላችሁምን? ስለዚህ ይህ ክስ የሚመለከተው ራሳችሁን ነው። ገድላትና ድርሳናትም ቢሆኑ የእግዚአብሔር ባለሟሎች ጸሎታቸውና ምልጃቸው እንደሚጠቅም ይናገራሉ እንጂ ንስሐ ሳትገቡ፤ ቅዱስ ቁርባን ሳትቀበሉ እገሉ በተባለው ጻድቅ ወይም ሰማዕት ስም ትድናላችሁ አይሉም! ይልቁንስ ምሥጢራትን እያስፈልጉም እያላችሁ በሞኝነት የሚሰማችሁ ካለ እንደዚያ ዓይነቱን ሰው ከመዳን መንገድ የምታሰናክሉ እናንተ አይደላችሁምን? ደግሞ ከመቼ ወዲህ ለሕገ እግዚአብሔር ተቆርቋሪ መስላችሁ ለመቅረብ ጀመራችሁ?

“በእግዚአብሔር ባለሟሎች በኩል ከቅጣት ሊያመልጡ እንደሚችሉ ድርሳናትና ገድላት ይሰብካሉ” ያሉችሁትስ በእግዚአብሔር ሳያምኑ፤ ከጥንቱ በመዳን መንገድ መንዝ ሳይጀምሩ፤ ኋላም በቅዱሳን ጸሎት ወደዚህ የመዳን መንገድ ሳይመጡ እንዲሁ “ዳነ” የሚል ትምህርት ከማን ነው የሰማችሁት? እስኪ ሳይጠመቅ እገላ በሚባል ጻድቅ አማካይነት ገነት ገባ የሚል ገድል አምጦ! እንዲህ የሚል የለም እንጂ ካለም ገድል ተብሎ አይቆጠርም። እንዲያው ሰሚም ይታዘባልና እባካችሁ አትዋሹ። ቅዱሳን ሌላ መንገድ ሳይሆኑ ወደ አንዱ መንገድ ወደ እግዚአብሔር እንመጣ ዘንድ በጸሎታቸውና በቃል ኪዳናቸው የሚያስቡንና የሚረዱን ናቸው። በእግዚአብሔር ባታምኑም፤ ባትጠመቁም፤ ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ባትቀበሉም፤ . . . ችግር የለም፤ በእኔ በኩል ትድናለህ የሚል ወይም ያለ ጻድቅ የለም፤ ኖሮም አያውቅም። ቅዱሳን ኃጥአንን ይምራቸው ዘንድ ጸሎታቸውን የሚያቀርቡት ፈራጅና ዳኛ ወደ ሆነው ወደ እግዚአብሔር ነው እንጂ ማጽደቅም ሆነ መኮነን የእነርሱ ሥልጣን አለመሆኑን ያውቃሉ፤ ነገር ግን እግዚአብሔር የቅዱሳንን ልመና ተቀብሎ ኃጢአተኞችን ለምን ይቅር ይላቸዋል? የሚል ተቃውሞ ውስጣችሁን ተዋርስታል።

ጥያቄው እግዚአብሔር ለምን በዚህ መንገድ ሰዎችን ይቀበላል? ለምን ይምራል? ከሆነ ይህ የእግዚአብሔርን ዓላማ መዘንጋት ነው። ጥንቱንስ እግዚአብሔር ሰው የሆነው ኃጢአተኞችን ሊያድን አይደለምን? ገነት ቀድሞ የገባው ሰው ሲገድል፤ ደም ሲያፈስ፤ ሲቀማና ሲያሰቃይ የኖረው ሽፍታ መሆኑን ተሐድሶዎች አልሰሙም እንዴ? ከደጋጎቹ ከእነ ኖጌ፤ አብርሃም፤ ይስሐቅ፤ . . . አስቀድሞ ለምን ገነት አስገባው? እግዚአብሔር ለሚመለሱ ኃጥአን ቸርና መሐሪ መሆኑን ለሁላችንም ለማስተማር አይደለምን? ቅዱስ ጳውሎስስ ከመመለሱ በፊት የቅዱስ እስጢፋኖስ ዋና ገዳይ፤ የቤተ ክርስቲያን አፍራሽ አልነበረምን? “ኃጢአተኞችን ሊያድን ክርስቶስ ሊያሰቃይ ወደ ዓለም መጣ የሚለው ቃል የታመነና ሁሉ እንዲቀበሉት የተገባ ነው፤ ከኃጢአተኞችም ዋና እኔ ነኝ፤ ስለዚህ ግን የዘላለምን ሕይወት ለማግኘት በእርሱ ያምኑ ዘንድ ላላቸው ሰዎች ምሳሌ እንድሆን፤ እያሰሱ ክርስቶስ ዋና በምሆን በእኔ ላይ ትዕግስቱን ሁሉ ያሳይ ዘንድ ምሕረትን አገኘሁ” ያለው ለከንቱ ነውን? 1 ጢሞ. 1:15-16 ታዲያ እነዚህ ሁሉ ሊድኑ አይገባቸውም ነበርን? እንዲህ ባለው የእግዚአብሔር ቸርነት ደስ ሊለን ይገባል እንጂ መበላጨትንና ማዘንን ምን አመጣው? ይህ ከሰዎች ጠላት ከሰይጣን ካልሆነ በስተቀር ከሰው ልጅ የሚጠበቅ አይደለም።

የእግዚአብሔርን ጸጋ ማንም ሰው ተግባራት ሊያገኝም አይቻለውም፡፡ የእግዚአብሔር የማዳኑ ቸርነት “ጸጋ” (ስጦታ) የሚባለው ለዚህ አይደለም? ኢየሱስ ክርስቶስ የወደደንና የሞተልን ጸድቃን ሆነን አግኝተን ሳይሆን ኃጢአተኞችና በበደላችን ሙታን በነበርንበት ጊዜ ነበር፡፡ ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ ተባብረው የሚመሰክሩት ይኸንኑ ነው፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በሮሜ መልእክቱ ላይ እንዲህ ሲል ይናገራል፡-

ገና ደካሞች ሳለን ክርስቶስ ዘመኑ ሲደርስ ስለ ኃጢአተኞች ሞቷልና። ስለ ጸድቅ የሚሞት በሞታች ይገኛልና፤ ስለ ቸር ሰው ግን ሊሞት እንኳ የሚደፍር ምናልባት ይገኝ ይሆናል። ነገር ግን ገና ኃጢአተኞች ሳለን ክርስቶስ ስለ እኛ ሞቷልና እግዚአብሔር ስለእኛ ያለውን የራሱን ፍቅር ያስረዳል። ይልቁንስ እንግዲህ አሁን በደሙ ከጸደቅን በእርሱ ከቀጣው እንድናልን፡፡ ሮሜ 5:6-9

እንዲሁም

በበደላችሁና በኃጢአታችሁ ሙታን ነበራችሁ፤ በእነርሱም፡ በዚህ ዓለም እንዳለው ኑሮ፡ በማይታዘዙትም ልጆች ላይ አሁን ለሚሠራው መንፈስ አለቃ እንደ ሆነው በአየር ላይ ሥልጣን እንዳለው አለቃ ፈቃድ በፊት ተመላለሳችሁባቸው። በእነዚህም ልጆች መካከል እኛ ሁላችን ደግሞ የሥጋችንና የልቡናችንን ፈቃድ እያደረግን በሥጋችን ምኞት በፊት እንኖር ነበርን፤ እንደ ሌሎቹም ደግሞ ከፍጥረታችን የቀጣ ልጆች ነበርን። ነገር ግን እግዚአብሔር በምሕረቱ ባለ ጠጋ ስለ ሆነ ከወደደን ከትልቅ ፍቅሩ የተነሣ በበደላችን ሙታን እንኳ በሆነን ጊዜ ከክርስቶስ ጋር ሕይወት ሰጠን፤ በጸጋ ድናችኋልና፡፡ ኤፌ. 2:1-5

እንዲሁም በቀላሉ መልእክቱ “እናንተም በበደላችሁና ሥጋችሁን ባለመገረዝ ሙታን በሆናችሁ ጊዜ፡ ከእርሱ ጋር ሕይወትን ሰጣችሁ። በደላችሁን ሁሉ ይቅር አላችሁ” ይላል። ቆላ. 2:13 ይህን ሁሉ አጠቃልሎ “ወሰባ እንዘ ጽሩ ንሕነ ለእግዚአብሔር ተማሃለን በሞተ ወልዱ - እግዚአብሔር ጠላቶቹ ሳለን በልጁ ሞት ይቅር አለን” በማለት በአንድ በኩል ሕጉን ያፈረሰንና ከእርሱ ይልቅ ዲያብሎስን የመረጥን ጠላቶቹ የነበርን መሆናችንን፤ በሌላ በኩል ደግሞ እኛ ጠላቶቹ ሆነን ሳለ አንድ የባሕርይ ልጁን ስለ እኛ ለኩነተ ሥጋና ለሕግም ለሞት አባልፎ በመስጠት እግዚአብሔር ለሰው ያለውን ፍቅርና ይቅር ባይነት በተግባር መግለጡን አጠቃልሎ ተናገረ፡፡ ሮሜ 5:10

ስለዚህ እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን ለማዳን ቸር ሲሆን “ኃጢአተኞች ለምን ዳኑ? ለምን ይቅርታ አገኙ?” እያሉ መቆጫትና መበላጫት የሰው ልጅ ሥራ ሳይሆን የዲያብሎስ ሥራ ነው፡፡ መድኃኒታችን በወይኑ አትክልት በተለያዩ ሰዓቶች በተቀጠሩትና አንድ ዲናር ባገኙት ሠራተኞች ምሳሌ ባስተማረው ትምህርት ላይ ከጧት ጀምረው ሲሠሩ የዋሉት በአሥራ አንደኛው ሰዓት ለተቀጠሩት ሠራተኞች ከእነርሱ ጋር እኩል አንድ ዲናር ሲሰጣቸው ባዩ ጊዜ ተበላጩ፤ ተቆጡ፡፡ “እነዚህ ጳለኞች አንድ ሰዓት ሠሩ፤ የቀኑንም ድካምና ትኩሳት ከተሸከምን ከእኛ ጋር አስተካከልሃቸው” ብለው በባለቤቱ ላይ እንጐራጐሩ። የወይኑ አትክልት ባለቤትም መልሶ ከእነርሱ ለአንዱ እንዲህ አለው፡- “ወዳጄ ሆይ፤ አልበደልሁህም፤ በአንድ ዲናር አልተሰማማኸኝምን? ድርሻህን ውሰድና ሂድ፤ እኔ ለዚህ ለጳለኛው እንደ አንተ ልሰጠው እወዳለሁ፤ በገንዘቤ የወደድሁትን አደርግ ዘንድ መብት የለኝምን? ወይስ እኔ መልካም ስለ ሆንሁ ዓይነህ ምቀኛ ናትን?” ማቴ. 20:11-15 ለራሱ የተሰማማበትና የተቀጠረበት ዋጋ አንዳችም ሳይቀርበት ተሰዋቶች እያለ “ሌላው ለምን እኔ ያገኘሁትን ያህል ያገኛል? ሌላው ለምን እንደ እኔ እኩል አይደክም ነበር?” እያሉ ማንነራሃር ምቀኝነት ብቻ ነው፡፡ ይህ ደግሞ የዲያብሎስ መለያ ግብሩ ነው፡፡ የዲያብሎስ ዋና ተምኔት ሌላውም እንደ እርሱ ተራቂቶና ከእግዚአብሔር ርቆ ማየት ነውና፡፡

በለዚህ እንዲህ የሚያስቡ ሰዎች በተፈጥሯቸው የአዳም ልጆች (አዳማውያን) ቢሆኑም በተግባራቸው ግን የዲያብሎስ ልጆች ናቸው። ጌታችን በትውልድ የአብርሃም ልጆች ቢሆኑም በተግባራቸው ግን የዲያብሎስ ልጆች የሆኑትን አይሁድ “እኔ በአባቴ ዘንድ ያየሁትን እናገራለሁ፤ እናንተም ደግሞ በአባታችሁ ዘንድ ያያችሁትን ታደርጋላችሁ” ባላቸው ጊዜ መልሰው “አባታችንን አብርሃም ነው” አሉት። መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም፡- “የአብርሃም ልጆች ብትሆኑ የአብርሃምን ሥራ ባደረጋችሁ ነበር። ነገር ግን አሁን ከእግዚአብሔር የሰግሁትን እውነት የነገርኋችሁን ሰው ልትገድሉኝ ትፈልጋላችሁ፤ አብርሃም እንዲህ አላደረገም። እናንተ የአባታችሁን ሥራ ታደርጋላችሁ” አላቸው። እነርሱ ግን እንደ ተሐድሶዎች እውነተኛ ማንነታቸውን ለመቀበል የማይፈልጉ ግብዝች ስለ ነበሩ መልሰው “እኛስ ከዝሙት አልተወለድንም፤ አንድ አባት አለን፤ እርሱም እግዚአብሔር ነው” አሉት። በዚያ ጊዜ ነበር ጌታችን እውነተኛ የግብር አባታቸውን እንዲህ ሲል የነገራቸው፡- “እናንተ ከአባታችሁ ከዲያብሎስ ናችሁ፤ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ። እርሱ ከመጀመሪያ ነፍስ ገዳይ ነበረ፤ እውነትም በእርሱ ስለ ሌለ በእውነት አልቆመም። ሐሰትን ሲናገር ከራሱ ይናገራል፤ ሐሰተኛ የሐሰትም አባት ነውና።” (ዮሐ. 8:38-44 ተሐድሶዎችንም “እኛ የኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ልጆች ነን” ቢሉም ግብራቸው ግን “አይደለም፤ እናንተማ የዲያብሎስ ልጆች ናችሁ” ይላቸዋል።

በመሠረቱ ቤተ ክርስቲያን ስለ መዳን የምታስተምረው ትምህርት በከፍል አንድ የተገለጸው ነው። ኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሰውን ኃጢአት እየሠራሁ፤ ነፍስ እየገደለሁ፤ እየቀጣህ . . . ኑር፤ በኋላ በቅዱሳን አማላጅነት ወይም በጸሎተ ፍትሐት ትድናለህ ብላ አታስተምርም፤ እንደዚያ ብላ አስተምራም አታውቅም። ለዚህ ነው ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ያልተጠመቁ እንዲጠመቁ፤ የተጠመቁት በቅዱስ ቁርባን እንዲናገሩ፤ ንስሐ እንዲገቡ፤ መልካም የቅድስና ሥራ እንዲሠሩና በሥጋቸው እግዚአብሔርን እንዲያከበሩ፤ ከኃጢአት ጋር ደምን እስከ ማፍሰስ ድረስ እንዲጋደሉ አጽንታ የምታስተምረው። ከዚያ ውጭ ያሉት ነገሮች የእግዚአብሔር የተአምራቱና የቸርነቱ ሥራዎች ናቸው። ለተአምርና ለቸርነት ሥራው ደግሞ እንዴት እንደሚሆንና ለማን እንደሚሆን ወሳኙና አዋቂው ባለቤቱ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

በመጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ዓይነት ተአምራት ተደርገዋል። እነዚያ ተአምራት ግን በተፈጥሮ በታወቀው መንገድ ወይም በተቀመጠ ሕግ የሚዳኙና የሚመዘኑ አይደሉም፤ አለዚያማ ተአምርነታቸው ምኑ ላይ ነው? እጅግ ብዙ ከሆኑት በመጽሐፍ ቅዱስ ከተመዘገቡት ተአምራት መካከል ለአብነት በጣት የሚቆጠሩትን ብቻ እናስታውስ። እስራኤላውያን የቀይ ባሕር ተከፍሎላቸው፤ ውኃው እንደ ግድግዳ በቀኝና በግራ ቆሞላቸው በመካከሉ አልፈዋል። ይኸ በምን ሕግ ሊመዘን ይችላል? እንዲሁም በኢያሱ መሪነት የዮርዳኖስ ወንዝ ከላይ ቆሞላቸው ሕዝቡ በደረቅ ተሻግረዋል። ኢያ. 3 የሎጥ ሚስት ወደ ኋላ አትመልከቺ የተባለችውን ትእዛዛ በማፍረስ ምክንያት የጨው ሐውልት ሆና ቀርታለች፤ “የሎጥም ሚስት ወደ ኋላዋ ተመለከተች፤ የጨው ሐውልትም ሆነች” ይላልና። ዘፍ. 19:26 ታዲያ የዮርዳኖስ ወንዝ መቆም፤ የሰው የጨው ሐውልት መቆም ሊብራራ ሊታተት የሚችለው እንዴት ብሎ ነው?

ጌታችን ከእነ ኖሳ፤ አብርሃም፤ ይሰሐት፤ ያዕቆብ፤ ኢዮብ፤ ዳዊት፤ ነቢያት ሁሉ አስቀድሞ ገነት እንዲገባ ያደለው ፈያታይ ዘየማን ሽፍታና ወንበዴ የነበረውን፤ ከወንጀለኛነቱ ብዛት የተነሣ ለእስረኞች ምሕረት በሚደረግበት በአይሁድ በፋሲካቸው ቀን የተሰቀለውን ከቶ ወንበዴ ነበር። ይህ በምን ሕግ ሊመዘን ይችላል? እንደዚሁም ሁሉ በአንዳንድ ቅዱሳን ገድላትና ተአምራት ላይ ኃጢአተኞች የነበሩ ሰዎች ቅዱሳን ወደ እግዚአብሔር ያቀረቡላቸውን ምልጃ ተቀብሎ ማራቸው ቢባል ይህ ሊሆን አይችልም ብሎ መከራከር እንዴት ይቻላል? መጠራጠር ይቻል ይሆናል፤ ምክንያቱም ተአምር በእምነት የሚቀበሉት እንጂ እንደ ቁሳዊ ነገር ቤተ መከራ ውስጥ አስገብተው

የሚፈትሹት አይደለምና፡፡ ፈጽሞ አይሆንም ብሎ መከድ ግን አይቻልም፤ በእግዚአብሔር ሀላውና እንዲሁም በከሃለኑቱ የማያምን ከሃዲ ካልተሆነ በስተቀር፡፡ በመጽሐፍ ቅዱስም በእምነት ካልሆነ በስተቀር በሌላ ሊብረሩ የማይችሉ ከላይ እንደ ጠቀስናቸው ያሉ ሌሎች ብዙ ተአምራት አሉ፡፡ የተአምር ጠባዩ እንዲህ ነውና፡፡

ከዚህ አንጻር በላሌ ሰብእን (የቀድሞ ስሙ ስምያን ነበር) እግዚአብሔር የእመቤታችንን ምልጃ ተቀብሎ ማረው ቢባል የሚያስጨንቀው ነገር ምኑ ነው? ፈያታዊ ዘየማንነት ሰንት ሰው እንደ ገደለ ሰላልተጻፈ እንጂ ዕድሜ ልኩን ደም ሲያፈስ ሰው ሲገድለና ሲቀማ የኖረ ጽኑ ሽፍታ ነበር፡፡ ጻዊት አርዮን በግፍ ካስገደለው በኋላ ነበር እግዚአብሔር ይቅር ያለው፡፡ ምናሌ የተባለው የይሁዳ ንጉሥ በዘመኑ በግፍ ያፈሰሰው ደምና ያጠፋው ሕይወት መጠን አልነበረውም፡፡ ቅዱስ መጽሐፍ “ደግሞም ምናሌ በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ይሠራ ዘንድ ይሁዳን ካሳተበት ጋጢአት ሌላ ከጻር እስከ ጻር አያሩሳሌምን አስኪሞላት ድረስ እጅግ ብዙ ንጹሕ ደም አፈሰሰ” ይላልና፡፡ 2 ነገ. 21፡16 በኢየሩሳሌም በነበረው ቤተ መቅደስ ውስጥ የጣዖት መሠዊያዎች እስከ መሥራት የደረሰ ክፉ ንጉሥ ነበር፤ “እግዚአብሔርም፡- ስሜን በኢየሩሳሌም አኖራለሁ ባለው በእግዚአብሔር ቤት መሠዊያዎችን ሠራ፡፡ በእግዚአብሔርም ቤት በሁለቱ ወለሉት ላይ ለሰማይ ሠራዊት ሁሉ መሠዊያዎችን ሠራ” እንዲል፡፡ እንዲሁም ምናሌ የራሱን ልጅ እንኳ ሳይቀር ለጣዖት የሠዋ ሰው ነበር፤ “ልጄንም በእሳት አሳለፈ፡ ሞራ ገላጭም ሆነ፤ አስማትም አደረገ፤ መናፍስት ጠሪዎችንና ጠንቋዮችንም ሰበሰበ፤ ያስቂጣውም ዘንድ በእግዚአብሔር ፊት እጅግ ክፉ ነገር አደረገ” ይላል፡፡ 2 ነገ. 21፡4-6

ሆኖም ምናሌ በመጨረሻ ዘመኑ ላይ እግዚአብሔር በመከራ ስለ ጎበኘው ተመልሶ ንስሐ ስለ ገባ እግዚአብሔር ምርታል፤ ይቅር ብሎታል፡፡ ቅዱስ መጽሐፍ ይህንም እዲህ ሲል ይነግረናል፡-

እግዚአብሔርም ምናሌንና ሕዝቡን ተናገራቸው፡ ግን አልሰሙትም፡ ስለዚህም እግዚአብሔር የአምርን ንጉሥ ሠራዊት አለቆች አመጣባቸው፤ ምናሌንም በዛንጅር ያዙት፤ በሰንሰለትም አሰረው ወደ ባቢሎን ወሰዱት፡፡ በተጨማሪም ጊዜ አምላኩን እግዚአብሔርን ፈለገ፤ በአባቶቹም አምላክ ፊት ሰውነቱን እጅግ አዋረደ፤ ወደ እርሱም ጸለየ፤ እርሱም ተለመው፤ እሎቱንም ሰማው፤ ወደ መንግሥቱም ወደ ኢየሩሳሌም መለሰው፡፡ ምናሌም እግዚአብሔር እርሱ አምላክ እንደ ሆነ አወቀ፡፡ 2 ዜ. 33፡10-13

በላሌ ሰብእም በመጀመሪያ እግዚአብሔርን የሚፈራና እንግዳ ተቀባይ ነበር፡፡ ኋላ ግን ሰይጣን በተንኩሉ ገባበትና ሰው እንዲበላ አደረገው፡፡ የኋላ ኋላ ግን የእመቤታችንን ስም ሲሰማ ወደ ልቡ ተመለሰ፤ ንስሐም ገባ፡፡ ቅዱስ ጴጥሮስ እንኳ ጌታን ሦስት ጊዜ በተከታታይ ከካደው በኋላ ወደ ልቡ ተመልሶ እንዲጸጸትና እንዲያለቅስ የደረገ ጩኸት ምክንያት የሆነው ከሆነ ለበላሌ ሰብእ የእመቤታችን ስም ወደ ልቡ እንዲመለስ ምክንያት ቢሆነው ምን ይገርማል? ከዚያም እግዚአብሔር በላሌ ሰብእን ማረው፡፡ የቅዱስ ጴጥሮስ ጥላው ሕሙማንን ይፈውስ ከነበረ የወላዲተ አምላክ የቅድስት ድንግል እመቤታችን ምልጃዋና ጥላዋ በላሌ ሰብእን የእግዚአብሔርን ምሕረት እንዲያገኝ ረዳው ቢባል ይህ ሊሆን አይችልም ሲያሰኝ የሚችል አንዳችም መሠረት የለም፡፡ ይህ እንዴት ሊሆን ይችላል? የሚል ካለ እኛም የጴጥሮስ ጥላ ድውያንን መፈወስ አጋንንትን ማውጣት እንዴት ቻለ? ወንዝዴው ፈያታይ ዘየማን ሰንት ነቢያትን፤ አበውና ደጋግ ሰዎችን ቀድሞ እንዴት ገነት ገባ? ብለን እንጠይቃቸዋለን፡፡

እንደዚሁም ከነቢያት ልጆች አንዱ እንጨት ሲቆርጥ ምሳሩ በዮርዳኖስ ውኃ ውስጥ በወደቀበት ጊዜ ነቢዩ ኤልሳቅ እንጨት ቆርጦ ምሳሩ ወደ ወደቀበት ጣለው ብረቱም ተንሳፈፈ፡፡ የወደቀበቱም ሰውዬ በውኃው ላይ የተንሳፈፈውን ምሳሩን በእጁ ወሰደው፡፡ 2 ነገ. 6፡1-7 ታዲያ በባሕርዩ የማይሰጥመው እንጨቱ ሰጥሞ በውኃ ላይ የማይንሳፈፈው ብረቱ እንዴት ተንሳፈፈ? ሁሉን እናውቃለን የሚሉና ይህ ልክ ነው፤ ይህ አይደለም እያሉ ራሳቸውን ብይን ሰጪዎች ያደረጉ ተሐድሶዎች፤ እስኪ ይህ እንዴት ሊሆን እንደሚችል ያስፈጽሙ!

የቤተ ክርስቲያን አፍራሽና ነፍሰ ገዳይ የነበረውን ሳውልን ለምን ጠራው? ጌታችን ሳውልን ራሱ ሳውል ተጽጽቶ ንስሐ ገብቶ አይደለም የጠራው፡ ክርስቲያኖችን ለማሰርና የበለጠ ለማሰቃየት ወደ ደማስቆ እየሄደ በመንገድ ላይ ሳለ ተገልጦ ጠራው እንጂ፡፡ የሐዋ. 9:1-6 ስለዚህ ቸርነቱን አመስግኖና አምኖ መቀበል ሲገባ እንመርምረው ካልን ግን መውጫ ከሌለው ከባድ የሰህተት እዘቅት ውስጥ እንገባለን፡፡ በላኢ ሰብእ እግዚአብሔርን ስለ ካደ እመቤታችን ልትጸልይለት አይገባም ነበር የሚል ካለ መሴ በዚያ ሁሉ ተአምራት ከግብጽ ምድር ያወጣቸውንና መና እየመገባቸው የነበረውን እግዚአብሔርን ክደው የጥጂ ምሰል ሠርተው ጣዖት እያመለከቱ ለነበሩት ለእስራኤላውያን ማራቸው ብሎ ለምን ለመነሳቸው? ቅዱስ ጳውሎስ ክርስቶስን አለማን ብቻ ሳይሆን ለሰቀሉትና መራራ ክርቤ ባፋ ላደረጉለት ለከፋፍቶ ለአይሁድ “እኔ ራሴ የተረገምሁ ልሁን” እስኪል ደርሶ ለምን ጸለየላቸው? አብርሃምስ ግብራቸው አስጸያፊ ለሆኑት ለሰደማውያንና ለገዋራውያን ሰዎች ማራቸው እያለ ለምን ማለደላቸው? እመቤታችን ለበላኢ ሰብእ እግዚአብሔርን ለመነችለት የሚለውን ልክ አይደለም ብለው የሚቅፉ ሰዎች እስኪ እነዚህን ነገሮች ከራሳቸው የፈጠራ አስተሳሰብ ጋር የሚያስታርቋቸው እንዴት አድገው ይሆን?

በዚህም ላይ ዋናው ነገር ይህ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የመጻኛ መንገድ ብላ የምታስተምረው አይደለም፤ ተአምር እንጂ፡፡ ይህም ማለት እንደ በላኢ ሰብእ ሰው እየበላችሁ ብትኖሩም ችግር የለውም፤ የኋላ ኋላ እመቤታችን እየማለደች ታድናችኋለችና ብላ ቤተ ክርስቲያን አታስተምርም፡፡ ይህ ተአምር ብቻ ነው፡፡ ተአምር ደግሞ ለማን፤ መቼና እንዴት እንደሚደረግ የሚያውቀው የተአምራት ባለቤት የሆነው እግዚአብሔር ብቻ ነው፡፡ ኢያሱ ፀሐይን አቀጧል፡፡ ግን ማንም እየተነሣ ፀሐይን በየጊዜው አቆማለሁ ቢል አይሆንም፤ እግዚአብሔር እርሱ ባወቀ አልፎ አልፎ ለሚፈቅድላቸው ቅዱሳን ብቻ እንጂ፡፡ ዳዊትና ከእርሱ ጋር የነበሩትም በተራቡ ጊዜ ወደ እግዚአብሔር ቤት ገብቶ ካሳኑትም ብቻ እንጂ እርሱና ከእርሱ ጋር የነበሩት ሊበሉት ያልተፈቀደውን የመሥዋዕቱን ገብስት በልተዋል፡፡ ይህ ግን ያን ጊዜ ዳዊትና አብረውት የነበሩት ሰዎች ከነበሩበት ሁኔታ አንጻር የተፈቀደላቸው እንጂ ከዚያ በኋላ እንደ ሕግ ሆኖ አልቀጠለም፡፡ 1 ሳሙ. 21:1-7፤ ማቴ. 12:3-4 ኤልሳስ በእንጫት መስጠም ብረቱን እንዲንሳፈሩ ያደረገው አንድ ጊዜ ብቻ ነው፤ ከዚያ በኋላ ያደረገው መሆኑ አልተጻፈልንም፡፡ በአጠቃላይ በመጽሐፍ ቅዱስ የተጻፉ ብዙ ተአምራት አሉ፤ ሆኖም እነዚያ ተአምራት በየጊዜው የሚደጋገሙ አይደሉም፤ እንዲያው ከሆነ ተአምርነታቸው ይቀራል፡፡ ብረት ሁል ጊዜ በውኃ ላይ የሚንሳፈሩ ከሆነ መንሳፈሩ ተአምር የሚያሰኘው ነገር አይኖርም፤ ፀሐይም ለማንም ሰው የምትቆም ከሆነ ኢያሱ ያደረገው ተአምር አይሆንም ነበር፡፡ ስለዚህ እግዚአብሔር ለበላኢ ሰብእ ያደረገው ነገር ሁሉን የሚያውቅ አምላክ እርሱ ባወቀ ያደረገው ተአምር እንጂ ሕግ ስላልሆነ ቤተ ክርስቲያን ይህን በተአምርነቱ ትገልጻለች እንጂ እንደ ሕግ አድርጋ በእርሱ መንገድ ሂዱ ብላ አታስተምርም፡፡ ተአምር ደግሞ በእምነት የምንቀበለው እንጂ እኛ መዝንን የምንጥለውና የምናሳልፈው አይደለም፡፡

6.3.2 የቅዱሳን ስማላጅነት በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት

“ምልጃ” ጸሎት ነው፡፡ ይህም አንዱ ስለ ሌላው የሚያቀርበው ጸሎት ነው፡፡ ይህ ዓይነቱ ጸሎትም በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደ ነገር ነው፡፡ እግዚአብሔር ስለ ራሳችን ከምንጸልየው ጸሎት በበለጠ ስለ ሌላው ሰው የምንለምነውን ልመና ይሰማል፡፡ ምክንያቱም ስለ ሌላው መጸለይ ከራስ ወዳድነት ያለፈ፤ የፍቅርን መወረተ ሃሳብ የተረዳና ለሌላው ወገኖችን ያለንን ፍቅር በተግባር የምንገልጥበት ስለሆነ ነው፡፡ መድኃኒታችን ስለ ራሱ ሳይሆን ስለ ሌሎች፤ ማለትም ስለ እኛ ራሱን አላልፎ እስከ መስጠትና እስከ መስቀል ሞት ድረስ ከደረሰ እኛ ለሌሎች ወገኖቻችን መሞት እንኳ ባንችል መጸለይ እንዴት ይበዛብናል? ስለሆነም ስህተት የሚሆነው አንዱ ስለ ሌላው የምልጃ ጸሎት ባያደርግ እንጂ ቢያደርግ አይደለም፡፡

ለአንዳንዶች የቅዱሳን አማላጅነት የእግዚአብሔርን መሐሪነት የሚያሳንሱ፤ ወይንም ደግሞ ከእግዚአብሔር ይልቅ ሰዎችን የበለጠ ርህራሄና ደጋግ ማድረግ መስሎ የሚታያቸው አሉ። እንዲሁም ከእግዚአብሔር ፈቃዱነት አንጻር የማይሄድ የሚመስላቸውና በአጠቃላይ ጉዳዩ የሚጸንናቸው ሰዎች ይኖራሉ። ሆኖም ግን የቅዱሳን አማላጅነት የእግዚአብሔርን መሐሪነት ይበልጥ የሚገልጥና የሚያሳይ እንጂ የሚሸፍን አይደለም። ይህን ጉዳይ ከዚህ ቀጥሎ እንመልከት።

6.3.2.1 የቅዱሳን አማላጅነት አግባብነት

1) ከእግዚአብሔር ርኅራሄና መሐሪነት አንጻር

“... በዘረጋሃውና በዘፈትከው ብቸኛ መንገድ በኩል ካንተ ጋር በቀጥታ እንዳንገናኘን፤ በአንተና በእኛ መካከል ጣልቃ ገብተው ራሳቸውን ካንተ ይልቅ ርኅራሄን፤ ቸሮች፤ ዝሮች፤ በምሕረትና በፍቅር የተሞሉ አስመስለው የቀረቡንን፤ አባቶቻችን ግን ያለወቋቸውን መኖሪያ በመግጠን ዓመታትን አሳልፈናል። በአረግውያን ጣቦታት ስም ተጽፈው የነበሩትን የጥንት ተረቶችና ወጎች በቅዱሳን መላእክትህ፤ የልጅህንም ፍጹም አዳኝነት ሲመሰክሩ በሞቱልህ ሰማዕታትህ ስም በመለወጥ የጻፍናቸውን ድርሳናት፤ ተአምራትና ገድላት ሰብክናል፤ በዚህም ሥራችን የጥገን በጥላባት አርክሰናል፤ በድለናል።” (ሠራ. ቱ. 13 ገጽ 5)

ቅዱሳን ያማልዳሉ ሲባል ተሐድሶዎች ባልተረዳ አእምሯቸው እንደሚሉት እግዚአብሔር ጨካኝ፤ ቅዱሳን ደግሞ ከእግዚአብሔር ይልቅ ለሰዎች የሚያዝኑ ደጋጎችና ርህራሄን ሆነው አይደሉም። እንደ እግዚአብሔር ያለ ቸርና ርህራሄ ማንም የለም፤ ከእርሱ የተሻለ ርህራሄ አለ ማለት ይቅርና እንዲህ ብሎ ማሰብም አይቻልም፤ አይገባምም። የቅዱሳን አማላጅነት ድንቅና ጥልቅ የሆነው የእግዚአብሔር ቸርነት የሚሠራበት (የሚገለጥበት) አንድ መንገድ ነው። ለምሳሌም እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ትተው አሮንን ጣቦት አሠርተው ላቆሙት የጥጃ ምስል በሰገዱ ጊዜ እግዚአብሔር ያጠፋቸው ዘንድ ሙሴን ተወኝ አለው። ሙሴና እግዚአብሔር እንዲህ ተነጋገሩ፡-

እኔ ይህን ሕዝብ አየሁት፤ እነሆም አንተ ደንዳና ሕዝብ ነው፤ አሁንም ቁጣዬ እንዲቃጠልባቸው እንዳጠፋቸውም ተወኝ፤ አንተንም ለታላቅ ሕዝብ አደርግላለሁ አለው። ሙሴም በእግዚአብሔር በአምላኩ ፊት ጸለየ፤ አለም፡- አቤቱ ቁጣህ በታላቅ ኃይልና በጽኑ እጅ ከግብፅ ምድር ባወጣኸው በሕዝቡ ላይ ስለ ምን ተቃጠለ? ... ከመዓትህ ተመለስ፤ ለሕዝባችሁ በከፊታቸው ላይ ራራ። ዘራችሁን እንደ ሰማይ ከዋክብት አበላሁ፤ ይህችንም የተናገርኋትን ምድር ሁሉ ለዘራችሁ አሰጣታለሁ፤ ለዘላለምም ይወርዷታል ብለህ በራሱ የማልሀላቸውን ባሪያዎችህን አብርሃምን ይስሐቅንና እስራኤልንም አሰብ፤ እግዚአብሔርም በሕዝቡ ላይ ሲያደርግ ሰላሰበው ከፋት ራራ። በጸ. 32፡7-14

እዚህ ላይ ሲታይ እግዚአብሔር “ተወኝ፤ ላጥፋቸው” ባይ፤ ሙሴ ደግሞ “እባክህ ራራላቸው” ባይ ሆነው ይታያሉ። ታዲያ ሙሴ “ከመዓትህ ተመለስ፤ ለሕዝባችሁ በከፊታቸው ላይ ራራ” እያለ እግዚአብሔርን ሲለምን፤ እግዚአብሔር ደግሞ “እኔ ይህን ሕዝብ አየሁት፤ እነሆም አንተ ደንዳና ሕዝብ ነው፤ አሁንም ቁጣዬ እንዲቃጠልባቸው እንዳጠፋቸውም ተወኝ” ሲል ሙሴ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ነው፤ አሁንም ቁጣዬ እንዲቃጠልባቸው እንዳጠፋቸውም ተወኝ” ሲል ሙሴ ከእግዚአብሔር የበለጠ “መሐሪና ገር፤ በፍቅር የተሞላና ርህራሄ” መሆኑ ኖሯል? በቀራሽ! ጥንተንም ሙሴ ስለ ሕዝቡ ይማልድላቸውና ይታገሣቸው ዘንድ፤ በአጠቃላይ በሁሉም ነገር እንደ ሞገዚት ሆኖ ይንከባከባቸውና ይመራቸው ዘንድ አደራ ብሎ የሰጠው እግዚአብሔር ነበር። ስለ ሕዝቡ እንዲራራና እንዲማልድላቸው ይህን ሥልጣንና አደራ ለሙሴ በምሥጢር የሰጠው ራሱ እግዚአብሔር ነበር። ሙሴ ይህን በደብረ ሲና በቆየባቸው አርባ ቀናት እግዚአብሔር በምሥጢር የነገረውን ነገር ጓላ ላይ ነገሩ ሲከብደው ወደ እግዚአብሔር ባቀረበው አቤቱታው ላይ ገልጾታል፤ እንዲህ ሲል፡-

ሙሴም ሕዝቡ በወገናቸው፡ ሰው ሁሉ በድንኳን ደጃፍ ሲያሰቅሱ ሰግ፡ የእግዚአብሔርን ቀጣ እጅግ ነደደ፤ ሙሴም ተቆጣ፡ ሙሴም እግዚአብሔርን አለው፡- ለምን በዚያህ ላይ ከሱ አደረገህ? ለምን በፊትህ ሞገስ አገኘህም? ለምን የዚህን ሕዝብ ሁሉ ጸኑል ላይ አደረገህ? ለንተ ለአባቶቻቸው ወደ ግልህላቸው ምድር አደርሳቸው ዘንድ፡- ጥገዚት የሚጠባውን ልጅ እንድታትፍ በብቁትህ እተፋቸው ጥጥሶች በሙት ይህን ሕዝብ ሁሉ እኔ ይነሱትን? ወለድህትንስ? በፊት ያስተላሉና፤ የምንበላውን ሥጋ ሲጠን ይላሉና ለዚህ ሕዝብ ሁሉ የምሰጠው ሥጋ ከወደት እወስዳለሁ? እጅግ ከብደኛልና ይህን ሁሉ ሕዝብ ለጸኑል አልቸልም፡፡ እንዲህስ ከምታደርግላችን በፊትህ ሞገስ አገኘህ እንደ ሆነ በእኔ ላይ የሚሆኑትን መከራ እንዳላይ እባክህ ፈጽሞ ግደልኝ፡፡ ዘገ. 11:10-15

የሙሴ ለሕዝቡ መራራትና “እባክህ ግራቸው፡ ራራላቸው” እያለ መግለጹ ከእግዚአብሔር የተሰጠና የተገኘ ነበር ማለት ነው፡፡ በመሆኑም ምልጃ የሚደረገው ሰዎች ከእግዚአብሔር የበለጠ ርገሩገና ደጎች ስለ ሆኑ አይደለም፤ እንዲህ ሊታሰብም አይችልም፡፡ ምልጃ በእግዚአብሔር ሥልጣን ጣልቃ መግባትም አይደለም፡፡ እግዚአብሔር እንደ ለምግ ገንን መሪዎች “ምን አገባችሁ?” ባይ አይደለምና፡፡ እርሱ ራሱ አንዱ ስለ ሊላው እንዲጸልይና እንዲለምን ያሳስበ፡ ሳይለምንት ሲተሩ ሳይሆን ሲለምንት ደስ የሚለው ቸር ለምላክ ነውና፡፡

ሲለምንት ደስ የሚለው ብቻ ሳይሆን እኛ ስለ ራሳችንም ሆነ ስለ ሌሎች ወገኖቻችን ስንለምንው ለእኛው ለራሳችን ሞጋ የሚሰጥ ፍጹም ደግ አባት ነው፡፡ “ጸልዩ፡ ለምን ይሰጣችኋል፤ በር አንኳኩ ይከፈትላችኋል” ያለው ራሱ ነውና፡፡ “እኔ የምሰጣችሁን ብቻ ወይም ከእኔ የሚወጣውን ፍትሕ ብቻ ዝም ብላችሁ ጠብቁ፤ ከዚያ ውጭ የሚያገባችሁ ነገር የለም” እንደሚል እንደ ለምግ ገንን ወይም ለሥልጣኑ እንደሚፈራ ምድራዊ ባለ ሥልጣን አይደለምና፡፡ ይልቅንም ከእርሱ የባሕርይ አምላክነት የተነሳ ፍጡራት የጸጋ አግልክት እስኪሆኑ ድረስ የሚሰጥ ቸር ነውና፡፡ ይህም የባሕርይ ቸርነቱን ብቻ ሳይሆን ሌሎችን ማሠልጠንና ማከበር የማያሰጋው ዘላለማዊ የባሕርይ አምላክነቱን ይመሰክራል፡፡

እርጌውን የፕሮቴስታንት ትምህርት በአዲስ እራፊ ጠቅልለው አዲስ እስመሰለው ብት ለግለት የሞከሩት ተሐድሶዎች በዚህ ዙሪያ እንዲህ ብለዋል፡-

© “የሙሴ የልመናው መሠረት እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለዘሩ የገባውን ቃል ኪዳን መሠረት ያደረገ ነበር እንጂ በራሱ ግንኙነት ተመሥርቶ አልለመነም፡፡ ሁል ጊዜ ቅዱሳን በራሳቸው ግንኙነት ተመሥርተው ስለ እኔ ብለህ አይሉም፤ የእግዚአብሔርን ቸርነትና ርህራሄ መሠረት አድርገው እንጂ፡፡” (መቅደስ የገቡ መናፍቃን፤ ገጽ 40)

በመጀመሪያ መታመን ያለበት እግዚአብሔር አንዱ ስለ ሊላው የሚያቀርበውን የምልጃ ጸሎት የሚሰማና የሚቀበል መሆኑ ነው፡፡ ሙሴ ስለ ሕዝቡ እግዚአብሔርን በምልጃ ጸሎት ጠይቆ እግዚአብሔርም የሰማውና ልመናውን የተቀበለው መሆኑን ማመን የመጀመሪያው ደረጃ ነው፡፡ የሙሴ የልመናው መሠረት ይህ ነው፡፡ ያ ነው ወደሚል መሄድ ከተገባም ወደዚያ መሄድ የሚቻለው ከዚህ በኋላ ነው፡፡ መሠረቱን ለማፍረስ ወይም ለማሰረሳት መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ወዳልተናገረው ነገር ዘልሎ መግባት ከንቱ ድካም ነው፡፡ ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ የሚያስተምረን በሙሴ ጸሎት እግዚአብሔር ላጥፋቸው ተወኝ ሲላቸው የነበሩትን ሕዝብ ይቅር ማለቱንና መማሩን፤ ይህ የሙሴ አማላጅነትም የራሱ የእግዚአብሔር ቸርነት መሆኑን (መጀመሪያ ስለ እነርሱ እንዲጸልይላቸውና እንዲንከባከባቸው በምሥጢር አደራ የሰጠው በመሆኑ፤ በሁለተኛ ደግሞ ሲያጠፋ ሲማልድላቸው ምልጃውን በመቀበሉ) ነው፡፡ ይህንም ልብ አምላክ ዳዊት “ሶበ እኮ ሙሴ ኅሩዩ ቆመ ቅድሚሁ አመ ብደተደክ ከመ ይሚጥ መቅሠፍት መቅዩ ወከመ ኢይሥርዎሙ - እንዳያጠፋቸው ቍጣውን ይመልስ ዘንድ የተመረጠው ሙሴ በመቅሠፍት ጊዜ በፊቱ ባይቆም ኖሮ ያጠፋቸው ዘንድ ተናገረ”

ብሎ በድጋሚ በአጽንኦት ገልጾታል። መዝ. 105:23 ስለዚህ መጀመሪያ ቅዱሳን የሚያቀርቡትን ምልጃ እግዚአብሔር እንደሚተባበሩ ይቅርታና ምሕረትን እንደሚሰጥ ይመኑ። ከዚያ በኋላ ወደ ቀጣዩ ጉዳይ መሸጋገር ይቻላል። አለበለዚያ ግን ከእውነት ጋር ደብቁክሽ ለመጫወት መሞከር ነው።

ተሐድሶዎች ሆይ፤ ጥሙሴ የልመናው መሠረት እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለዘሩ የገባውን ቃል ኪዳን መሠረት ያደረገ ነበር እንጂ በራሱ ማንነት ተመሥርቶ አልለመነም። ማለት ምን ማለት ነው? ግንጠልጠያ እንደ ሌሎች ቃል ያለ አባባል ነው። ታዲያ ድርድርን ምልጃ ምንድን ነው? እግዚአብሔር ከእነርሱ በፊት ለነበሩ አባባል የገባውን ቃል እያሰቡ ምሕረት እንዲያደርግ መለመን ነው እንጂ ሌላ ምንድን ነው ሲባል ሰዎችሁ ኖሯል? የምትቃወሙትን ነገር እንኳ ቢያንስ መጀመሪያ በደንብ ተረድታችሁ ቢሆን ኖሮ እንዲህ ወዳለ ዝብርቅርቅ ያለ ነገር ውስጥ አትገቡም ነበር። እንዲሁም ሁሉ ጊዜ ቅዱሳን በራሳቸው ማንነት ተመሥርተው ስለ እኔ ብለህ አይሉም፤ የእግዚአብሔርን ቸርነትና ርህራኔ መሠረት አድርገው እንጂ ማለታችሁ ድርድርን ቅዱሳን ማርላችኋል ይላሉ እንጂ ራሳቸውን አግዝፈውና ቦታ ሰጥተው “እኔ” አይሉም።

እንዲያውም “እኔ” የሚለው ቃል የራሱ የልዑል እግዚአብሔር መጠሪያ ስም መሆኑን ቅዱሳን አሳምነው ያውቃሉ። እግዚአብሔር ለሙሴ ራሱን ሲገልጥ “ያለና የሚኖር እኔ ነኝ - I AM THAT I AM” ብሎ ነው። በሐዲስ ኪዳንም “እኔ የወይን ግንድ ነኝ፤ መልካም እረኛ እኔ ነኝ፤ እኔ ነኝ፤ አትፍሩ፤ የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ፤ በእኔ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው፤ እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ፤ . . . ” አያለ ራሱን “እኔ” ብሎ የጠራው እርሱ ነው። ስለዚህ ይህ አባባላችሁ ከመነሻው ባዶ ነው። እግዚአብሔርን በምልጃ የሚጠይቁትም ቸርነቱን መሠረት አድርገው መሆኑ የታወቀ ነው። ታዲያ እንደ አዲስ ነገር “እግዚአብሔርን ቸርነትና ርህራኔ መሠረት አድርገው እንጂ” ያላችሁት እኛስ ምን አልን? ቅዱሳን በባሕርያቸው ወይም በሥልጣናቸው ማድረግ ይችላሉ ስንል ሰማችሁን? ወይስ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የምትሰው ነገር ሁሉ ስለማይዋጥላችሁ በእናንተ አፍ ካልተባለ በቀር ስህተት ነው ማለት ነው? በአንድ በኩል ምልጃ የለም ትላላችሁ፤ መኖሩን መጽሐፍ ቅዱስ ሲመሰክርባችሁና መሄጃ ስታው ደግሞ ሃሳቡን በውል ማስረዳትና ማቅረብ የማይችል ሕፃን ልጅ ይመስል መያዣና መጨበጫ የሌለው መሳ ቢስ ነገር ትላላችሁ። በእውነቱ በነገረ ሃይማኖት ላይ ይህን ያህል ጨዋታ መጫወታችሁ በእጅጉ ያሳዝናል።

2) ከእግዚአብሔር ሁሉን አዋቂነት አንጻር

ቅዱሳን የማልዳሉ ሲባል እግዚአብሔር የማያውቀው ነገር ኖሮ ሌላ ነጋሪ፤ ወይም የሚረሳ ሆኖ ሌላ አስታዋሽ የሚያስፈልገው ሆኖ አይደለም፤ ይህ ከእርሱ ይራቅ፤ እግዚአብሔር እንደ ምድራውያን ባለ ሥልጣናት የሚነግረው ወይም የሚያስታውሰው አያስፈልገውም፤ እርሱ ሁሉን ነገር ከመደረጉ ብቻ ሳይሆን ከመታሰቡ በፊት ልክ እንደ ተደረገ ያህል (ከተደረገ በኋላ እንደሚታወቀው አድርጎ) ያውቀዋልና። ስለዚህ የቅዱሳን አማላጅነት ከእግዚአብሔር ሁሉን አዋቂነት አንጻር የሚጣላ አይደለም። ጸሎት የምንጸልየው እግዚአብሔርን እንደ ሰው ስለሚረሳ ለማስታወስ አይደለምና። ወይም ደግሞ የምንፈልገውን መሻታችንን ካልነገርነው ስለማያውቅ እንደ አዲስ ለመንገር አይደለም። እንደዚሁም ሁሉ በምልጃ ጸሎት አንዱ ለሌላው መጸለዩና መማለዱ ከእግዚአብሔር ሁሉን አዋቂነት አንጻር የሚጣላ አንዳችም ነገር የለውም።

3) ከሰዎች ፍጹም መሆን አለመሆን አንጻር

የእግዚአብሔርን ቸርነት ደጅ ለመጥናትና አንዱ ስለ ሌላው ለመማለድ የግድ ፍጹም መሆን አይጠበቅም። ከዚህ ቀጥሎ ባሉት ክፍሎች እንደምንመለከተው በብሉይ ኪዳንም ሆነ በሐዲስ ኪዳን ስለ ሌላው የጸለዩና የማለዱ ሰዎች የግድ የፍጹምነት ደረጃ ላይ ስለ ደረሱ አልነበረም።

6.3.2.2 አማላጅነት ለምን?

1) የፍቅር መንገድና መገለጫ ነው።

አንዱ ስለ ሌላው የሚያደርገው ልመና (አስተባባሪነት) ለሌላው ያለውን ፍቅር በተግባር የሚገልጽበት መንገድ ነው። ሙሉ "እነርሱን ከምታጠፋ እኔን ከሕይወት መጽሐፍ ይዳከሙኝ" ብሎ፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ደግሞ በኢየሱስ ክርስቶስ ሰላላው አይሁድ ወገኖቹ ገላ ወንድሞቹ ከክርስቶስ ተለይቼ እኔ ራሴ የተረገምሁ እንደሆነ እጸልይ ነበርና" እስከ ግለት ድርሰው ለወገኖቻቸው እልዩላቸዋል። ሮሜ 9:3 እስከዚህ ድርሰው የጸሎቶቻቸው ለወገኖቻቸው ክንብራቸው ፍቅር የተነሣ ነበር። ሊቀ ነገሥት ሙሴ በብዙ ተአምር ከጉብጽ ባርነት ያወጣቸውን እግዚአብሔርን ረብተው "ከጉብጽ ምድር ያወጣን ሙሴ" ባሉት፤ ጣዖት አቁመው ሲሰግዱ ለዝቡት እስራኤላውያን እግዚአብሔር ይረዳቸው ዘንድ ከለመነላቸው፡ ቅዱስ ጳውሎስ ደግሞ ክርስቶስን ለስተሉት አይሁድ እንኳ "ራሴ የተረገምሁ ልሁን" እስከ ግለት ድርሰ ከጸሎቶቻቸው በኢየሱስ ክርስቶስ መድኃኒትነት ላው ወገኖቻችን ብንጸልይላቸው ጥፋቱ ምን ላይ ነው? ለሌሎች የሚደረገን የምልጃ ጸሎት የሚታወቀው ሰዎች የቤተ ክርስቲያን የአንድነት መንፈስ ያልገባቸውና ከራሳቸው በስተቀር ለሌላው የማያሰቡ ራስ ወዳጆች ብቻ ናቸው።

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግፍሱን ስለ ወዳጆቹ ከመስጠት ይልቅ ከዚህ የሚበልጥ ፍቅር ለማንም የለውም በግለት የእውነተኛ ፍቅር መገለጫው ራስን ለሌላው ለሳልፎ እስከ መስጠት መድረስ መሆኑን በቃሉም አስተምርናል፡ በተግባርም አሳይቶናል። ዮሐ. 15:13 ታዲያ እኛ ራሳችንን ስለ ሌላው ወንድማችን አሳልፈን መስጠት ቢያቅትን እግዚአብሔርን ስለ እነርሱ መለመን ሊበዛብን ይገባልን? ቅዱሳን ያደረጉት ይህን ነው። ስለ ሌላው ወንድማቸው መዳን ሲሉ በጸሎትና በልመና እግዚአብሔርን ተግደኑ፤ ይግደሉም። ይህ ተገቢ የሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ተግባር እንጂ አንዳችም የሚያስነቅፍ ነገር የለውም። ይህ የሚነቀፍ ከሆነም የሚነቀፈው በእስማንያንና በእስካባ ዘንድ ነው።

2) የቤተ ክርስቲያን የባሕርይዋና የመንፈስ አንድነት መገለጫ ነው።

"ወክሉ ቡቱ ቆመ ወውእቱ ርእሳ ለቤተ ክርስቲያን - ሁሉ በእርሱ ተጋጥሟል፤ እርሱም የአካሉ ግለት የቤተ ክርስቲያን ራስ ነው።" ቆላ. 2:18 ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ አካል እንደ መሆኗ እያንዳንዱ የቤተ ክርስቲያን አባል ደግሞ የአካል ክፍል ነው። ለሌላው የአካል ክፍል የማያሰብና ብቻዬን እናራለሁ የሚል የአካል ክፍል የሰም፤ ካለም ጤነኛ አካል አይደለም። ስለሆነም የቤተ ክርስቲያን አካላት የሆንን እና በክርስቶስ አንድ አካል የሆንን ሁላችን አንዳችን ስለ ሌላው አካል ማሰብና መጸለይ ይገባናል። አንዱ ለሌላው የሚያደርገው የምልጃ ጸሎት የዚህ የቤተ ክርስቲያን የመንፈስ አንድነትና ምንነት መገለጫና ውጤትም ነው። መድኃኒታችን እንዲህ ብሎ አስተምርናልና፡- "አንተ አባት ሆይ፤ በእኔ እንዳለህ እኔም በአንተ፤ እነርሱ ደግሞ በእኛ አንድ ይሆኑ ዘንድ እለምናለሁ። እኛም አንድ እንደ ሆንን አንድ ይሆኑ ዘንድ፤ እኔም በእነርሱ አንተም በእኔ ስትሆን፤ በአንድ ፍጹማን እንዲሆኑ" ዮሐ. 17:20-22

"በጸሎትና በልመናም ሁሉ ዘወትር በመንፈስ ጸልዩ፤ በዚህም አሳብ ስለ ቅዱሳን ሁሉ እየለመናችሁ በመጽናት ሁሉ ትጉ" የተባልነው ለዚህ ነው። ኤፌ. 6:18 ቅዱስ ጳውሎስ በመልእክታቱ ደጋግሞ ምእመናንን ጸልዩልኝ ይል የነበረበት ምክንያት አንዱ ይህ ነበር። "ወንድሞች ሆይ፤ ስለ እኛ ጸልዩ፤ "ልመናና ጸሎት ምልጃም ምስጋናም ስለ ሰዎች ሁሉ ስለ ነገሥታትና ስለ መኳንንትም ሁሉ እንዲደረጉ ከሁሉ በፊት እመክራለሁ። ሰዎች ሁሉ ሊድኑና እውነቱን ወደ ማወቅ ሊደርሱ በሚወድ በእግዚአብሔር በመድኃኒታችን ፊት መልካምና ደስ የሚያሰኝ ይህ ነው" ተብሎ የተገለጸው ይህ ነው። 1 ተሰ. 5:25 ፤ 1 ጢሞ. 2:1-4

3) አንዱ ሰው ለሌላው ሰው የሚጻልይለት ጸሎት የሚጠቅመው ስለሆነ

በጽሑፍ ትዲስ ረሳቸው ጸላዩ ወይም ወደ ጌታ ተርበው ሳይሆን ሌሎች ሰዎች በጸላዩላቸው ጸሎትና ወደ ጌታችን ተርበው በለውነታቸው ልመና የተጠቀሙ ብዙ ሰዎች አሉ። በማቴዎስ ወንጌል በምዕራፍ 8 የተገለጸው የመቶ አለቃ የታመመውን ልጁን በቤት ትቶ ወደ ጌታችን መጥቶ በለውነት ልመና ልጁ ተፈውሶለታል። ከነፃናዊቷ ሴትም የታመመችውን ልጇን ይዛ ሳይሆን እርጿ ብቻ መጥታ ጌታችንን በመግጸድ የታመመችው ልጇ ድናሳታለች። ማቴ. 15፡ 22-28 ሰዎች በአሊጋ ተሸክመው ከሰው ብዛት የተነሣ መግባት ሰላላቸው ጌታችን የነበረበትን የቤቱን ግራ አንስተው ያስገቡትን በሽተኞች እንዲሁ ጌታችን አድናታል። ቅዱስ ወንጌል ስለዚህ ሲናገር 'እነዚያ በአሊጋ የተኛ ሻሳ ወደ እርሱ አመጡ። ኢየሱስም እምነታቸውን አይቶ ሸባውን፡ - አንተ ልጅ፣ አይሆኑ፤ ኃጢአትህ ተወረባችሁ አለው' ይላል። ማቴ. 9፡2 'እምነታቸውን አይቶ' የሚለው ቃል በሽተኛውን በአሊጋ ተሸክመው ያድነዋል ብለው ወደ ጌታችን ያመጡትን ሰዎች እምነት ነው። 'እምነቱን አይቶ' (የበሽተኛውን ብቻ) አላለም፤ 'እምነታቸውን አይቶ' አለ እንጂ። የበሽተኛው እምነት 'እምነታቸውን አይቶ' የሚለው ውስጥ ተካትቷል ቢባል እንኳ ጌታችን ያየው የበሽተኛውን እምነት ብቻ ሳይሆን ወደ እርሱ ተሸክመው፣ ከዚያም በላይ ግራውን አንስተው ወደ ጌታ እስኪያቀርቡት ያደረሳቸው ጽኑ እምነት የነበራቸውን የአምቀዎቹን ሰዎች እምነት አብሮ እንዳየና በዚያም በሽተኛውን እንደ ፈወሰው በትዱስ ወንጌል ተጽፏል። ለዚያ በሽተኛ መፈወስ የአምቀዎቹ እምነት ታላት ሚና ነበረው፤ ለዚህ ነው ጌታችን 'እምነታቸውን አይቶ ሸባውን፡ - አይሆኑ፤ ኃጢአትህ ተወረባችሁ' ያለው።

ትዱስ ጳውሎስ 'በተረወሰ፣ ወንድሞች ሆይ፣ የጌታ ቃል እንዲርጥ በእናንተም ዘንድ ደግሞ እንደሚሆን እንዲከበር፣ እምነትም ለሁሉ ስለግድሆን ከፃመዎችና ከከፋዎች ሰዎች እንድንድን ስለ እኛ ጸላዩ' ያለውም ለዚህ ነው። 2 ተሰ. 3፡1-2 እንዲሁም 'በእግዚአብሔር ፈቃድ በደስታ ወደ እናንተ መጥቼ ከእናንተ ጋር እንዳርፍ፣ በይዘት ካሉት ከግድታዎቹ እድን ዘንድ፣ በኢየሱስምም ያለኝ አገልግሎት ትዱሳንን ደስ የሚያሰኝ ይሆን ዘንድ ጸላዩ' ይላል። ሮሜ 15፡31-32

እንደ ገናም 'በዚያን ጊዜም ስለ እርሱ ደግሞ የታሰርሁበትን የክርስቶስን ምስጢር እንድንገኝ እግዚአብሔር የቃሉን ደጅ ይከፍታልን ዘንድ ስለ እኛ ደግሞ ጸላዩ። ለናገር እንደሚገባኝ ያህል አገልጠው ዘንድ ጸላዩልኝ' ይላል። ቆላ. 4፡3-4 ታላቁ ሐዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ እንኳ ሌሎቹን ምእመናን ይህን ያህል ደጋግሞ 'ጸላዩልኝ' ካለ እኛ ሌሎችን፣ ይልቁንም ደግሞ ትዱሳንን 'ጸላዩልኝ' ለገልግልን ያህል ይገባናል?

አንዱ ክርስቲያን ለሌላው የሚጸላው ጸሎት (ምልጃ) እንዲህ ዋጋ ያለው ከሆነ በጸጋ ያደጉ በተጋድሎ የጸኑ ጸድቃን ትዱሳን የሚያደርጉት ጸሎት ደግሞ የበለጠ ኃይልና ጠቀሜታ አለው። ቅዱስ ያዕቆብ በመልእክቱ 'የጸድቅ ሰው ጸሎት በሥራዋ እጅግ ኃይል ታደርጋለች፤ ግዳጅም ትፈጽማለች' በማለት እንዳስተማረን። ያዕ. 5፡16 ስለዚህ ምልጃ አግባብ የሚሆነው ከዚህም አንጻር ነው።

4) እግዚአብሔር ለወዳጆቹ ያለውን ፍቅርና አክብሮት የሚገልጥበት መንገድ ነው።

እግዚአብሔር አምላክ ተፈትነው የወጡና ታማኝ የሆኑ ወዳጆቹን ለሌሎች የሚያስተዋውቅበትና ክብራቸውን የሚገልጥበት አንዱ መንገድ ሌሎች ሰዎችን እናርሱ እንዲጸላዩላቸው በማድረግ ነው። ለምሳሌም እግዚአብሔር የወዳጁን የአብርሃምን ማንነትና ክብር የጌራራ ንጉሥ ለነበረው ለአቤሜሌክ ሲገልጥ እንዲህ አለ፡- 'ነቢይ ነውና [አብርሃም] ስለ አንተም ይጻልያል፤ ትድናለህም።' ዘፍ. 20፡7

እንዲሁም የኢ.ዮ.ብን ከብርና ማንነት ለንግድ ሲገልጥ በወደደ ጊዜ ወደ ኢ.ዮ.ብ እንዲሄዱና እርሱ ስለ እነርሱ እንዲጸልይላቸው አዘዛቸው፡- “እግዚአብሔርም ይህን ቃል ለኢ.ዮ.ብ ከተናገረ በኋላ እግዚአብሔር ቲማጥኖውን ሌልፋዝን፡- እንደ ባሪያዬ እንደ ኢ.ዮ.ብ ቅንን ነገር ስለ እኔ አልተናገራችሁምና ቊጣዬ በአንተና በሁለቱ ባልንጀሮችህ ላይ ነድፈል። አሁን እንግዲህ ሰባት ወይፈኖችና ሰባት አውራ በጎች ይዛችሁ ወደ ባሪያዬ ወደ ኢ.ዮ.ብ ዘንድ ሂዱ፡ የሚቃጠልንም መሥዋዕት ስለ ራሳችሁ እሳርጉ፡ ባሪያዬም ኢ.ዮ.ብ ስለ እናንተ ይጸልያል፡ እኔም እንደ ስንፍናችሁ እንዳላደርግላችሁ ፊቱን እቀበላለሁ፡ እንደ ባሪያዬ እንደ ኢ.ዮ.ብ ቅን ነገር ስለ እኔ አልተናገራችሁምና፡” ኢ.ዮ. 42:7-8

5) እግዚአብሔር ከኃጥአን ይልቅ የጻድቃንን ጸሎት የበለጠ ስለሚሰማ ነው፡፡

እግዚአብሔር ወደ እርሱ የሚቀርብን ልመና ሁሉ ይሰማል፤ እርሱ የሁሉ አባት ነውና፡፡ ይልቁንም ደግሞ ጻድቃን ለኃጥአን ወገኖቻቸው የሚለምኑት ልመና በእግዚአብሔር ዘንድ ተወዳጅና ተሰማ ነው፡፡ ምክንያቱም እግዚአብሔር ምንም እንኳን ኃጥአንን በክፉ ሥራቸው ቢያዝንባቸውም በቸርነቱ የሚምርበት ምክንያት ይፈልጋልና የቅዱሳንን ምልጃ ለዚህ ቸርነቱ መንገድ ያደርገዋል፡፡ “የኃጥአን መሥዋዕት በእግዚአብሔር ዘንድ አስጸያፊ ነው፡ የቅኖች ጸሎት ግን በእርሱ ዘንድ የተወደደ ነው” ተብሏልና፡፡ ምዕ. 15:8

6) ምልጃ የእግዚአብሔር ትእዛዝና ፈቃድ ነው፡፡

- ⊙ “ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰው ቀጥተኛ መንገድ በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ አገልግሎቱን እንዳይሰጥ ለምእመናን ዝግ ከሆነ በኋላ ሌሎች አቋራጭ የሚመስሉ ነገር ግን ዙሪያ ጥምጥም የሆኑ፤ ይህም ሆኖ ከቶ ወደ አብ የማያደርሱ ብዙ አዳዲስ መንገዶች ተጠርገዋል፡፡” (የተቀበረ መክሊት፡ ገጽ 47)
- ⊙ “. . . የኢየሱስ ክርስቶስን መንገድነት በመዝጋት በምትኩ ሌሎች መንገዶችን ያዘጋጁ ወገኖች የእግዚአብሔርን ትክክለኛ አድራሻ በማጥፋት ያደረሱት በደል ይህ ነው አይባልም፡፡ በጥቅሉ ሲታይ ግን እንደ ሕዝበ እስራኤል አንድ ብቻ ሳይሆን ሁለት ከፋ ነገሮችን አድርገዋል፡፡ የኢየሱስ ክርስቶስን ብቸኛ መንገድነት መዝጋት የመጀመሪያው ጥፋት ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ለአዳዲሶቹ መንገዶች የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር፤ የእርሱነቱ ብቻ መጠሪያ የሆኑ ስሞቹን ለእርሱ ብቻ ሊቀርብ የሚገባውን ምስጋናና እምልኮ በመስጠት የእግዚአብሔርን ቅዱሳን ማክበር ሳይሆን ወደ ማምላክ መሸጋገር ነው፡፡” (የተቀበረ መክሊት፡ ገጽ 48)
- ⊙ “. . . በቤተ ክርስቲያናችን የአምላክ ክብርና ስፍራ በተለያዩ ልብ ወለድ ድርሰቶች ለፍጡራን ተሰጥቷል፡፡ ሆኖም ይህ ከብዙኃኑ ሕሊና የተሰወረ ምሥጢር ነው፡፡ በየዐውደ ምሕረቱ “ለቅዱሳን የሚገባውን ክብር እንሰጣቸዋለን እንጂ አናመልካቸውም” ተብሎ የሚነገረው ትክክለኛ አባባል ቢሆንም ወደ ተግባራዊነቱ ግን ጉዳዩን የተጋቢጠሽ ሆኖ እናገኘዋለን፡፡” (የተቀበረ መክሊት፡ ገጽ 49)

በእነዚህ አባባሎቻቸው ውስጥ ያሉ መመረታዊ ስህተቶች፡-

1) የቅዱሳንን ምልጃ ሌላ መንገድ አስመስለው ማቅረባቸው

መንገዱ አንድ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡ ቅዱሳን በዚች መንገድ የኖሩና የተጓዙ ናቸው፡፡ ቅዱሳን ሌላ መንገድ አይባሉም፤ ከክርስቶስ መንገድነት አማራጭ መንገዶችም አይደሉም፡፡ ቅዱሳን ክርስቶስን ማራቸው ይቅር በላቸው ብለው ይጸልያሉ፤ ይማልዳሉ እንጂ እኛ ራሳችን እናድናችኋለን አይሉም፤ አላሉም፤ ቤተ ክርስቲያናችንም አላለችም፡፡ በእውነቱ እንዲህ ያለውን የወረደ አለባታቸውን መልስ ባንሰጥበት ይመረጥ ነበር፡፡ ነገር ግን እንዲህ ያለ የወረደ አባባላቸው እኛንም በዚያው ደረጃ መልስ መስጥት ግዴታ ውስጥ ያስገባን መሆኑ አሳዛኝ ነው፡፡

- 2) “ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰው ቀጥተኛ መንገድ በቤተ ክርስቲያን አገልግሎት እንዳይሰጥ ተዘግቷል፤ የእግዚአብሔርን ትክክለኛ አድራሻ አጥፍተውታል” ማለታቸው፤

ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰው መንገድ እምነት፣ በጥምቀት የሚገኘው ሥርዐት ሕይወትና ልጅነት፣ አዲስ ሰውነትና በክርስቶስ በሞቱ በመሳፍ የሚገኝ ተስፋ ትንሣኤ፣ በቅዱስ ሥጋውና በክቡር ደሙ የሚገኘው ዘላለማዊ ሕይወት፣ በተቀበሉት ጸጋ መጽናትና መጋደል፣ በክርስቲያናዊ መልካም ሥራ ነው። ወደ እግዚአብሔር እንደርስ ዘንድ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረን ይህን ነው። ታዲያ እነዚህን ሁሉ ጸጋዎች አያስፈልጉም፤ እንዲሁም በእምነት ብቻ ድኛለሁ እያለ የዘጋቸው ማን ነው? ተሐድሶዎች ወይስ እኛ? እግዚአብሔር የሚገኘው በንጹሕ ልብ በመፈለግ፣ በምሥጢራት በሚሰጠው ጸጋ፣ በጸም በጸሎት፣ እንጂ እንዲሁ በአፈ ሙሉነት ጌታ ሆይ ጌታ ሆይ በማለት፣ ሌሎች የማይሉትን እንደሚሉት እያስመሰሉ በማቅረብና በማሳጥት ነውን? ስለዚህ ከእግዚአብሔር ጋር የሚያገናኙ ነገሮችን ሁሉ አያስፈልጉም እያሉ የዘንቸው ራሳቸው ተሐድሶቹ እንጂ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን አይደሉትም።

- 3) “ሁለተኛው ጥፋት ደግሞ ለአዳዲሶቹ መንገዶች የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር፣ የእርሱነቱ ብቻ መጠሪያ የሆኑ ሰዎችን ለእርሱ ብቻ ሊቀርብ የሚገባውን ምስጋናና አምልኮ በመስጠት የእግዚአብሔርን ቅዱሳን ማክበር ሳይሆን ወደ ማምለክ መሸጋገር ነው” ማለታቸው፤

ይህ ቢያንስ ሁለት መሠረታዊ ስህተቶችን የያዘ ነው። አንደኛው ቤተ ክርስቲያናችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ሊቀርብ የሚገባውን ምስጋናና አምልኮ ለቅዱሳን አትሰጥም። ይህ የተለመደ ሐሰትና ተንኮል ነው። ቤተ ክርስቲያናችን ቅዱሳንን አምላክ ናቸው፤ ይመለከቱ ልትል ቀርቶ አስባውም አታውቅም፤ ባሕርይዎ አይፈቅድላትምና። ሁለተኛው ደግሞ ቅዱሳንን ማክበርን ማምለክ አድርገው መረዳታቸውና መውሰዳቸው ነው። ለእግዚአብሔር የሚነገሩ ቃላት ለሰዎችም የሚነገሩበት አግባብ አለ። ይህንም መጽሐፍ ቅዱስ በሚገባ ያስተምረናል። ለምሳሌ እግዚአብሔር “ቅዱስ” ይባላል። እንደዚሁም ሰዎችም “ቅዱስ” ይባላሉ። ይህን ደግሞ ራሱ እግዚአብሔር እንጂ ሰዎች የፈጠሩት አይደለም። እግዚአብሔርም ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው፡- “ለእስራኤል ልጆች ማኅበር ሁሉ እንዲህ በላቸው፡ እኔ እግዚአብሔር አምላካችሁ ቅዱስ ነኝና እናንተ ቅዱሳን ሁኑ።” ዘሌ. 19፡1-2 ስለዚህ ሰዎችም ቅዱሳን ይሆኑ ዘንድና እንዲህ ተብለው ይጠሩ ዘንድ ጥሪውን ያቀረበው ራሱ እግዚአብሔር ነው።

ሌሎች ምሳሌዎችን ብንጨምር “ብርሃን” የሚለው ቃል ለእግዚአብሔር ተነግሮ እናገኘዋለን። “ደግሞም ኢየሱስ፡ እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ” ብሎ፤ እንዲሁም “እግዚአብሔር ብርሃን ነው፤ ጨለማም በእርሱ ዘንድ ከቶ የለም” ተብሎ ተግሯል። ዮሐ. 8፡12 ፤ 1 ዮሐ. 1፡5 ራሱን “ብርሃን” ያለው አምላካችን ደቀ መዛሙርቱን “እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ” ብሏቸዋል። ማቴ. 5፡14 እግዚአብሔር “ጻድቅ” እንደሚባል ሰዎችም “ጻድቅ” ተብለዋል። እግዚአብሔር “ፍጹም” እንደሚባል ሰዎችም “ፍጹም” ተብለዋል። ለምሳሌ መጽሐፍ ቅዱስ ናጎን “ናጎም በትውልዱ ጻድቅ ፍጹምም ሰው ነበረ” ብሎ ይገልጻል። ዘፍ. 6፡9 ይህ ማለት ግን ሰዎችና እግዚአብሔር እኩል ቅዱስ፤ እኩል ብርሃን፤ እኩል ጻድቅ ... ናቸው ማለት እንዳልሆነ ጤነኛ አእምሮ ሳለው ሁሉ ግልጽ ነው። የእግዚአብሔር የባሕርይ ሲሆን የሰዎች ደግሞ ከእርሱ በጸጋ የተሰጣቸው ነውና። ይህን በተመለከተ ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ እንዲህ ይላል፡-

▶ “ለእግዚአብሔር እና ለሰዎች ተመሳሳይ አገላለጾችን እንጠቀማለን፤ ሆኖም ግን ለእግዚአብሔር ስንናገር የሚኖረን አረዳድና ለሰዎች ስንናገር የሚኖረን አረዳድ የተለያየ ነው። ምንም እንኳን ቃሉና አገላለጹ አንድ ዓይነት ቢሆንም ስለ እኛ የሚነገረውን ስለ እግዚአብሔር ከሚነገረው ጋር አንድ ዓይነት አድርገን ልንረዳው አይገባም፤ ስለ እግዚአብሔር ሲነገር ለእርሱ እንደሚገባ አድርገን መረዳት ይገባናል፤ አለበለዚያ ከታላቅ ስህተት ላይ እንደወድቃለን።” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ ትርጓሜ ቆርንቶስ ቀዳማዊ፡ ክፍለ ትምህርት 26)

ስለዚህ ተሐድሶዎች የሚያቀርቡት ክስ ሐሰትና ስህተት ነው ማለት ነው።

4) “በቤተ ክርስቲያናችን የአምላክ ክብርና ስፍራ በተለያዩ ልብ ወለድ ድርሰቶች ለፍጡራን ተሰጥቷል” ያሉት፤

ይህም ሐሰት ነው። በቤተ ክርስቲያናችን የአምላክ ክብርና ስፍራ ለፍጡራን አልተሰጠም! እንዲህ የሚያደርጉ ድርሰቶች አሉ የሚሉትንና “በተለያዩ ልብ ወለድ ድርሰቶች” እያሉ የሚያነሱቸውን በተመለከተ ለመነጋገር ግን አንድ መሠረታዊ ቅድመ ሁኔታ አለ። እርሱ ምንድን ነው? በመጀመሪያ በመጽሐፍ ቅዱስ የተነገረውን፤ ከሐዋርያትና ከእነርሱ ቀጥሎ ከነበረው ዘመን አንገሥቶ በነበሩት ቅዱሳን አበው ሊቃውንት የተነገረውን መሠረታዊ ትምህርት - ስለ መጻን፤ ስለ ምስጢረ ጥምቀት፤ ስለ ምስጢረ ሜርን፤ ስለ ምስጢረ ቁርባን፤ ስለ ጾም፤ ስለ ምጽዋት፤ ስለ ተጋድሎ፤ ስለ ክርስቲያናዊ መልካም ሥራ፤ ስለ ቅዱሳን አማላጅነት፤ ... የተነገረውን ትምህርት ይመኑ፤ ይቀበሉ። በመጀመሪያ ይህን ካደረጉ ከዚያ በኋላ ስለሚሏቸው መጻሕፍትና ስለ ይዘታቸው መነጋገር ይቻላል። ሆኖም መሠረቱን ካላመኑ ግን ወደ ቀጣዩ መሄድ አይቻልም። ትልቁና ዋናው ምዕራፍ ሳያልቅ ወደ ቀጣዩ ምዕራፍ መሸጋገር አይቻልም። ስለዚህ አሁንም በድጋሚ በአጽንዖት እንዲህ እንላቸዋለን፡- ከሁሉ በፊት በመጽሐፍ ቅዱስና በቀደምት አበው ቅዱሳን ሊቃውንት የተነገረውን እምነትና ትምህርት አመኑ፤ ከዚያ በኋላ ስለምታነሡት ስለ ማንኛውም ጉዳይ መነጋገር ይቻላል። ከዚህ ውጭ መሠረቱን ትቶ ጫፍ ለጫፍ እሄዳለሁ ማለት ግን ተቀባይነት የለውም፤ አስመሳይነትና የማታለል ሥልት (ስትራቴጂ) ነውና።

ከዚህ በመቀጠል ምልጃ እንዴት እንደ ተጀመረ ወደ ማየት እንሂድ። ተሐድሶዎች እንደሚያወሩት ምልጃ በሰው ፈቃድ የተጀመረና የተደረገ አይደለም፤ ራሱ እግዚአብሔር ሰዎች እንዲፈጽሙት ያዘዘውና የፈቀደው ነገር እንጂ። ይህንም ከዚህ ቀጥሎ ከተገለጹት መረዳት ይቻላል።

1. አብርሃም ወደ ጌራራ ተሰዶ ሳለ የሀገሩ ንጉሥ አቤሜሊክ ሚስቱን ማራን ባለማወቅም ቢሆን ወሰዶ ሚስቱ ሊያደርጋት ባለ ጊዜ እግዚአብሔር ሌሊት በሕልም ማራን እንዲመልስለት ካዘዘው በኋላ “ነቢይ ነውና ስለ አንተ ይጸልያል፤ ትድናለህም” ሕለው። ራሱ እግዚአብሔር አቤሜሊክን፡ - “አንተ ወደ እኔ በቀጥታ ጸልይ፤ ሚስቱን ግን መልስ” ማለት ሲችል “ነቢይ ነውና ስለ አንተ ይጸልያል” ለምን አለው? አቤሜሊክን ወደ አብርሃም እንዲሄድና እርሱ (አብርሃም) እንዲጸልይለት የነገረው ራሱ እግዚአብሔር ነው። ዘፍ. 20:1-7 “ራሳችን በቀጥታ እንጸልያለን፤ አማላጅ መፈለግ መንገድ ማጠዛት ነው” የሚሉ ሰዎች አካሄዳቸው ልብ ወለድና የድፍረት አካሄድ እንጂ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እንዳልሆነ ልብ ማለት ይገባል። እግዚአብሔርን የምናገኘው እርሱ ባሳየን መንገድ እንጂ እኛን በሚመስለንና ሥጋና ደም በሚያሳስቡን መንገድ አይደለም። ጠቢቡ ሰሎሞን “ለሰው ቅን የምትመስል መንገድ አለች፤ ፍጻሜዋ ግን የሞት መንገድ ነው” ያለው እንደዚህ ያሉ አንደ ሥጋ ፈቃድ የሚያስቡ ሰዎች የሚሄዱበትን መንገድ ነው። ምሳ. 14:12

የክርስቲና ሕይወትና መንገድ እግዚአብሔር የገለጠው እውነታ በመሆኑ እርሱ እንደ ገለጠልንና እንዳስተማረን የምንመለስበት መንገድና ሕይወት ነው እንጂ እንዲሁ በሰዎች መላ ምትና ፈቃድ የተፈጠረ የይሆናል መንገድ አይደለም፡፡ ለዚህ ነው የክርስቲና ሃይማኖት “የአምላክ መገለጥ ሃይማኖት”¹¹⁴ የሚባለው፡፡

2. ኢዮብን ሊጠይቁት የመጡትን ሦስቱን ጓደኞቹን “እንደ ባሪያዬ እንደ ኢዮብ ቅንን ነገር ስለ ጎይ አልተናገራችሁምና ቁጣዬ በእንተና በሁለቱ ባልንጀሮችህ ላይ ነድዷል፡፡ ... ባሪያዬ ኢዮብ ስለ እናንተ ይጸልያል፡ እኔም እንደ ሰንፍናችሁ እንዳላደርግባችሁ ፊትን እቀበላለሁ” አላቸው፡፡ ራሱ እግዚአብሔር ተገልጦ እያነጋገራቸው እያለ “በቀጥታ ወደ እኔ ጸልዩ፤ ይቅር አላችኋለሁ” አላለም፡፡ ተፈትና የወጣውና እንደ ወርቅ የነጠረው ወዳጁ ኢዮብ ከብሩ ይገለጥ ዘንድ ስለ እነርሱ እንዲጸልይላቸው ወደ እርሱ እንዲሄዱ አዘዛቸው እንጂ፡፡ በዚሁም መሠረት እንደ ታዘዙት ሲያደርጉ ኢዮብ ስለ እነርሱ ጸለየላቸው፡ እርሱም በኢዮብ ጸሎት ይቅር አላቸው፤ “እግዚአብሔርም” የኢዮብን ፊት ተቀበለ” እንዲል፡፡ “የኢዮብን ፊት ተቀበለ” ማለቱ ኢዮብ ስለ ሦስቱ ጓደኞቹ ያቀረበውን ምልጃ ተቀበለ ማለት ነው፡፡ ኢዮብ 42:7-9

3. ቅዱስ ጳውሎስ አማላጅነት የቅዱሳን ሥራ መሆኑን ሲገልጽ “በእኛም የማስታረቅ ቃል አኖረ” ብሏል፡፡ 2 ቆሮ. 5:19-20 እግዚአብሔር ወዳጆቹ ቅዱሳን ስለ ደካሞች እንዲለምኑት በእነርሱ የማማለድ ጸጋና ቃል አኖረ፡፡ እንዲሁም፡- “በነገር ሁሉ በጸሎትና በምልጃ ከምስጋና ጋር በእግዚአብሔር ዘንድ ልመናችሁን አስታውቁ እንጂ በአንዳች አትጨነቁ” ይላል፡፡ ፊልጵ. 4:6

ቅዱስ ጳውሎስ የቆሮንቶስ ምእመናንን “እርሱም ይህን ከሚያህል ሞት አዳነን፤ ያድነንማል፤ እናንተም ደግሞ ስለ እኛ እየጸለያችሁ አብራችሁ ስትረዱን፤ በብዙ ሰዎች በኩል ስለ ተሰጠን ስለ ጸጋ ስጦታ ብዙዎች ስለ እኛ ያመሰግኑ ዘንድ፤ ወደ ፊት ደግሞ እንዲያድን በእርሱ ተስፋ አድርገናል።” በማለት እነርሱ ስለ እርሱ እና ስለ ሌሎችም የሚያደርጉት ጸሎት የረዳውና የጠቀመው መሆኑን ገልጿል፡፡ 2 ቆሮ. 1:11

በሐዚህ ምልጃ ራሱ እግዚአብሔር ያሳየው መንገድ ነው፡፡ አማላጅነት የእግዚአብሔር የቸርነቱ ጸጋ (ስጦታ) ነው፡፡ ምክንያቱም ምግባራቸው የደከመና ጸሎታቸው ገና እንደ እርሱ ፈቃድ ያልሆነ ተነሳሽያን ኃጥአን የእርሱን ፈቃድ በሚያውቁና በሚፈጽሙ በምግባር በትሩፋት በበለጸጉ ጸድቃን ጸሎት እንዲደገፉ ማድረጉ የቸርነቱ መግለጫ ነው፡፡ “በእምነት የደከመውን ተቀበለት” ተብሏልና፡፡ ሮሜ 14:1 እንዲሁም “ከእናንተ እያንዳንዱ የአንዱን ሽክም ይሸክም፤ እንዲሁም የክርስቶስን ሕግ ፈጽሙ” ተብለናልና፡፡ ገላ. 6:2 ክርስቲና በጸሎት ወደ እግዚአብሔር በመማለድ የበረቱት የደከሙትን እየደገፉ የሚጓዙበት እንጂ እንደዚህ ዓለም ሰግብግብነት የሌላውንም ጭምር እየቀሙ የሚኖርበት ሕይወት አይደለምና፡፡ ራሱ እግዚአብሔር “የደከሙትን እጆች አበርቱ፤ የላሉትንም ጉልበቶች አጽኑ” ይላልና፡፡ ኢሳ. 35:3 እንዲሁም “እኔ ጸድቃንን ሳይሆን ኃጢአተኞችን ልጠራ መጥቻለሁና” ብሏልና፡፡

ስለሆነም ምልጃ የእግዚአብሔርን ፈቃድነት (ፈራጅነት) የሚጋፋ ሳይሆን ቸርነቱን የሚገልጽ ነው፡፡ ከአባታዊ ደግነቱ የተነሣ በጸድቃን ጸሎት ተነሳሽያን ኃጥአን እንዲጠቀሙ አደረገ፡፡ ሐዋርያዊትና ኦርቶዶክሳዊት ቅድስት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የቅዱሳንን አማላጅነት የምታምነውና የምታስተምረው ከአብወ ሕይወትና ከቅዱሳት መጻሕፍት ባገኘችው መሠረት ነው፡፡ ይህን ራሱ እግዚአብሔር የወደደውንና የፈቀደውን የአማላጅነት ነገር የሚቃወም ቢኖር ከርከሩ ከባለቤቱ ከእግዚአብሔር ጋር እንጂ ከሰው ጋር አለመሆኑን መገንዘብ ይገባል፡፡ በነቢይ “ሂድ፤ ይህን ሕዝብ፤ መስማትን ትሰማላችሁ አታስተውሉምም፤ ማየትንም ታያላችሁ አትመለከቱምም በላቸው።

¹¹⁴ (Revealed Religion)

በዓይናቸው እንዳያዩ፤ በጀሯቸውም እንዳይሰሙ፤ በልባቸውም እንዳያስተውሉ፤ ተመልሰውም እንዳይፈወሱ፤ የዚህን ሕዝብ ልብ አደገድን፤ ጀሯቸውንም አደገቀሩ፤ ዓይናቸውንም ጨፍን አለኝ” ተብሎ የተነገረው እንዳይደርስበን መጠንቀቅና ማስተዋል ይገባል። ኢ.ሳ. 6፡9-10

እስካሁን የተመለከትነው በአጠቃላይ ምልጃ ከእግዚአብሔር ቸርነትና መሐረነት ጋር የሚስማማ መሆኑን፤ የፍቅር ውጤትና መግለጫ መሆኑን፤ እንዲሁም ራሱ እግዚአብሔር ያዘዘውና ያሳየው መንገድ መሆኑን ነው። ከዚህ ቀጥሎ ደግሞ የቅዱሳን ምልጃ በዚህ ዓለም ሕይወታቸውና ከዚያ በኋላ ብለን ከፍለን እንመለከታለን።

6.3.2.3 የቅዱሳን አማላጅነት በሕይወተ ሥጋ

ቅዱሳን በሕይወተ ሥጋ ላሉ እግዚአብሔር ስለ እነርሱ ሲል ምሕረትንና ይቅርታን እንደሚያደርግ በነቢዩ በኢሳይያስ ሲናገር እንዲህ ይላል፡- “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- ወይን በዘለላው በተገኘ ጊዜ፡- በረከት በእርሷ ላይ አለና አታጥፏት እንደሚባለው ሁሉን እንዳጠፋ ስለ ባሪያዎቹ እንዲሁ አደርጋለሁ።” ኢ.ሳ. 65፡8 ስለ ወደጀቹ ሲል እንደሚምር ራሱ እግዚአብሔር እንዲህ ምሳሌውን መስሎና ተርጉሞ አስረድቷል። ከወይን ዛፍ ላይ ዘለላ ፍሬ በተገኘ ጊዜ ሊቆረጥ የነበረው ዛፍ ስለ ተገኘበት ትገሽ ፍሬ ሲባል ይቆይ ተብሎ ከመቆረጥ እንደሚድን ሁሉ ቅዱሳን ያለበትን ሕዝብና ሀገርም እግዚአብሔር ስለ እነርሱ ሲል ከማጥፋት እንደሚታገሥ ራሱ እግዚአብሔር ተናገረ። ለምሳሌም የሚከተሉትን መመልከት ይቻላል።

1. እግዚአብሔር ለአብርሃም ስለ ሸዶምና ገሞራ ጥፋት በነገረው ጊዜ ይምራቸው ዘንድ ደጋግሞ ለመነ። “አብርሃም ግን በእግዚአብሔር ፊት ገና ቆሞ ነበር” የሚለው ኃይለ ቃል የሚያስረዳው ለእግዚአብሔር ፊትና ኋላ ኖሮት ሳይሆን አብርሃም የእግዚአብሔርን ገጸ ምሕረት እየለመነ የነበረ መሆኑን ነው። ዘፍ. 18፡22 አብርሃም እግዚአብሔርን ሲለምነው “በእኔ ፍርድ ውስጥ ምን አገባህ?” አላለውም። ይልቁንም ልመናውን ተቀብሎታል። “ሃምሳ ጸድቃን በከተማይቱ ውስጥ ቢገኙ በውኑ ሁሉን ታጠፋለህ? ከተማይቱንስ በርሷ ስለሚገኙ አምሳ ጸድቃን አትምርምን?” ብሎ በለመነው ጊዜ “እግዚአብሔርም በሰዶም በከተማይቱ ውስጥ አምሳ ጸድቃን ባገኝ ስፍራውን ሁሉ ስለ እነርሱ እምራለሁ” ብሎታል። ሆኖም ግን በሰዶምና ገሞራ አምሳ ቀርቶ አሥር ጸድቃን እንኳ ሰላልተገኙ ሀገሪቱ በእሳት ተቃጥላ ጠፍታለች።

ለሰዶምና ለገሞራ ጥፋት ምክንያቱ የራሳቸው የሰዎቹ ኃጢአት ቢሆንም በከተማይቱ አሥር ጸድቃን ቢገኙ ኖሮ እግዚአብሔር ስለ እነዚያ አሥር ጸድቃን ሲል ይምራቸው እንደ ነበር ራሱ በማይታበል ቃሉ “ስለ አሥሩ አሳጠፋትም” ብሏል። ነገር ግን እነዚያ አሥር ጸድቃን ባለመገኘታቸው ከተማይቱ ጠፍታለች። በአብርሃም ጸሎትና በአሥር ጸድቃን መኖር በሰዶም የነበሩ ኃጥአን ሊማሩ ይችሉ ከነበረ እግዚአብሔር ስለ ጸድቃን ሲል ኃጥአንን እንደሚምር በግልጽ ታወቀ፤ ተረዳ። ደጋግ አበው በኃጢአት ስለሚኖሩ ደካሞች የሚያቀርቡት የምልጃ ጸሎትም በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ያለው መሆኑን ይኸው መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ በግልጽ የሚመለከረው እውነት ነው። በዘመነ ፍጻ በዓመተ ክንፋ የነበሩትና የኃጢአታቸው ጥልቀትና ስፋት እጅግ ከባድ የነበሩት ሰዶምና ገሞራ እንኳ በአብርሃም ምልጃ የሚድኑ ከሆነ በዘመነ ወንጌል በዓመተ ምሕረት ያሉ ተነሣሕያን በቅዱሳን ምልጃ መዳናቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሆኑ ግልጽ ነው።

2. ሙሴ ከደብረ ሲና አሠርቱ ቃላት የተጻፈበትን ጽላት ይዞ ሲወርድ እስራኤላውያን አምልኮ ጣዖት ጀምረው ስለ ነበር እግዚአብሔር ተቆጥቶ "ቁጣዬ እንዲቃጠልባቸው እንዳጠፋቸውም ተወኝ፤ አንተንም ለታላቅ ሕዝብ አደርግሃለሁ" አለው። ሙሴም "በእግዚአብሔር በአምላኩ ፊት ጸለዩ፤ አለም፡-... ከመፃትህ ተመለስ፤ ለሕዝብህም በከፋታቸው ላይ ራራ፡፡" በዚህ ጊዜ ተቆጥቶ ሊያጠፋቸው የነበረ የሙሴን ምልጃ ተቀብሎ "እግዚአብሔርም በሕዝቡ ላይ ሊያደርግ ስላሰበው ከፋት ራራ" ይላል። ዘጸ. 32፡10-14

ይህን ሙሴ በሥራት ዘዳግም እንዲህ ገልጾታል፡- "ስለ ሠራችሁት ኃጢአት ሁሉ፤ እርሱንም ለማስቆጣት በእግዚአብሔር ፊት ከፋ የሆነውን ነገር ሰላደረጋችሁ እግዚአብሔር ሊያጠፋችሁ ከተቆጣችሁ ከቁጣውና ከመፃት የተነሣ ስለ ፈራሁ፤ እንደ ፊተኛው በእግዚአብሔር ፊት እርባ ቀንና ሌሊት ወደቅሁ፤ እንጂራም አልበላሁም ውኃም አልጠጣሁም። እግዚአብሔርም በዚያን ጊዜ ደግሞ ሰማኝ።" ዘጸ. 9፡18-19 ዳዊትም በመዝሙሩ "እንዳያጠፋቸው ቁጣውን ይመልስ ዘንድ የተመረጠው ሙሴ በመቅሠፍት ጊዜ በፊቱ ባይቆም ኖሮ ያጠፋቸው ዘንድ ተናገረ" ብሏል። "በፊቱ ባይቆም ኖሮ ያጠፋቸው ዘንድ ተናገረ" ማለቱ ሙሴ በአማላጅነት በእግዚአብሔር ፊት ቆሞ ስለ እነርሱ እግዚአብሔርን ባይለምንላቸው ኖሮ ያጠፋቸው ነበር ማለቱ ነው። መዝ. 105፡23

3. አቤሚሊክ ንጉሠ ጌራራ የአብርሃምን ሚስት ሣራን ሲወስድ ባለ ጊዜ እግዚአብሔር በሕልሙ ሣራን እንዲመልስና ስለ ኃጢአቱም አብርሃም እንዲጻልይለት "ነቢይ ነውና ስለ አንተ ይጻልያል፤ ትድናለህም" ሲል ነግሮታል። ዘፍ. 20፡7 በአብርሃም ጸሎት አቤሚሊክ ዳነ። ምልጃ ይህ ነው፡- በነቢያት፤ በሐዋርያት፤ በጻድቃንና በሰማዕታት ጸሎት እንደ አቤሚሊክ ያሉ ምግባረ ደካሞች፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ሲቆጣቸው በኃጢአታቸው ደንግጠው የእግዚአብሔርን ገጽ ምሕረት የሚናፍቁ ሰዎች በቅዱሳን ጸሎት የሚረዱበትና የሚጠቀሙበት ነው።

4. ኢዮርብግም የተባለ የእስራኤል ንጉሥ ጣዖት በማምለኩ ምክንያት ይገሥጸውና ይመክረው ዘንድ እግዚአብሔር ወደ እርሱ የላከውን ነቢይ ለመያዝ በትዕቢት የዘረጋው እጁ ስለ ደረቀ ጨነቀውና መልሶ ያንኑ የእግዚአብሔር ነቢይ "አሁን የአምላክህን የእግዚአብሔርን ፊት ለምን፤ እጅም ወደ እኔ ትመለስ ዘንድ፤ ስለ እኔ ጸልይ" አለው። ያም ነቢይ "እግዚአብሔርን ለመነ፤ የንጉሡም እጅ ወደ እርሱ ተመለሰች፤ እንደ ቀድሞም ሆነች።" በነቢዩ የእግዚአብሔር ጸሎት ደርቆ የነበረው የንጉሡ እጅ ዳነ። 1 ነገ. 13፡1-10

5. እስራኤላውያን በኃጢአታቸው ምክንያት መክራ በከበባቸው ጊዜ ሕዝቡ ሁሉ በአንድነት ቀርበው ነቢዩ ኤርምያስን እንዲህ አሉት፡- "ዓይኖችህ እንዳይን ከብዙ ጥቂት ቀርተናልና ልመናችን እባክህ በፊትህ ትድረስ፤ አምላክህም እግዚአብሔር የምንሄድበትን መንገድና የምናደርገውን ነገር ያሳየን ዘንድ ስለ እኛ ወደ አምላክህ ወደ እግዚአብሔር ጸልይ።" ነቢዩ ኤርምያስም "እኔ እንደ ቃላችሁ ወደ እግዚአብሔር እጸልያለሁ" አላቸው። ከዚያም በኋላ እግዚአብሔር ነቢዩ ኤርምያስ ስለ ሕዝቡ የጸለየውን ጸሎት ሰምቶ በእርሱ አማካይነት ለሕዝቡ እንዲህ የሚል የሚያጽናና የምሕረት መልእክት ላከ፡- "ሰላደረግሁባችሁ ከፋ ነገር ተጸጽቻለሁና በዚህች ምድር ብትቀመጡ እሠራችኋለሁ እንጂ አላፈርሳችሁም፤ እተከላችኋለሁ እንጂ አልነቅላችሁም። ከምትፈሩት ከባቢሎን ንጉሥ አትፍሩ፤ አድናችሁም ዘንድ እኔ ከእናንተ ጋር ነኝና አትፍሩ ይላል እግዚአብሔር" ኤር. 42፡2-3፤ 9-11

ከተሐድሶዎች ብዙዎቹ ምልጃን የሚቃወሙና የማይቀበሉ ሲሆን አንዳንዶቹ ደግሞ ጨርሶ መካዱ እንደማያዋጣ ሲረዱት ያመነና የተቀበሉ መስለው ነገር ግን ለማድበስበስና ለማታለል ይሞክራሉ። ለምሳሌም እንዲህ ያሉትን መመልከት እንችላለን፡-

© “ስለዚህ ምልጃ ሲነሳ ቅዱሳን ሰዎች የቀመሱትን የእግዚአብሔር ፍቅር ለሌሎች ማድረስን በዚያም እንዲኖሩ ስለ ሌሎች መለመንን የሚያሳይ ነው። ቅዱሳን ሰዎች ስለ ወንድሞቻቸው / ስለ ወገኖቻቸው/ይጸልያሉ ይግልጻሉ ሲባል ከጊዜያዊ የሥጋ ቅስፈት ለመታደግ የሚያቀርቡት ልመና ማለት ነው።” (መቅደስ የገዡ መናፍቃን፣ ገጽ 34)

እነዚህ አባባሎች ምርቅና ፍትፍት ናቸው። ምክንያቱም “ስለዚህ ምልጃ ሲነሳ ቅዱሳን ሰዎች የቀመሱትን የእግዚአብሔር ፍቅር ለሌሎች ማድረስን በዚያም እንዲኖሩ ስለ ሌሎች መለመንን የሚያሳይ ነው” የሚለው እውነታ ያለው ቢሆንም “የእግዚአብሔር ፍቅር” የሚለው ያካትተዋል ካልተባለ በስተቀር የቅዱሳን ምልጃ የሚያስገኘው ጥቅም በዚያ ተብሎ ገደብ የሚበጅለት አይደለም። ከዚያ ቀጥሎ ያሉት “ቅዱሳን ሰዎች ስለ ወንድሞቻቸው /ስለ ወገኖቻቸው/ይጸልያሉ ይግልጻሉ ሲባል ከጊዜያዊ የሥጋ ቅስፈት ለመታደግ የሚያቀርቡት ልመና ማለት ነው” የሚለው ግን ትክክል አይደለም። ምክንያቱም የቅዱሳን የምልጃ ጸሎት የሚያሰጠው ነገር ከጊዜያዊ ቅስፈት በመታደግ ብቻ የተወሰነና የተገደበ አይደለምና ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ያለ ገደብ አሳስቀመጠም።

ስለዚህ ይህ አባባላቸው ሰው ሠራሽ አሳብና እውነቱን ሙሉ በሙሉ በመከድ ሳይሆን ተመሳሳሪ ገብቶ ለማሳሳት የተደረገ ጥረት ነው። በቅዱሳን ጸሎት የሚገኘው ጥቅም በዚህ ዓለም ከጊዜያዊ የሥጋ መቅወፍት እንደሚታደግ ከታመነ ከነፍስ መቅወፍት አይታደግም ለማለት የሚያስቸል ምንም ዓይነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት የለም። እግዚአብሔር በቅዱሳን ምልጃ ከሥጋ ቅስፈት የሚታደግ ከሆነ የበለጠ ከሆነው ከነፍስ መቅሥፈትስ ለምን አይታደግም? የእግዚአብሔር ጸጋስ በሰዎች ሊገደብ ይችላልን?

በመጽሐፍ ቅዱስ ተጽፈው የምናገኛቸው አንዱ ስለ ሌላው በሚያደርገው የምልጃ ጸሎት ከእግዚአብሔር የተሰጡ ነገሮች ከሥጋ መቅወፍት መዳንን ብቻ አይደለም፤ ታላቅ ጸጋ የሆነውን ሥርየተ ኃጢአትንም ነው እንጂ። ከእነዚህም ጥቂቶቹን ብቻ እንመልከት፡-

እነሆም አንድ ሽባ በአልጋ ተሽከመው አመጡ፤ አግብተውም በፊቱ ሊያኖሩት ይሹ ነበር። ስለ ሕዝቡም ብዛት እንዴት አድርገው እንዲያገዙት ሲያቅታቸው ወደ ሰገነቱ ወጡ፤ የጣራውንም ጡብ አሳልፈው በመካከል በኢየሱስ ፊት ከእነ አልጋው አወረዱት። እምነታቸውንም አይቶ፡- አንተ ሰው፤ ኃጢአትህ ተሰረየችልህ አለው። ጳጾችና ፈረሰውያንም፡- ይህ የሚሳደብ ማን ነው? ከአንዱ ከእግዚአብሔር በቀር ኃጢአት ሊያስተሠር ይገባል? ብለው ያሰቡ ጀመር። ኢየሱስም አሳባቸውን እያወቀ መልሶ፡- በልባችሁ ምን ታስባላችሁ? ኃጢአትህ ተሰረየችልህ ከማለት ወይስ ተነሣና ሂድ ከማለት ማናቸው ይቀላል? ነገር ግን በምድር ላይ ኃጢአት ሊያስተሰር ይለው ልጅ ሥልጣን እንዳለው እንድታውቁ ብሎ ሽባውን፡- አንተን እልሃለሁ፤ ተነሣ፤ አልጋህን ተሽከመህ ወደ ቤትህ ሂድ አለው። ሉቃ. 5:18-24

የኃጢአት ሥርየት የሥጋ ምሕረት ነው ወይስ የነፍስ? ከእግዚአብሔር የሚለየው ታላቁ ነገር ኃጢአት ነው። እግዚአብሔር እንዲህ ይላልና፡- “እነሆ የእግዚአብሔር እጅ ከማዳን አሳጠረችም፤ ጆሮውም ከመስማት አልደነቁረችም። ነገር ግን በደላችሁ በእናንተና በአምላካችሁ መካከል ለይታለች፤ እንዳይሰማም ኃጢአታችሁ ፊቱን ከእናንተ ሰውሮታል።” ሉቃ. 59:1-2 ስለዚህ ይህ ታላቁ ነገር - ኃጢአትን ይቅር መባል - በሥጋ መቅወፍት ወሰን የሚገደብ ሳይሆን የሰውን ሁለንተናዊ ምሕረት የሚገልጽ ነው። ያ በሽተኛ ይህን ታላቅ ጸጋ - ሥርየተ ኃጢአትን - ያገኘው በራሱ ወደ ጌታችን ሂደ፤ ይቅር በለኝ ብሎ ለምኖ አልነበረም። ቅዱስ ወንጌል እንደሚነግረን ወደ ጌታችን የወሰዱት ሌሎች ሰዎች ነበሩ። የእነዚያ ሰዎች እምነትና ለዚያ በሽተኛ መዳን ያደረጉት አስተዋጽኦ እንዲታወቅ ነበር መድኃኒታችን “እምነታቸውንም አይቶ፡- አንተ ሰው፤ ኃጢአትህ ተሰረየችልህ” ያለው።

ስለሆነም በአንዱ አድራጎት ሌላው ሊያገኘው የሚችለው ነገር ከሥጋ መቅወፍት በመዳን ብቻ የሚገደብ ሳይሆን የኃጢአትን ይቅርታ እስከ ማግኘት የሚደርስ ሁለንተናዊ ነው። ለዚህ ነበር ጌታችን ያ በሽተኛ ሥጋውን ከመፈወሱ በፊት የነፍሱን በሽታ - ኃጢአቱን - ይቅር ያለው።

በመቀጠልም “አልጋህን ተሽከመህ ሂድ” በማለት ሥጋውንም የፈወሰው መሆኑን አሳየ። ስለዚህ በቅዱሳን ጸሎት የሚገኘው ጥቅም ከሥጋ ቅሥፈት ለመታደግ ብቻ ነው የሚለው አባባል ፈጽሞ የተሳሳተ ነው።

ቅዱስ ጳውሎስ በሐዋርያዊ አገልግሎቱ ስለ ገጠሙት ነገሮች ከተናገራቸው አንዱ ሄኔሲፎሩ የተባለው ሰው ስላደረገለት መልካም ነገር ሲሆን ለእርሱም እንዲህ ሲል ጸልዮለታል፡-

ጌታ ለሄኔሲፎሩ ቤተ ሰዎች ምሕረትን ይስጥ፤ ብዙ ጊዜ አሳርፎኛልና፤ በሰንሰለተም አላፈረበትም፤ ነገር ግን በሮሜ ባደረ ጊዜ ፊልጎ ፊልጎ አገኘኝ፤ በዚያን ቀን ከጌታ ምሕረትን እንዲያገኝ ጌታ ይሰጠው፤ በኤፌሶንም እንዴት እንዳገለገለኝ አንተ በደኅና ታውቃለህ። 2 ጢሞ. 1:16-18

ቅዱስ ጳውሎስ በአገልግሎቱ ለረዳው ለሄኔሲፎሩ የለመነለት ከሥጋዊ መቅሠፍት እንዲድን አይደለም፤ “በዚያን ቀን ከጌታ ምሕረትን እንዲያገኝ ጌታ ይሰጠው” አለ እንጂ። ይህ ምን ማለት ነው? ከሥጋዊ መቅሠፍት ብቻ ታደገው ማለት ነውን? አይደለም። “በዚያን ቀን” የተባለው የቱ ቀን ነው? “በዚያም ቀን” ተብሎ የተገለጸው ጌታችን ለፍርድ የሚመጣበት ዕለተ ጳግም ምጽአት ነው። ለምሳሌም ቅዱስ ጴጥሮስ “የጌታው ቀን ግን እንደ ሊባ ሆኖ ይመጣል፤ በዚያም ቀን ሰማያት በታላቅ ድምፅ ያልፋሉ። . . .” በማለት ጌታ የሚመጣበትን ቀን “በዚያም ቀን” በማለት ገልጾታል። 2 ጴጥ. 3:10 “በዚያን ቀን ጌታ ምሕረት ይሰጠው” በማለት በአስፈሪው የፍርድ ቀን እግዚአብሔር ያን አገልግሎቱን አስቦ ምሕረት እንዲሰጠው የምልጃ ጸሎት አቀረበለት። ስለዚህ በቅዱሳን የምልጃ ጸሎት የሚያሰገኘው ጥቅም በሥጋ የተወሰነና የተገደበ አይደለምና እንዲህ የሚለው የተሐድሶዎች ነገር ለህተት ነው።

ይህን በተመለከተ አንድ ነገር ብቻ እንጨምር። ጌታችን በደብረ ዘይት ባስተማረው ትምህርቱ ላይ ስለሚሆነው ከባድና ተከታታይ መከራ ሲናገር “. . . በዚያን ጊዜ ከዓለም መጀመሪያ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ያልሆነ እንግዲህም ከቶ የማይሆን ታላቅ መከራ ይሆናልና። እነዚያ ቀኖችስ ባያጥሩ ሥጋ የለበሰ ሁሉ ባልዳነም ነበር፤ ነገር ግን እነዚያ ቀኖች ስለ ተመረጡት ሰዎች ያጥራሉ” አለ። ማቴ. 24:21-22 እነዚያ የመከራ ቀኖች ስለ ተመረጡት ሰዎች ሲሉ ማጠራቸው የሥጋ ነው ወይስ የነፍስ ጥቅም? እነዚያ አስጨናቂ ቀኖች ማጠራቸው የሥቃዩ ጊዜ እንዲያጥር፤ እንዲሁም ከሐሳውያንና ከአላውያን ብዛትና ተንኮል የተነሣ መከራውንም በመሰቀቅ ከእግዚአብሔር እንዳይወጡና ወደ ክህደት እንዳይወድቁ ይረዳቸዋል። ይህ ከሥጋ መቅሠፍት መዳን ብቻ ተብሎ የሚገደብ ሳይሆን ሁለንተናዊ የሥጋና የነፍስ ጥቅም ነው።

ሰው የነፍስና የሥጋ ውሕድ እንደ መሆኑ አንዱን ሰው በሕይወቱ የሚሆነውን ነገር ከፋፍሎ ይህ የሥጋ ነው፤ ይህ የነፍስ ነው ማለት ከግኖስቲከኝና ከልዮናውያን የመጣ የምንታዊ አስተምህሮ ነው። ሰው አንድ እንደ መሆኑ ያለው ሕይወት አንድ ነው፤ እርሱም ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ሕይወት ነው። በዚህ ሕይወቱ መልካም ነገር ሲሆንለት ለሰውዬው መልካም ይሆንለታል፤ ክፉ ሲሆንበት ደግሞ ክፉ ይሆንበታል እንጂ ይህ የሥጋው ይህ የነፍሱ እያሉ እንደ ሁለት ሰዎች ለማከፋፈል መሞከር (ምንታዊ) በታ የለውም።

© “ቅዱሳን አንድን ሰው ኃጢአተኛ ይሆን አይሆን ሊያውቁት አይችሉም። ኃጢአተኛ መሆን አለመሆኑን ሳያውቁ ደግሞ ሊጸልዩለት አይችሉም።” (መቅደስ የገቡ መናፍቃን፤ ገጽ 40)

እስኪ በመጀመሪያ ኃጢአት የሌለበት ሰው አለ ወይ? ቅዱስ መጽሐፍ “ኃጢአት የለብንም ብንል ራሳችንን እናስታለን፤ እውነትም በእኛ ውስጥ የለም” ይላልና። 1 ዮሐ. 1:8 ታዲያ እንዲህ ከሆነ “ቅዱሳን አንድን ሰው ኃጢአተኛ ይሆን አይሆን ሊያውቁት አይችሉም” የሚለው አባባል ምን መሠረት አለው? እንዲሁም “ኃጢአተኛ መሆን አለመሆኑን ሳያውቁ ደግሞ ሊጸልዩለት አይችሉም”

የሚለውም ፍሬ ቢስ አባባል ነው። ምክንያቱም በመጀመሪያ ሰው መጠኑና ዓይነቱ ይለያይ እንጂ በሥጋ እስካለ ድረስ ከኃጢአት ብናኝ ሙሉ በሙሉ ነጻ አይሆንምና ነው። እንዲሁም ደግሞ ጸሎት የገድ ኃጢአተኛ ከመሆን አለመሆን ጋር ብቻ የተያያዘ አይደለም።

ተሐድሶዎቹን እንዲህ የሚያሰኛቸው ከላይ በክፍል አንድ እንደ ተገለጸው መጻንን ከኃጢአት ከሚመጣ ቅጣት ማምለጥ እንደሆነ ብቻ አድርገው የሚረዱና ከዚያ ውጭ ስላለው እስከ ሱታፌ አምላካዊነት ድረስ ያለውን የእግዚአብሔር ጸጋ ከማያውቁት ከፕሮቴስታንቶቹ ሳይገባቸው የቀዱት አስተሳሰብ ስለሆነ ነው። ጸሎት የምንጸልየው ግን ከቅጣት ከማምለጥ አንጻር ብቻ ሳይሆን ሌሎችም ብዙ ምክንያቶች አሉ። አንድ የሰውነት ክፍል ስለ ሌላው አካል የሚያሰበው የገድ ሲታመምና ችግር ሲኖርበት ብቻ አይደለም። የአንድ ሰውነት አካል በመሆናቸው ብቻ ሕዋሳትና አካላት እርስ በርስ ይተሳሰባሉ። እንደዚሁም በክርስቶስ ራሱነት የአንዲቷ ቤተ ክርስቲያን አካላት የሆኑ ሁሉ እርስ በርስ መተሳሰቡ ተፈጥሯዊ ነው፤ የገድ ኃጢአተኛ ከመሆን ካለመሆን ጋር ብቻ የተጣበቀ አይደለም።

ከዚህም ጋር ቅዱሳን አንድን ሰው ኃጢአተኛ መሆን አለመሆኑን አያውቁም የሚለው አባባል በራሱ ትክክል አይደለም። ከላይ በ623 እንደ ተገለጸው እግዚአብሔር በሚሰጣቸው ጸጋ በሰዎች ውስጥ ያለውን እስከ ማወቅ ድረስ ይችላሉ። ቅዱስ ጴጥሮስ ስለ ሐናንያና ሰጴራ ኃጢአት አላወቀምን? ኤልሳባ የግያዝን ኃጢአት አላወቀምን? ቅዱስ ጳውሎስ የበርያሱስን ኃጢአት አላወቀምን? “ጳውሎስ የተባለው ሳውል ግን መንፈስ ቅዱስን ተሞልቶ ትቲር ብሎ ሲመለከተው፡- አንተ ተንኩል ሁሉ ክፋትም ሁሉ የሞላብህ፤ የዲያብሎስ ልጅ፤ የጽድቅም ሁሉ ጠላት፤ የቀናውን የጌታን መንገድ ከማጣመም አታርፍምን? አሁንም እነሆ የጌታ እጅ በአንተ ላይ ናት፤ ዕውርም ትሆናለህ፤ እስከ ጊዜውም ፀሐይን አታይም አለው። ያን ጊዜም ጭጋግና ጨለማ ወደቀበት፤ በእጁም የሚመራውን እየዞረ ፈለገ።” የሐዋ. 13:9-11 እነዚህ ያወቁት እግዚአብሔር ስለ ገለጠላቸው ነው ካላችሁ እኛም በባሕርያቸው ያውቃሉ አላልንም፤ እግዚአብሔር በሚሰጣቸው እውቀት ግን ያውቃሉ ነው እኛም የምንለው።

በመቀጠል እንዲህ አሉ፡-

⑥ “እስራኤላውያን ወደ ነቢዩ የሂዱት የአምላካችንን የእግዚአብሔርን ቃል በመስማት መልካም እንዲሆንልን ወደ አምላክህ ጸልይልን አሉት እንጂ ስለ አንተ ሲል ምሕረት እንዲያደርግልን እባክህ አማልደን አስታርቀን አላሉትም። እርሱም ቢሆን ስለ እኔ ምሕረት ይደረግላችኋል፤ ተማልጃ አማልዳችኋለሁ አላለም፤ የእግዚአብሔርን ሀሳብ እነግራችኋለሁ አለ እንጂ።” (መቅደስ የገቡ መናፍቃን፤ ገጽ 41)

ይሄ ማምታታት ወይም መደባለቅ ይባላል። ይህ እስራኤላውያን ነቢዩ ኤርምያስን የለመኑትን ልመና የተመለከተ ነው። “እስራኤላውያን ወደ ነቢዩ የሂዱት የአምላካችንን የእግዚአብሔርን ቃል በመስማት መልካም እንዲሆንልን ወደ አምላክህ ጸልይልን አሉት እንጂ ስለ አንተ ሲል ምሕረት እንዲያደርግልን እባክህ አማልደን አስታርቀን አላሉትም” ማለታቸው ድርድሩን መጽለፍ ለምን ኖሯል? የጸሎት ፋይዳውስ ምንድን ነው? የእርሱ ጸሎት ለእነርሱ እንደሚጠቅማቸው ካመኑ “ስለ አንተ ሲል ምሕረት እንዲያደርግልን እባክህ አማልደን አስታርቀን አላሉትም” የሚሉት የቃላት ጨዋታ ብቻ ነው። ምክንያቱም ወደ ነቢዩ ወደ ኤርምያስ ሄደው ጸልይልን ያሉት ጥቅም ስለሚያገኙ ነበር እንጂ በከንቱ አልነበረም። እንዲያ ባይሆን ኖሮ “ራሳችን እንጸልያለን እንጂ ለምን ወደ ነቢዩ ኤርምያስ እንሄዳለን” ባሉ ነበር። እንደ ተሐድሶዎቹ “እኛው ራሳችን በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር እንጸልያለን እንጂ በዙሪያ መንገድ አንሄድም” አላሉም። ወደ ነቢዩ ሄደው እንዲጸልይላቸው ለመኑት እንጂ። ከእነርሱ ይልቅ ነቢዩ ኤርምያስ ቢጸልይላቸውና እግዚአብሔርን ቢጠይቅላቸው የበለጠ እንደሚጠቅማቸው ስለ ተረዱ ነበር ወደ እርሱ ሄደው ልመናቸውን የነገሩት። መጽሐፍ ቅዱሳዊው መንገድ እንዲህ ያለ የትሕትና መንገድ ነውና።

እንዲሁም “እርሱም ቢሆን ስለ እኔ ምሕረት ይደረግላችኋል፤ ተማልጀ አማልዳችኋለሁ አላለም” ያሉት ከጥንቱም የእግዚአብሔር ሰዎች እንዲህ ያለ የትዕቢት ሃሳብና ዕብረት የለባቸውም። የራሳቸውን ኃጢአት እያሰቡ እግዚአብሔርን ማራቸው፤ ይቅር በላቸው እያሉ ይማጽናሉ እንጂ ትዕቢታዊ በሆነ ሁኔታ “ስለ እኔ ምሕረት ይደረግላችኋል” አይሉም። ይህ ዓይነት አባባል በሌለ ነገር መመዘን ነው። ሐዋርያው “ያለ አሳብ መርጥ፤ ነፋስን መጎሰም” ብሎ የገለጸው ዓይነት ነገር ነው። 1 ቆሮ. 9:26 ሌሎች “ጸልዩልን፤ እማልዱን” ይሏቸዋል እንጂ እነርሱ ራሳቸው “ወደ እኔ ኑ፤ እኔ እማልድላችኋለሁ” አይሉም። ይህን የሚሉት ፕሮቴስታንታዊ ክፉ መንፈስ ያደረባቸው ሰዎች ብቻ ናቸው። እንዲህ ያሉት ሰዎች ቅዱሳንን አያማልዱም እያሉ ራሳቸው ግን “ኑ እንጸልይላችሁ” ይላሉ። ቅዱሳን ግን “እያንዳንዱ ባልንጀራው ከራሱ ይልቅ እንዲሻል በትሕትና ይቀጠር” የሚለውን የእግዚአብሔር ቃል ያውቃሉና እንደዚህ አይሉም። ፊል. 2:3

እግዚአብሔር ስለ እገሌ ብሎ ምሕረት የሚያደርግ መሆኑ በቅዱስ መጽሐፍ የተነገረ ነገር ነው እንጂ የሌለ ነገር አይደለም። ለአብነትም ከላይ የተገለጸው “ወይን በዘለላው በተገኘች ጊዜ በረከት በእርስዋ ላይ እለና አታጥፉት እንደሚባለው፤ ሁሉን እንዳላጠፉ ስለ ባሪያዎቹ እንዲሁ አደርጋለሁ” ብሏል። ሊሳ. 65:8 በሰዶምና በገሞራም “ስለ አሥራ አላጠፋትም” ብሏል። ዘፍ. 18: 32 በእነ ኤርምያስ ነቢይ ዘመን በኢየሩሳሌም አንድ ደግ ሰው ቢገኝ ስለ እርሱ ሲል ይቅር ይላት ዘንድ እንዳለው ሲናገር “በኢየሩሳሌም መንገድ እየተመላለሳችሁ ሩጡ፤ ተመልኩትም፤ እወቁም፤ በአደባባይዎም ፈልጉ፤ ፍርድን የሚያደርገውን እውነትንም የሚሻውን ሰው ታገኙ እንደ ሆነ ይቅር አላታለሁ” አለ። ኤር. 5:1 እንዲሁም ጌታችን በቅዱስ ወንጌል ስለ ተናገረው በመጨረሻው ጊዜ ስለሚሆነው አስጨናቂ ነገር ሲናገር “እነዚያ ቀኖችህ ባያጥሩ ሥጋ የለበሰ ሁሉ ባልዳነም ነበር፤ ነገር ግን እነዚያ ቀኖች ስለ ተመረጡት ሰዎች ያጥራሉ” ብሏል። ማቴ. 1:22 ስለዚህ እግዚአብሔር ስለ ደጋግ ሰዎች ሲል ምሕረትን እንደሚያደርግ እንዲህ ተደጋግሞ የተነገረ ነው።

በዚህም ላይ እግዚአብሔር በነቢዩ በኤርምያስ ጸሎት ለሕዝቡ የሚጠቅማቸውን ነገር የሚነግራቸው መሆኑን ካመኑ የቅዱሳን ምልጃ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት እንዳለውና ለሚጠቀሙበት ሰዎች እንዲህ ያለ ጥቅም ያለው መሆኑን ተቀብለዋል ማለት ነው። ይህ ያስመስግናቸዋል እንጂ አያስነቅፋቸውም። ይህን ካመኑ “ወደ አምላክህ ጸልይልን አሉት እንጂ ስለ አንተ ሲል ምሕረት እንዲያደርግልን እባክህ አማልደን አስታርቀን አላሉትም፤ እርሱም ቢሆን ስለ እኔ ምሕረት ይደረግላችኋል፤ ተማልጀ አማልዳችኋለሁ አላለም፤ የእግዚአብሔርን ሀሳብ እንግራችኋለሁ አለ እንጂ” ማለታቸው ቅዱሳን ምን ጊዜም የሚነግሩን የእግዚአብሔርን ቃል እንድንሰማና መልካም እንዲሆንልን ነው እንጂ ከዚህ በተቃራኒ አይደለም። እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ያላቸው “የሚላችሁን ሁሉ አድርጉ” ነው።

በመቀጠል ግን “ስለ አንተ ሲል ምሕረት እንዲያደርግልን እባክህ አማልደን አስታርቀን አላሉትም” ያሉት በዚህ በኤርምያስና በእስራኤላውያን መካከል እንዲህ አልተባለም ማለት በሌሎች ቅዱሳንና ምልጃቸውን በሚጠይቁት ሰዎች መካከል ሊባል አይችልም ከሚል መደምደሚያ አያደርስም። ይህ በችኮላ መደምደም (Hasty generalization) የሚባለው ዓይነት ስህተት ነው። በቅዱስ መጽሐፍ “በእንተ አብርሃም ፍቁርክ ወበእንተ ይስሐቅ ቁልኤክ ወበእንተ እስራኤል ቅዱስክ - ስለ ወዳጅህ ስለ አብርሃምና ስለ ወዳጅህ ስለ ይስሐቅ፤ ስለ ቅዱስህ ስለ እስራኤልም ብለህ . . . ይቅር በለን” ብለው የጸለዩት አለ። ለመጥቀስስ ይህንኑ ቃል በቀጣዩ ገጽ ላይ ጠቅሰውት ነበር፤ ግን እምነትና ማስተዋል የሌለበት አካሄድ ምን ዋጋ አለው? እንዲህ ሲልባቸው ጊዜ መልሰው “እነዚህ የተጠሩት ሰዎችህ እንኳን ሊለመንባቸው የሚለመንላቸው እንደ ሆኑ የጀርባ ታሪካቸውን ማየቱ በቂ ነው” ብለው መልሰው አፈረሱት። (መቅደስ የገቡ መናፍቃን፤ ገጽ 42)

6.3.2.4 የቅዱሳን አማላጅነት በዓጸደ ነፍስ

በብሉይ ኪዳን ዘመን ሞት እጅግ በጣም ይፈራ ነበር። ቅዱስ ጳውሎስ “በሕይወታቸው ሁሉ ስለ ሞት ፍርሃት በባርነት ይታሰሩ የነበሩትን ሁሉ ነጻ እንዲያወጣ በሥጋና በደም እንዲሁ ተካፈለ” ብሎ እንደ ገለጸው ከክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ወዲህ ግን የሞት አስፈሪነት ቀርቷል። ፅብ. 2፡14-16 እንዲያውም እነ ቅዱስ ጳውሎስ “ሞት ሆይ መውጊያህ የት አለ? ሲያል ሆይ ድል መንሳትህ የት አለ?” እያሉ ሲንቁትና ሲያቃልሉት እናያለን። 1 ቆሮ. 15፡55

ቅዱሳን በዚህ ዓለም የተሰጣቸው የማማለድ ጸጋና ሥልጣን ከዕረፍታቸው በኋላ በዓጸደ ነፍስ አይነሳቸውም። የሚከተሉት ኃይል ቃላቶች ጥቅሶች ይህንን ያረጋግጣሉ።

1. ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ በሁለተኛ መልእክቱ በምዕራፍ አንድ ላይ ለክርስቲያኖች ከወጣኒነት እስከ ፍጹምነት ድረስ በእግዚአብሔር ዘንድ ተዘጋጅቶ ያለውን ክብር ዘርዘሮ ካስረዳ በኋላ እንዲህ አለ፡-

ስለዚህ እነዚህን ነገሮች ምንም ብታውቁ በእናንተ ዘንድ ባለ እውነት ምንም ብትጸኑ ስለ እነዚህ ዘወትር እንዳሳስባችሁ ቸል አልልም። ሁል ጊዜም በዚህ ማደሪያዬ ሳለሁ በማሳሰቤ ላነቃችሁ የሚገባኝ ይመስለኛል፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዳመለከተኝ ከዚህ ማደሪያዬ መለየቱ ፈጥኖ እንዲሆን አውቃለሁና። ከመውጣቴም በኋላ እነዚህን ነገሮች እንድታስቡ በየጊዜው ትችሉ ዘንድ እተጋለሁ። 2 ጴጥ. 1፡13-15

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ጴጥሮስ በምን ዓይነት ሞት እንደሚሞት ሲያመለክተው “ጴጥሮስ፡ - አንተ ንልማሳ ሳለህ ወገብህን በገዛ ራስህ ታጥቀህ ትሂድ ነበር፤ ነገር ግን በሽመግልህ ጊዜ እጆችህን ትዘረጋለህ፤ ሌላውም ያስታጥቅሃል፤ ወደማትወደውም ይወስድሃል አለው። በምን ዓይነት ሞት እግዚአብሔርን ያከብር ዘንድ እንዳለው ሲያመለክት ይህን አለ” ይላል። ዮሐ. 21፡18-19 አሁን ቅዱስ ጴጥሮስ ያ ጌታ ያመለከተው፤ ከዚህ ማደሪያው ማለትም በሥጋ በዚህ ዓለም ከመኖር የሚለይበት ጊዜ እንደ ደረሰ ማወቁን ከገለጸ በኋላ “ከመውጣቴም በኋላ እነዚህን ነገሮች እንድታስቡ በየጊዜው ትችሉ ዘንድ እተጋለሁ” በማለት በሞት መለየቱ በዚህ ምድር ያሉ ምእመናን ልጆቹ ለጸጋና ለክብር እንዲበቁ ለማሳሰብ ከመትጋት እንደማይከለክለው አስረዳ።

ምንም እንኳ ቅዱሳን ከዕረፍታቸው በኋላ በዚህ ዓለም ያደርጉት እንደ ነበረው ዓይነት ድካምና ተጋድሎ ያለበት ጸምና ጸሎት፤ ስግደት እንዲሁም ልዩ ልዩ ጸዋት ወመከራ መቀበል ባይኖርባቸውም በዚህ ዓለም ሳሉ በሠሩት ሥራና ባገኙት ጸጋ ያን እያሳሰቡ በጸሎታቸው የሚታመኑትንና ስማቸውን የሚጠሩትን ሰዎች ሲረዱበት ይኖራሉ፤ “ሥራቸው ይከተላቸዋል” ተብሏልና። ራዕ. 14፡13

ቅዱስ ጴጥሮስ እንደ ተናገረው ከመውጣታቸው በኋላም በአፀደ ነፍስ ሆነው በዚህ ዓለም ስላሉ ወገኖቻቸው ይተጋሉ። በአጸደ ነፍስ ያሉ የእግዚአብሔር ቅዱሳን በዚህ ዓለም ስላሉ ወገኖቻቸው አይጸልዩም ብሎ ማሰብ ስለ ነፍስ ሕያውነትና ከሞት በኋላ ሕይወት ያለ መሆኑን ከማያምን ሰው የሚመነጭ አስተሳሰብ ነው እንጂ ይህን ለሚያምን ሰው በአካለ ነፍስ ሕያዋን የሆኑ ቅዱሳን ስለ ሌሎች ሊጸልዩ አይችሉም ከሚል የክህደት አስተሳሰብ አይደርስም።

2. ታሪኩና ሐተታው ከላይ በ6.2.3 እንደ ተገለጸው አብርሃም በአካለ ነፍሱም ሆኖ እንደ ተለመነ ጌታችን ተናግሯል። ይህም ከላይ እንደ ተገለጸው ምሳሌ ሳይሆን እውነተኛ ታሪክ ነው። እውነተኛ ታሪክ በመሆኑም የአብርሃምንና የአልዓዛርን ስም በመጥቀስ ተናግሯል። ይኸውም ምንም እንኳ ከላይ እንደ ተገለጸው ባለ ጸጋው ከእርሱ መሟላት ያለበትን ነገር ባለ ማድረጉ በአብርሃም አባትነትና አማላጅነት ለመጠቀም ባይበቃም በዓፀደ ነፍስ ምልጃና ልመና መኖሩን ግን በተግባር አሳይቷል። በአካለ ነፍስ ምልጃና ልመና ባይኖር ኖሮ ጌታችንና አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህንን ትምህርት ባላስተማረ ነበር።

6.3.3 የቅዱሳን አማላጅነት - በቀደምት አበው ሲቃውንት ትምህርት

- 116 PAATH (To Julian the Apostate)
117 (No longer through a glass darkly does he intercede with God, but face to face he intercedes with Him:
and he intercedes for us, and for the "negligences and ignorances" of the people.)

ይህን ከእኛ ያርቅልን! በቅዱሳን አባቶቻችን ጸሎት ስህተቶቻችንን ሁሉ አስተካክለንና በደሎቻችንን ሁሉ አስወግደን፤ የመልካም ምግባር ሕይወትን ፍሬ አብዝተን አፍርተን ከዚህ ሕይወት ስንሄድ በፊቱ ለመቆም የሚሆንንና እንዳናፍር የሚያደርገንን መልካም ነገር ይዘን ለመሄድ እንችላለን ዘንድ እርሱ ይርዳን፡፡” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትምህርት በእንተ ምክንያተ ሐውልታት 6፣ ቁ. 14)

❖ “... እግዚአብሔር እርሱ ባወቀ ከሁለታችን መካከል ወደ እርሱ ይሄድ ዘንድ ቀድሞ የሚጠራውና የሚሞተው ወደ ኋላ ለሚቀረው ይጸልይለት ዘንድ ይገባዋል፤ ከዚህ ዓለም ሕይወት ብንወሰድም ለወንድሞቻችንና ለእህቶቻችን በእግዚአብሔር መንበር ፊት ገጽ ምሕረቱን የመለመን ጸሎታችን አይቋረጥም፡፡”¹¹⁸ (ቅዱስ ቆጵርያኖስ፤ ዘመን ገጠም ለነበረው ለሮማው ጳጳስ ለቆርኔሌዎስ የጻፈው መልእክት፣ መልእክት 56፣ ቁ. 5)

❖ “ከእኛ በፊት ቀድመው ያረፉትን በጸሎታችን እናዘክራቸዋለን፡፡ በመጀመሪያ አበውን፤ ነቢያትን፤ ሐዋርያትን፤ ሰማዕታትን እንጠራቸዋለን፡፡ ይህም በጸሎታቸውና በምልኞቻቸው እግዚአብሔር ልመናችንንና አስተብቁዎቻችንን ይቀበልልን ዘንድ ነው፡፡” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፣ በእንተ ምሥጢራት፣ ትምህርት 5፣ ቁ. 6)

❖ “እኛን ይጠብቁን ዘንድ የተሰጡን ቅዱሳን መላእክት ስለ እኛ ይማልዱልን ዘንድ ልንለምናቸው ይገባል፡፡ ቅዱሳን ሰማዕታትንም ልንማጽናቸው ይገባል፤ የራሳቸውን ኃጢአት (ከነበረባቸው ማለቱ ነው) በደማቸው ያጠቡ እነርሱ ስለ እኛ ኃጢአት ሊጸልዩልን ይችላሉና፡፡ ስለ ድካማችን ይጸልዩልን ዘንድ እነርሱ አማላጆቻችን ለማድረግ አንፈር፤ አሁን ድል አድርገው ያለፉትን የሥጋን ድካም ቀድሞ ያውቁታልና፡፡”¹¹⁹ (ቅዱስ አምብሮስ፤ በእንተ ብእሊተ ማውታ፣ ምዕ. 9)

❖ “የተቀደሰክና በአምላካዊ ጸጋ የከበርህ አባታችን አንተ ቅዱስ ባስልዮስ ሆይ፤ ከላይ ሆነህ ወደ ታች ተመልከተን፤ በምልጃም በሥጋችን ሆኖ እየወጋን ያለውን እሾህ አስወግድልን፤ አለዚያም ደግሞ በትዕግሥትና በጽናት እንሸከመው ዘንድ አስችለን፡፡”¹²⁰ (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፣ ትምህርት በእንተ ዕረፍቱ ለቅዱስ ባስልዮስ)

ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ ደግሞ እንዲህ ይላል፡-

❖ “ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ በዚህ ዓለም ሳሉ ብቻ ሳይሆን ከሞቱ በኋላ እንኳ እንዲያበሩና እንዲሠለጥኑ አድርጓቸዋል፡፡ እስኪ ንገረኝ፤ የእስክንድር [የታላቁ] መቃብር የታለ? የት እንዳለ ታውቅ እንደሆነ፤ እንዲሁም የሞተበትን ቀን እስኪ ንገረኝ፤ የክርስቶስ አገልጋዮች ግን መቃብራቸው እንኳ ሳይቀር የተከበረ ነው፤ ያረፉበት ቀንም በሚገባ የታወቀ ነው፤ ዕለተ ዕረፍታቸውም በዓለሙም ሁሉ የበዓል ቀን ሆኖ ይከበራል፡፡የተሰቀለው የክርስቶስ አገልጋዮች መቃብሮቻቸው ከነገሥታት ቤተ መንግሥታት ይልቅ የተከበሩና የተወደዱ ናቸው፤ ይህም ከስፋታቸውና ከውበታቸው ሳይሆን ከዚህ በላይ በሆነው በሚጎበኝቸው ሰዎች

¹¹⁸ (... if any one of us, by the swiftness of divine condescension, shall go hence the first, our love may continue in the presence of the Lord, and our prayers for our brethren and sisters not cease in the presence of the Father's mercy.)
¹¹⁹ ("The angels are to be entreated for us, who are given us for our guard; the martyrs are to be entreated, whose patronage we may in a manner claim by the pledge of their bodies. They can pray for our sins, who have washed in their own blood their own sins, if such they had. Let us not be ashamed to take them as intercessors for our weakness, for they themselves knew the weaknesses of the body, even when they overcame." St. Ambrose, Concerning Widows, ch. 9.)
¹²⁰ ("But do thou, O divine and sacred head, look on us from above, and either remove by the intercessions the thorn in the flesh that chastises us, or persuade us to bear it with fortitude.")

ጽኑ የሆነ ፍቅርና የሚቃጠል የመንፈስ ቅንዓት ነው። ልብሰ መንግሥት የለበሰውና ዘውድ የደፋው ንጉሠ ራሱ ወደ እነዚያ የቅዱሳን መቃብራት ሄዶ በእግዚአብሔር ፊት ጠበቃዎች እንዲሆኑትና እንዲራዱት ይለምናቸው ዘንድ የከብር ልብሱን አውልቆ በዚያ ይቆማል። ልብሰ መንግሥት ያለው እርሱ በሥጋ የሞቱ ቢሆኑም ረዳቶቹ ይሆኑ ዘንድ ድንኳን ሰፊዎችንና ዓሣ አጥማጆችን ይማጽናል። ታዲያ ከሞቱ በኋላ እንኳ የዚህ ዓለም ነገሥታት ረዳቶችና ጠባቂዎች የሆኑትን የእነዚህን አምላክ እግዚአብሔርን 'የሙታን አምላክ ነው' ልትለው ትደፍራለህን? እስኪ ንገረኝ!

"ሆኖም ወርቅ ልብሰ ዘውድ ደፍቶ፣ የጦር አዛዦችና መሳፍንቱ፣ መኳንንቱና ሹማምንቱ እግረኛውና ፈረሰኛው ሠራዊቱ ዙሪያውን ከብበውት ቆመው ንጉሥን ማየት ደስ ያሰኛልኸ የሚል ይኖራል። ነገር ግን ይህ የእኛ የሆነው ከዚህ ይልቅ እጅግ የከበረና ግርማ ያለው ነው። ከዚህ አንጻር ሲታይም በዚህ ዓለም ያለው ከብር ሁሉ የልጆች ጨዋታና የመድረክ ላይ ትርዒት ብቻ ነው የሚመስለው። የቅዱሳን አጽማቸው ያረፈበትና መቃብራቸው ያለበት ቦታ ስትሄዱ ገና ከቦታው ስትደርሱ ቦታው ሐሳባችሁን ወደ ላይ ወደ ሰማይ ያወጣዋል። በዚያ (በሰማይ) ወዳለው ሰማያዊ ንጉሥና ወደ ሠራዊተ መላእክት፣ ሉዐላዊ ወደ ሆነው ዙፋንና ሰው ሊደርስበት ወደማይችለው መለኮታዊ ከብር ይወስዳችኋል።

"በርግጥ በዚህ ዓለም ያሉ መሪዎችም አንዱን ማሰር ሌላውን መፍታት ይችላሉ፤ የቅዱሳን ዐጽም ያለው ሥልጣን ግን እንዲህ ያለ ተራና መናቸ ሥልጣን ሳይሆን ከዚህ በእጅጉ የበለጠ ነው። እነርሱ [የቅዱሳን ዐጽም] አጋንንትን ያዘዟቸዋል፣ ያሰሯቸዋል፣ ይቀጧቸዋል፣ በእነርሱ የታሠሩትንም ይፈቷቸዋል። ከዚህ ሁኔታ የበለጠ የሚገርም ምን ነገር አለ? የሚያያቸው ማንም ሰው ባይኖርም፣ አጋንንቱን ሲገርፋቸው በዓይን የሚታይ ነገር ባይኖርም እነርሱ [አጋንንቱ] ግን ያለቅላሉ፣ ይጮኻሉ፣ ይሠቃያሉ። ይህም የሚሆነው ከቅዱሳን ዐጽም የሚወጣውን ድንቅ ኃይል መቋቋም ስለማይችሉ ነው።

"በዚህ ዓለም ላሉ ሥጋ ለባሾች የነበሩት እነርሱ አሁን ሥጋ በሌላቸው ኃይላት ላይ ድል አድራጊዎች ሆኑ። የእነርሱ ዐጽም፣ አመዳቸው፣ አፈራቸው የማይታዩትን ረቂቃን ኃይላት አሰጧቸው ያባርራቸዋል። ከዚህም የተነሣ የነገሥታትን አብያተ መንግሥታት ለማየት አገር አቋርጠው ወደ ሩቅ ቦታ ከሚሄዱት ሰዎች ይልቅ እንደዚህ ያሉ ተአምራት የሚፈጸሙባቸውን የቅዱሳን ዐጽም ያረፈባቸውን ቦታዎች ለማየት የሚሄዱት ሰዎች ብዙ ናቸው። የቅዱሳን ዐጽም ያረፈባቸውና በሰማቸው የታነጹ አብያተ ጸሎታት የሚመጣውን ፍርድ በጨረፍታ የሚያሳዩ ናቸውና፤ ይህም አጋንንት ይሠቃዩባቸዋል፣ ሰዎች ደግሞ ይገሠጹባቸዋል፣ ነጻም ይወጡባቸዋልና ስለዚህ ነው።

"የቅዱሳንን ኃይል ከሞቱ በኋላ እንኳ አየህን? የኃጥአንን ደካማነት ደግሞ በሕይወት እያሉ እንኳ አየህን? ከደካማነት ራቅ፣ በእነርሱ ላይ ኃይል ይኖርህ ዘንድ፤ የመልካም ምግባር ሕይወትን ባለህ ዓቅም ሁሉ ተከተል። በዚህ ዓለም እንዲህ ከሆነ በሚመጣው ዓለም ምን ሊሆን እንደሚችል አስብ። ሁለንተናህ በዚህ ፍቅር የተቃኘና የተገዛ ይሁን! ኢየሱስ ክርስቶስ ለሰው ባለው ፍቅር እናገኛለን ብለን ተስፋ የምናደርገውን ዘለዓለማዊ ሕይወትን አጥብቀህ ያዝ። ምስጋና ለእርሱ ለመድኃኒታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ከአባቱና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ይሁን፤ ለዘለዓለሙ አሜን።"

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትርጓሜ ቆሮንቶስ ካል፤ ክፍል ትምህርት 26፣ ቁ. 5)

ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም ደግሞ እንዲህ ይላል፡-

✧ "መንፈስ ቅዱስ ያደረበት ሰው በነፍሱ ብሩህና አዋቂ ይሆናል፤ ሰው በተፈጥሮ ሊያየው ከሚችለው ውጭ የሆኑ ነገሮችን ያያል፤ ቀድሞ አያውቃቸው የነበሩ ብዙ ሰውርና ረቂቅ ምሥጢራትን ያውቃል፤ ሰውነቱ በዚህ ዓለም ላይ ሆኖ ነፍሱ ሰማያትን ታያለች፤ በዚያ የሚሆነውን ነገር ትመለስታለች፤ ታውቃለች። እንዲህ ያለው በመንፈስ ቅዱስ አዋቂ የሆነ

ሰው 'እግዚአብሔርን በረጅምና ከፍ ባለ ዙፋን ላይ ተቀምጦ አየሁት' እስኪል ደርሶ እንደ ኢሳይያስ ያያል (ኢሳ. 6:1)፤ እንደ ሕዝቅኤል በዚሩቤል ራስ ላይ የሚቀመጠውን ያያል (ሕዝ. 10:1)፤ እንደ ዳንኤልም እልፍ አእሳፋት መላእክት በፊቱ ቆመው ያያል (ዳን. 7:10)፤ በአካሉና በዕድሜው ትንሽ የሆነው ሰው የዓለምን መጀመሪያና አፈጣጠር ያያል፤ የዓለምን ፍጻሜም ያውቃል፤ በመካከል ያሉትን ዘመናትም ያያል፤ የነገሥታትን መፈራረቅና አተካክ ይረዳል፤ ምንም ያልተማራቸውን ነገሮች ያውቃል፤ እውነተኛው እውቀትን ገላጭና ነፍሱን ብርሀት የሚያደርጋት መንፈስ ቅዱስ ከእርሱ ጋር አብሮት አለና፤ ሰውዬው በቤት ግድግጻዎች ውስጥ ተወስኖ እያለ የእውቀቱ ኃይል ግን በጊዜና በቦታ ከዚያ ካለበት እጅግ በጣም አልፎ ይሄዳል፤ ሌሎች ሰዎች የሚያደርጉትን እንኳ እስከ ማየት ይደርሳል።

'ኤፕሮስ ንብረታቸውን በሸጡ ጊዜ ከሐናንያና ከሰጸራ ጋር አብሯቸው አልነበረም፤ ሆኖም በመንፈስ ግን አብሯቸው ነበር።' 'ሐናንያ ሆይ፤ መንፈስ ቅዱስን ታታልልና ከመሬቱ ሽያጭ ታስቀር ዘንድ ሰይጣን በልብህ ስለ ምን ሞላ?' ያላቸው ለዚህ ነበር። የሐዋ. 5:3 ከሳሸና ምስክር አልነበረም፤ ታዲያ ምን እንደ ተደረገ በምን አወቀ? 'ባትሸጠው የአንተ አልነበረም? ከሸጥኸውስ በኋላ በሥልጣንህ አልነበረም? ይህን ነገር ስለ ምን በልብህ አሰብህ? እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን አልዋሸህም' ብሎታልና። የሐዋ. 5:4 የዚህ ዓለም ትምህርት ያልነበረው ኤፕሮስ (የሐዋ. 4:13) ፈላጊዎችና አዋቂዎች የሚባሉት እንኳ ሊያውቁት የማይችሉትን እርሱ ግን በመንፈስ ቅዱስ አወቀ።

"በኤልሳቦም እንደዚህ ዓይነት ተመሳሳይ ነገር እናገኛለን። ንዕማንን ያለ ምንም ገንዘብ በነጻ ከፈወሰው በኋላ ግያዝ ከንዕማን ገንዘብ ተቀብሎ የተቀበለውን ሁለት መክሊት ብርና ልብስ በሰወረው ጊዜ ያ ነገር ከኤልሳቦ ግን የተሰወረ አልነበረም። በተመለሰ ጊዜም ኤፕሮስ እንደ ጠየቃቸው እርሱም "ግያዝ ሆይ፤ ከወዴት መጣህ?" ብሎ ጠየቀው። 2 ነገ. 5:25 እንዲያ ብሎ የጠየቀውም ካለማወቅ ሳይሆን በጨለማ እንደ ሰወረው ወደ ጨለማ እንደሚሄድ ሲነግረው ነበር፤ የለምጽውን ፊውስ እንደ ሸጥህ ለምጽ የአንተ ሀብት ይሆናል ሲለው ነበር። እኔ በነጻ የተቀበላችሁትን በነጻ ስጡ የተባለውን ፈጽሜያለሁ። አንተ ግን ይህን የእግዚአብሔር ጸጋ ሸጠሃል፤ ስለዚህ አሁን የሽያጭህን ዋጋ ተቀበል ሲለው ነበር። ኤልሳቦ "ያ ሰው ከሰረገላው ወርዶ ሊቀበልህ በተመለሰ ጊዜ ልኬ ከአንተ ጋር አልሄደምን?" አለው። 2 ነገ. 5:26 'በሥጋዬ እዚሁ ተወስኜ ተቀምጫ ነበር፤ ከእግዚአብሔር የተሰጠኝ መንፈስ ግን ከዚህ ርቀው የሚሆኑ ነገሮችን ያያል፤ ስለዚህም ምን እየተደረገ እንደ ነበር በግልጽ አሳይቶኛል' አለው። መንፈስ ቅዱስ አሳዋቂነትን የሚያርቅ ብቻ ሳይሆን እውቀትን እንደሚሰጥና ኃላፊነትንና መጻእያትን እንደሚያሳውቅ አየህን? የሰዎችን ነፍስ ምን ያህል በእውቀት ብሩህ እንደሚያደርግ ተረዳህን?"

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 16፤ በአንተ መንፈስ ቅዱስ፤ ቁ. 16-17)

❖ "እግዚአብሔር ሙሴን 'እኔ የአብርሃም አምላክ፤ የይስሐቅ አምላክ፤ የያዕቆብም አምላክ ነኝ' አለው፤ ይህ ማለት እነዚህ አባቶች በሕይወት ያሉና ሕይወታቸው ያልተቋረጠ (በሞት ያልጠፋ) ስለ መሆናቸው የተነገረ መሆን አለበት። አብርሃም በሥጋ ሲሞት መኖር አክትሞለት ቢሆን ኖሮ፤ ይስሐቅና ያዕቆብም እንዲሁ በሞታቸው ሕይወታቸው ተቋቋሙ ቢሆን ኖሮ እግዚአብሔር ሕይወት የሌላቸው የሙታን አምላክ በሆነ ነበር። አንድ ንጉሥ የሌሎችን ወታደሮች እኔ የወታደሮች ንጉሥ ነኝ ብሎ የሚያውቀው መቼ ነው? የሌለውን ንብረት የእኔ ነው ብሎ የሚያሳይስ ማን ነው? ስለዚህም እግዚአብሔር የሕያዋን አምላክ ይሆን ዘንድ አብርሃም፤ ይስሐቅና ያዕቆብ በሕይወት ያሉ ሕያዋን መሆን አለባቸው፤ እርሱ 'የእነርሱ አምላክ ነኝ' አል እንጂ 'አምላካቸው ነበርሁ' አላለምና።

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 18፤ በአንተ አሐቲ ቅድስት ሁላዊት ቤተ ክርስቲያን ወትንሣኤ ሥጋ ወሕይወት ዘለባለማዊ፤ ቁ. 11)

❖ “ስለ ኤልያስና ከሞት ሰላሰነሣው ስለ መበለጽ ልጅ፤ እንዲሁም ስለ ኤልሳቦና መታገን ሁለት ጊዜ፤ አንዱን በሕይወት ዘመኑ፤ ሌላውን ደግሞ ከሞት በኋላ ማስነሣቱን እናገራለሁ። ኤልሳቦ በሕይወት ሥጋ ሳለ የሞተውን ማስነሣትን በራሱ አደረገ። የቅዱሳን ነፍሳቸው ብቻ ሳትሆን ሥጋቸውም ኃይለ እግዚአብሔር ያደረበትና ጸጋ እግዚአብሔር የማይለየው መሆኑ ይታወቅና ይታመን ዘንድ የኤልሳቦ ሥጋው ባረፈበት መቃብር ላይ የተጣለው አስከሬን የነቢዩን የሞተ ሰውነት በነካ ጊዜ ወዲያው ተነሣ። ሞቱና ተቀብሮ ያለው የነቢዩ ሰውነት ለምውቱ ሕይወትን ሰጠ፤ ሆኖም እርሱ (የኤልሳቦ ሰውነት) ለሞተው ሕይወትን ሰጥቶ ቢያስነሣውም እርሱ ግን ከመታገን ጋር በመቃብሩ መኖርን ቀጠለ። ለምን እንዲያ ሆነ? ኤልሳቦም አብሮ ቢነሣ ኖሮ የሞተውን የማስነሣቱ ሥራ ለኤልሳቦ ሰውነት ሳይሆን ለነፍሱ ብቻ ተደርጎ እንዳይወሰድ ነበር፤ እውነተኛ የሆነች ነፍሳቸው ገንዘቧ ሰላደረገችውና እግዚአብሔርን ማገልገያ መሣሪያ አድርጋ የተጠቀመችበት፤ ጓላም ተዋሕዳው የምትነሣው ስለሆነ ነፍሱ አብራ ባትኖርም እንኳ የቅዱሳን ሰውነታቸው ክብርና ኃይል የማይለየው መሆኑ እንዲታወቅ ነው። እንዲህ ያለውንም ነገር እንዳልሆነና እንዳልተፈጸመ በመቁጠር በስንፍና አንጠራጠር፤ ከሰውነት ውጭ የሆኑ የልብስ ዘርፎች የበሽተኞችን ሰውነት ሲነኩ ሕመማችን ከፊወሱ የነቢዩ የራሱ አካሉ የሆነው ሰውነቱማ እንዴት ከሞት ማንሣት ያቅተዋል?”

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 18፤ በእንተ አሐቲ ቅድስት ነፋዊት ቤተ ክርስቲያን ወትንሣኤ ሥጋ ወሕይወት ዘለዓለማዊ፤ ቁ. 16)

በ374 ዓ. ም. ቫሌንስ (ዋሊጦስ) የተባለው አርዮሳዊ የነበረው የምሥራቁ የሮማ ግዛት ንጉሥ አርቶዶክሳውያን አባቶችን ከየመኖብርታቸውና ሀገረ ስብከታቸው እያሳደደ በቦታቸው አርዮሳውያንን እየተካ ነበር። አርዮሳዊው ቫሌንስ ካሳደዳቸው አርቶዶክሳውያን ጳጳሳት መካከል አንዱ የነበረው አውሳብዮስ የተባለው አባት ወደ ትራኪያ እንዲሰደድ በተደረገ ጊዜ ወደ ግዙቁ የሄደው በቀጸዶቅያ አድርጎ ነበር። በዚያም ቅዱስ ባስልዮስን በእካል አገኘው። ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ ግን በጣም ታምሞ ስለነበር ወጥቶ ሊገኘው አልቻለም ነበር። ስለዚህም ለጳጳሱ አውሳብዮስ የሚከተለውን መልእክት ላከለት፡-

❖ “ብፁዕነትህ አባቲ በእኛ ሀገር እያለፍክ በነበረ ጊዜ ከነበርኩበት ቤት ወደ ውጭ እንኳ መመልከት አልቻል በነበረበት ሁኔታ በጠና ታምሜ ነበር። ምንም እንኳ ሕመሜ ክፉ ከሚያሳስብ ደረጃ የደረሰ የነበረ ቢሆንም በጣም ያዘንኩት ግን ከሕመሜ ይልቅ የአንተን ቅድስናና ደግነት በእካል ማግኘት ባለመቻሌ ነው። የአንተን የተወደደ ገጽህን (ፈትህን) ለማየት የነበረኝ ናፍቆትና ጉጉት ልክ ከመንፈሳዊ ቁስሉ ለመፈወስ የሚፈልግና ያንም ከአንተ ለማግኘት ያለበ ሰው የሚኖረው ጉጉት ዓይነት ነበር። ነገር ግን ያን ጊዜ አንተን በእካል ለማግኘት የነበረኝ ምኞት ከኃጢአቱ የተነሣ ባይሳካልኝም አሁንም በአንተ ጸሎት ለችግሬ መፍትሔ አገኝ ዘንድ እችላለሁ፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ባለው ጸሎትህ እኔን ለማሰብ ፈቃድህ ቢሆንልኝና ራስህን ወደ እኔ ደረጃ ዝቅ አድርገህ በጸሎትህ ለመታሰብ የበቃሁ አድርገህ ብትቆጥረኝ በዚህ ዓለም ሕይወቴም ሆነ በሚመጣው ዘመን ይህ ለእኔ ከእግዚአብሔር ለሚገኝ በረከት ሁሉ መዝገብና ምንጭ ይሆንልኛል። ስለ ወንጌል እምነት እንዲህ የምትጋደልና መከራን የምትቀበል፤ ይህ ሁሉ ሰደት የሚደርስብህና መከራን ሁሉ እየተጋፈጥህ ያለህ አባቲ አንተ - እንዲህ ያለ ሰው በጸሎቱ እኔን ቢያስበኝ የማገኘው ጥቅምና ብርታት ከቅዱሳን ሰማዕታት ከአንዳቸው ከማገኘው ጸሎትና ምልጃ ያነሰ እንዳልሆነ አምናለሁና። ስለዚህ የአንተ የሆነውን ጎርጎርዮስን ስለ ማንኛውም ነገር ሁሉ በጸሎትህ ታሰበው ዘንድ እማልድሃለሁ።”

(ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፤ መልእክት ቁ. 64)

ቅዱስ ጎርጎርዮስ ነባቤ መለኮት ከእርሱ በፊት በ373 ዓ. ም. ላረፈው ለቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ እንዲህ ብሎ ጸልዮአል:-

❖ “ከላይ ከሰማይ ሆነህ እባክህ እኛን በምሕረትና በፍቅር ዓይን ተመልከተን፡፡ ይህን ሕዝብም እብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ፡፡ አንድ አምላክ ብለን በምናመልከው በቅድስት ሥላሴ ያለውን ማመንና አምልኮ በፍጹም እምነትና ጽናት እንዲጠብቅ አድርገው፡፡ እንደዚሁም እኔንም የእረኝነት ተልእኮይን በሰላም እንድፈጽም እርዳኝ፡፡ ተልእኮይ በውጣ ውረድና በመከራ የታጀበ ከሆነም ደግሞ አጽናኝ፤ አለዚያም ደግሞ ወደ እንተ ውሰደኝ፤ በዚያም ከእንተ ጋር እና አንተን ከመሰሉ ጋር እናር ዘንድ አድርገኝ፡፡”¹²¹ (በእንተ ቅዱስ አትናቴዎስ፡ ትምህርት 21፡ ቁ. 37)

❖ “ኑፋቂንና ስህተትን በጽኑ ተዋግቶና ኃይሉን አድክሞ፡፡ ከብዙ ተጋድሎዎችና መከራዎች በኋላ በመልካም ሽምግልና የዚህን ዓለም ሕይወት ፈጽሞ የሂደው ታላቁ ቅዱስ አትናቴዎስ አሁን ከላይ ሆኖ ወደ እኛ እንደሚመለከተን በሚገባ አውቃለሁ፡፡ እርሱ ከዚህ ዓለም ድካምና ውጣ ውረድ ነጻ የሆነና ያረፈ በሆነ መጠን አሁን በዚህ ዓለም ሕይወት ለእውነት የሚደክሙትን ይረዳቸዋልና፡፡” (በእንተ በጸሐተ ግብጻውያን፡ ትምህርት 34፡ ቁ. 3)

❖ “እርሱ ከእኛ ጋር ባለ እኔን ለገደኛ እንደሚገባ፡፡ ከዚያም በላይ ደግሞ ከፍ ያለና ሉዐላዊ ሰለ ሆነው መንፈሳዊ ሕግ ሲል በብዙ ነገሮች ያርመኝና ያስተካከለኝ እንደ ነበረ ሁሉ፡፡ እርሱ ለእኛ ለሁላችን የመልካም ምግባር ሕይወት ቀኖናችን ነበርና ይህን ስል አላፍርም፡፡ አሁንም ከላይ ወደ ታች ወደ እኔ እየተመለከተ በርኅራሄና በሐዘኔታ ይመለከተኛል፡፡ ያስበኛልም፡፡” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፡ ትምህርት በእንተ ዕረፍቱ ለቅዱስ ባስልዮስ፡ ቁ. 2)

❖ “... የእኔን የወደፊት ሁኔታ በተመለከተ እግዚአብሔር እርሱ ወደ ወደደውና ደስ ወዳለው መንገድ ይምራው፡፡ ስለ እርሱ [የቅዱስ ባስልዮስ] ምልጃ ቀሪ ሕይወቴን የተሻለ ያደርግልኝ ዘንድ እግዚአብሔር ፈቃዱ ይሁንልኝ፡፡” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፡ ትምህርት በእንተ ዕረፍቱ ለቅዱስ ባስልዮስ፡ ቁ. 25)

❖ “እርሱ [ቅዱስ ባስልዮስ] ሥጋው ከድካምና መከራ ሲያደርሱበት ይፈልጉ ከነበሩት ሁሉ በመጨረሻ ነጻ በመሆንና በማምለጥ ከእርሱ በፊት የነበሩት አባቶች በሄዱበት መንገድ ሄዱል፡፡ ወደ አባቶቹ መቃብር ወርዷል፡፡ ሊቀ ካህናቱ እርሱ ወደ ካህናት ወገን ተደምሯል፡፡ አሁንም በጀርዬ እያቃጨለብኝና እየተሰማኝ ያለው ያ ኃይለኛና ግሩም የነበረው ድምፁ ስለ ክርስቶስ ወደ መስከሩ የምስክሮች ማገበር ሄዷል፡፡ ሰማዕቱ ወደ ሰማዕታት ተደምሯል፡፡”¹²² አሁን እርሱ በሰማይ ነው፡፡ እርሱ በዚያ ስለ እኛ መሥዋዕት እያቀረበልን ነው፡፡ ስለ ሕዝቡ እየጸለየልን ነው፡፡ እርሱ በሥጋ ከእኛ ተለይቶ የሄደ በሆነም ፈጽሞ አልተለየንምና፡፡ ግማሽ ምውት የሆንኩት እኔ ጎርጎርዮስ ታላቅ ከነበረው የእርሱና የእኔ አንድነታችን ከተለየሁ በኋላ ቫካራ በሆነ የዚህ ዓለም የሕማምና የመከራ ሕይወት ሰንገዝ መሪዬ የነበረውን እርሱን በማጣቱ የሕይወቴ ፍጻሜ እንዴት እንደሚሆን አላውቅም፡፡ አሁንም ማድረግ ከሚገባኝ ነገር ሳንድል በሌሊት ራእዮች ይገሥጻኛል፡፡ ማድረግ ያለብኝንም ይመራኛል፡፡

¹²¹ (And mayest thou cast upon us from above a propitious glance, and conduct this people in its perfect worship of the perfect Trinity, which, as Father, Son, Holy Ghost, we contemplate and adore. And mayest thou, if my lot be peaceful, possess and aid me in my pastoral charge, or if it pass through struggles, uphold me, or take me to thee, and set me with thyself and those like thee (though I have asked a great thing) in Christ Himself, our Lord, to whom be all glory, honour, and power for evermore. Amen.)

¹²² (... the high priest being added to the priests, the mighty voice which rings in my ears to the heralds, the martyr to the martyrs. And now he is in heaven, where, if I mistake not, he is offering sacrifices for us, and praying for the people, for though, he has left us, he has not entirely left us.)

“አሁን ይህን ስናገር ዓላማዬ ሐዘንን ከምስጋና ጋር ማቀላቀል አይደለም፤ ወይም የእርሱን የቅድስና ሕይወት ታላቅነት ማሳየት አይደለም፤ ለሁሉም አብያተ ክርስቲያናትና ነፍሳት የእርሱን ታላቅ ሕይወት እንደ ሕያው ሕግ አድርገው እንዲያዩትና ሕይወታችን እርሱ በተጓዘበት መንገድ ይሆን ዘንድ አርአያነቱን እንድናዘክር፤ እንዲሁም ክርስቲያናች የሆናችሁ ሁላችሁ እርሱም እንደሚያዩችሁና እናንተም እንደምታዩት ሰው ዓይናችሁን በእርሱ ላይ እንድታደርጉና ከዚህም የተነሣ በመንፈስ ቅዱስ ፍጹማን እንድትሆኑ ነው እንጂ።”¹²³

(ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፤ ትምህርት ለእንተ ዕረፍቱ ለቅዱስ ባስልዮስ፤ ቁ. 80)

❖ “አባቴ ሆይ፤ ምን ትላለህ? አንተ ስለ እኔ መማር ለተቀበልከው መከራና ለደከምከው ድካም ሁሉ ይህ እኔ ለአንተ መታሰቢያ የተናገርሁት የምስጋናና የውዳሴ ንግግር በቂ ነውን? . . . አንተ በርግጥ እንዲህ ስለ አንተ መናገሪ እንደማያስደስትህና እንድናገር እንደማትፈቅድልኝ አውቃለሁ። ሆኖም ባይሆን ይህን እንድናገርስ ፍቀድልኝ። በምን ዓይነት የክብር ሁኔታ ላይ እንዳለህ እና ስለ ከበሀ የጸጋ ብርሃን እኛ እንድናውቅ አድርገን፤ በአባትነትህ የሚያምኑትን ሁሉንም አንተ ወዳለህበት የክብር ቦታ ተቀበላችሁ፤ ከዚህ ዓለም መከራና ጦጣ ውረድ ለመለየት ብዙም ያልቀረኝን እኔንም እንዲሁ ተቀበልኝ። አንተ ወዳለህበት ሰማያዊ የክብር ቦታ ከመድረሴ (ከመምጣቴ) በፊትም በዚህ ዓለም ተቀበልኝ።” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፤ ትምህርት በእንተ ዕረፍቱ አቡሁ፤ ቁ. 40)

❖ “በፊት ከእኛ ጋር በአካል በሕይወተ ሥጋ ሳለ ይነግረን ከነበረው ትእዛዛት በበለጠ አሁን ባለበት ሆኖ የሚያደርግልን የእርሱ ጸሎትና ምልጃ የበለጠ እንደሚጠቅመን እርግጠኛ ነኝ። ምክንያቱም እርሱ አሁን የበለጠ ወደ እግዚአብሔር ቀርቧልና፤ የሰውነቱን ድካምና ማሠራያ አራግፏልና፤ ልቡናውንም ከሸፈነው ከሸከላ መዝገብ ነጻ አድርጓልና፤ ንጹሐ ባሕርይ ከሆነ ከእግዚአብሔር ጋር ግልጽ በግልጽ ይነጋገራልና፤ አሁን ወደ መላእክት ደረጃ ከፍ ብሏልና።” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፤ ትምህርት በእንተ ዕረፍቱ አቡሁ፤ ቁ. 40)

❖ “በእውነት ጻድቅ ሰው እንደ አንበሳ ጀግና ነው፤ አንበሳ በከፉ አውሬ ፊት ሳይፈራ ጸንቶ እንደሚቆም እርሱም [ኤልያስ] በንጉሡ ዘንድ በጥብሃት ቆሟልና። ንጉሡ [አክሲዮ] ልብሰ መንግሥት ቢለብስም ኤልያስ ደግሞ ከዚያ ይልቅ የከበረ ከበግ ጸጉር የተሠራ ዐጽፍ ነበረው። ያ ልብሰ መንግሥት ያመጣው ያን ጽኑ ረሀብ ነበር፤ ዐጽፉ ግን ከዚያ ረሀብ ነጻ መሆንን አመጣ፤ ያ ዐጽፍ የዮርዳኖስን ወንዝ ወዲያና ወዲህ ከሁለት ከፊል፤ ኤልሳዕን ሁለት እጥፍ የሆነ ኤልያስ አደረገው፤ የቅዱሳን ትሩፋታቸው ምን ያህል ታላቅ ነው! ቃላቸው ብቻ ሳይሆን፤ ሰውነታቸው ብቻ ሳይሆን፤ ልብሳቸው እንኳ ሳይቀር በሥነ ፍጥረቱ ሁሉ በእጅጉ ይከበራል። የኤልያስ ከበግ ቆዳ የተሠራ መጎናጸፊያ ዮርዳኖስን ከፊል፤ የሦስቱ ወጣቶች ነጠላ ጫማ እሳቱን ጠቀጠቀው፤ የኤልሳዕ ቃል ውጋውን ለወጠ፤ ብረቱንም በውኃው ላይ እንዲንሳፈፍ አደረገው፤ የሙሴ በትር የቀይ ባሕርን ከፊል፤ ዓሉቱንም መታ፤ የዳውሎስ ልብሶች ሕማማትን ያሳድዱ ነበር፤ የኢፕሮስ ጥላ ሞትን ያዛርር ነበር፤ የሰማዕታት ዐጽሞችና የሰውነታቸው ቅሬት አጋንንትን ያሳድዳቸዋል፤ ኤልያስ እንዳደረገው ሁሉንም ነገር በሥልጣን ያደርጋሉ።” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትምህርት በእንተ ምክንያተ ሐውልታት 18፤ ቁ. 3)

¹²³ (And my present object is not so much to mingle lamentations with my praises, or to portray the public life of the man, or publish a picture of virtue common to all time, and an example salutary to all churches, and to all souls, which we may keep in view, as a living law, and so rightly direct our lives as to counsel you, who have been completely initiated into his doctrine, to fix your eyes upon him, as one who sees you and is seen by you, and thus to be perfected by the Spirit.)

ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘኩሲስ ስለ ሰማዕቱ ቅዱስ ቴዎዶሮስ ሲናገር ምልጃውን መለመን እንዲገባ በተደጋጋሚ ይናገራል፡፡ እንዲህም ብሏል፡-

❖ “ቅሬተ ዐጽሙን (Relics) መንካት፣ ምናልባት ይህን ለማድረግ ዕድል የሚገኘው ሰው ካለ፡ መታደል ነው፡፡ . . . ከዚያም በከበሩት በእነዚያ ቅሬተ አካሎቹ ላይ ለሰማዕቱ ስራ ለእንደሚያቀርቡ በማሰብ ከፍቅርና ከእምነት የሚወጡ ዕንባዎችን በማፍሰስ ይማልድላቸው ዘንድ ልመናቸውን ያቀርባሉ፡፡ እርሱ በእግዚአብሔር ዘንድ ሞገስ ያገኘ እንደ መሆኑ ገጸ ምሕረቱን ይመልሰላቸው ዘንድ እንዲማልድላቸው ይማጽኑታል፡፡” (ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘኩሲስ፡ ስለ ሰማዕቱ ቅዱስ ቴዎዶሮስ ካስተማረው ትምህርት)

ይኸው ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘኩሲስ በሌሎች ትምህርቶቹም ቅዱሳን ሰማዕታት ይረዱት ዘንድ ይማጽናል፡፡ እንዲሁም በጻፈው በቅዱስ ኤፍሬም ዜና ሕይወት ወደ መጨረሻው ላይ ቅዱሱን “እኛን ሁላችንንም አስበን፣ ስለ ኃጢአታችን ሥርየትን ለምንልን” በማለት ይማጽናል፡፡ እንዲሁም በከባድ አደጋ ጊዜ እርዳታውን ስለ ተማጽኑ አንድ ልውና ስላገኘው ውጤት ይናገራል፡፡

❖ “. . . ወአንተስ ብእሲ መምህርነ አባ ገሪማ ጸሊ በእንቲአነ - . . . አባ ገሪማ ሆይ፤ እንተ መምህራችን ነህና ስለ እኛ ጸልይልን” (ቅዱስ ያሬድ፣ ዝማሬ ዘአባ ገሪማ)

❖ “. . . ዳዊትኒ ይቤ እገኒ ለከ እግዚአብሔር ማገበር ዐቢይ ወእሴብሐከ በውስተ ሕዝብ ክቡድ ማገበራኒክ ቅዱሳኒክ እለ እምዓለም አሥመሩክ እለ ጽሑፍ አስማቲሆሙ በሰማያት ይብጽሐኑ ወትረ ጸሎቶሙ ለ፫ቱ ፲ቱ ወ፳ ማገበረ በኩር . . . - ዳዊትም በታላቅ ጉባኤ ውስጥ እግልሃለሁ፣ በክቡድ ሕዝብ ውስጥም አመሰግንሃለሁ ይላል፤ ከጥንት ጀምሮ ፈቃድህን የፈጸሙና ደስ ያሰኙህ ቅዱሳንህና ማገበርህ፣ ሰሞቻቸው በሰማያት የተጻፈ፣ የ318ቱ ማገበረ በኩር ጸሎታቸው ሁል ጊዜ ይድረሰን፣ ይደረግልን” (ቅዱስ ያሬድ፣ ዝማሬ ዘማገበር)

❖ “አንተ አጽናዕኩሙ ለአድባር በኃይልክ ወቅታታን እሙንቱ በኃይል ኅብስተ እምሰማይ ወሀሰሙ አድባረ ድጉኃን ይሰመይ ነፍሳቲሆሙ ለጸድቃን ኅ. አድባረ ድጉኃን ዘይቤ በእንተ አብርሃም ይሰሐቅ ወያዕቆብ ወኩሎሙ ቅዱሳን ኅ. መንክር እግዚአብሔር በላዕለ ቅዱሳኒሁ ኅ. ትብል ቤተ ክርስቲያን መዓዛሆሙ ለቅዱሳን ዘአንተ ወሀብከነ - ተራሮችን አንተ በኃይልህ አጽናሃቸው፣ በኃይልም ታጥቀዋል፤ ኅብስትን ከሰማይ ሰጣቸው፤ የጸድቃን ነፍሳት የቅመም ተራራዎች ይባላሉ፤ የቅመም ተራራዎች የሚለውም ስለ አብርሃም፣ ይሰሐቅና ያዕቆብ ነው፤ እግዚአብሔር በቅዱሳን ላይ ድንቅ ነው፤ ቤተ ክርስቲያን የቅዱሳንን መዓዛቸውን አንተ ሰጠኸን ትላለች፡፡” (ቅዱስ ያሬድ፣ ዝማሬ ዘያዕቆብ)

❖ “ኅብስተ እምሰማይ ወሀሰሙ ሃሌ ሉያ ለመላእክት ሚካኤል ሊቆሙ ሃሌ ሉያ ለሐዋርያት ጽጌ ምድሮሙ ኃረሮሙ ወጸውአሙ ወባረኩሙ ይብጽሐኑ ወትረ ጸሎቶሙ - ኅብስትን ከሰማይ ሰጣቸው፤ ሃሌ ሉያ፣ ለመላእክት ሚካኤል አለቃቸው ነው፤ ሃሌ ሉያ፣ ለሐዋርያት ጌታ መሠረታቸው ነው፤ እርሱ መረጣቸው፣ ጠራቸውም፣ ባረካቸውም፣ ጸሎታቸው ሁል ጊዜ ይድረሰን፡፡” (ቅዱስ ያሬድ፣ ዝማሬ ዘቅዱስ ሚካኤል)

- ❖ “የሐንሰ ሰማዕት ሰባኪ መድኃኒት ጸሎትክ ትኩነን ፀወነ እመንሱት - ሰማዕት የሆንክና መድኃኒትን የምትሰብክ የሐንሰ ሆይ፤ ጸሎትህ ከፈተና መጠጊያና መዳኛ ትሁነን” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ የሐንሰ መጥምቅ)
- ❖ “ሃሌ ሉያ የሐንሰ ጸሊ በእንቲኦነ እስመ ለዓለም ምሕረቱ - ሃሌ ሉያ፤ የሐንሰ ስለ እኛ ጸልይ፤ ምሕረቱ ለዘለዓለም ነውና፤” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘተከቢ)
- ❖ “ዓውደ ዓመት በጽሐ ለዘፍኖቶ ጼሐ ወንህነኒ ንሴፎ ከመ በጸሎቱ ንድኃን - የጌታን መንገድ የጠረገው የየሐንሰ መጥምቅ ዓውደ ዓመቱ ደረሰ፤ እኛም በጸሎቱ እንድን ዘንድ ተሰፋ እናደርጋለን፤” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘዘካርያስ)
- ❖ “ኃላፊተ ምድረ ዘመነ መድኃኒተ ነፍሱ ዘዴግነ እስጢፋኖስ ሰማዕት እስተምህር በእንቲኦነ - ኃላፊ የሆነውን ዓለም የናቅህ፤ የነፍስህን መድኃኒት የተከተልህ ሰማዕቱ እስጢፋኖስ ሆይ፤ ስለ እኛ ለምንልን፤ ማልድልን” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ እስጢፋኖስ)
- ❖ “መነን ዘንተ ዓለመ አቅደመ ስምህ ከዊነ እስጢፋኖስ ጸሊ በእንቲኦነ ጸሎትክ ወትረ ይብጽሐነ - ይህን ዓለም መነን፤ ከሌላው ሁሉ ቀድሞ ሰማዕት ሆነ፤ እስጢፋኖስ ስለ እኛ ጸልይ፤ ጸሎትህም ሁል ጊዜ ይድረሰን፤” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ እስጢፋኖስ)
- ❖ “እስጢፋኖስ ሰማዕት ዜናክ መድኃኒት ጸሎትክ ወትረ ትኩነን ጸወነ እመንሱት - ሰማዕቱ እስጢፋኖስ ሆይ፤ ዜናህ መድኃኒት ነው፤ ጸሎትህ ሁል ጊዜ ከፈተና መጠጊያና መዳኛ ትሁነን፤” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ እስጢፋኖስ)
- ❖ “ብፁዕ አባ የሐኒ ብፁዕ አባ የሐኒ ሰአል ወጸሊ በእንቲኦነ ሣሕልክ ይኩን ላዕሌነ - ንዑድ ክቡር የሆንክ አባ የሐኒ ሆይ፤ ምሕረትህ በእኛ ላይ ይህን ዘንድ ስለ እኛ ጸልይ፤” [ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘአባ የሐኒ (ምልጣን)]
- ❖ “ሚናስ ገሩይ በታዕካ ሰማይ ሰአል ወጸሊ በእንቲኦነ - በሰማያዊ ማደሪያ የተመረጥክ ሚናስ ሆይ፤ ስለ እኛ ጸልይልን፤ ማልድልን” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ ሚናስ)
- ❖ “ሊባኖስ ክቡር ፍቁሩ ለልዑል ዘሰመየክ መልአክ ሰአል ወጸሊ በእንቲኦነ - የልዑል ወዳጁ የሆንክና ከፍ ከፍ ያደረገህ፤ መልአክ ብሎ የሰየመህ ክቡር ሊባኖስ ሆይ፤ ስለ እኛ ለምንልን፤ ጸልይልንም፤” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ አባ ሊባኖስ)
- ❖ “ጠለ ገዳም ረሰይክ ሲሳየክ አጋንንት ተዘርው በጸሎትክ የም በምድር ተዝካርክ ይብጽሐነ ወትረ ጳጳሳትክ - ምግብህን የምድረ በዳ ጤዛ ያደረገህ፤ አጋንንት በጸሎትህ የተበታተኑ [አባ ሊባኖስ ሆይ]፤ ዛሬ በምድር መታሰቢያህ ነው፤ ጸሎትህ ሁል ጊዜ ይድረሰን” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ አባ ሊባኖስ)
- ❖ “ጆድንነን እመዓቱ አመ ዳግም ምጽኦቱ በጸሎቱ ለብፁዕ ሊባኖስ ብእሴ እግዚአብሔር - ንዑድና ክቡር በሆነው በእግዚአብሔር ሰው በሊባኖስ ጸሎት በዳግም ምጽኦቱ ከቁጣው ያድነን፤” (ቅዱስ ያሬድ፤ መዋሥዕት ዘቅዱስ አባ ሊባኖስ)

የሚላኩ ጳጳስ የነበረው ቅዱስ አምብሮስ ከእርሱ በፊት ጳጳስ የነበረውንና በቀጽዶቅያ በ374 ዓ. ም. በሰማዕትነት የሞተውን የቅዱስ ዲዮናስዮስን ዐጽም ይልክለት ዘንድ ይዘው ከሚመጡ ሰዎች ጋር ወደ ቅዱስ ባስልዮስ መልእክትን በላክለት ጊዜ ቅዱስ ባስልዮስ ዐጽሙን እንዲህ ከሚል መልእክት ጋር ላክለት፡-

❖ “በሰ ብፁዕ ጳጳስ ስለ ዲዮናስዮስ ባሳየኸው ጽኑ ቅንዓትና ፍቅር ያሳየኸውና ያስመሰክርከው ነገር ቢኖር ለጌታችንና ለመድኃኒታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ያለህን ታላቅ ፍቅር፡ ከአንተ በፊት ለነበሩት አባቶች ያለህን ክብርና ፍቅር እና ለእውነተኛዋ ሃይማኖት ያለህን ቅንዓት ነው፡፡ እግዚአብሔርን ሳገለገል ወዳጆቹ የሚኖረን አመለካከትና ፍቅር እነርሱ ያገለገሉትን እግዚአብሔርን ማፍቀር ነውና፡፡ ስለ ሃይማኖት የተጋደሉ ሰዎችን የሚወዳቸው ሰው እርሱም እንደ እነርሱ ያለ መንፈስና ዓላማ ያለው መሆኑን ያረጋግጣል፡፡ . . . የላካሃቸው ልዑካንም ካህናቱና ዲያቆናቱ እንዲሁም ሌሎች ብዙ ምእመናን በተገኙበት የሰማዕቱን ዐጽም እጅግ ታላቅና ተገቢ በሆነ አክብሮት ከተቀበረበት ተቀብሏቸው፡፡ እነዚህን የከበሩ ዐጽሞች ከዚህ ወደ አንተ የላካቸውና ሲለያቸው ያዘኑት ምእመናን ከተሰማቸውና ካዘኑበት ታላቅ ሐዘን ጋር ተመጣጣኝ በሆነ ደስታና ሐሜት ተቀበላቸው፡፡ አሁን አንተ ይኸውና ያ ድል አድራጊ ሰማዕት አለህ፤ እርሱ ወደ አንተ መጣልህ፡፡

“በተጋደሰው ጊዜ ከተባረከችው ነፍሱ ጋር አብረው የተሳተፉት እነዚህ ዐጽሞች በእግዚአብሔር ዘንድ የታወቁ ናቸው፡፡ እነዚህን ዐጽሞች ከነፍሱ ጋር ‘መልካም ቢሆን ወይም ከፋ’ እንዳደረገ እያንዳንዱ በሥጋው የተሠራውን በብድራት ይቀበል ዘንድ ሁላችን በክርስቶስ በፍርድ ወንበር ፊት ልንገለጥ ይገባናልና’ ተብሎ እንደ ተጻፈ እርሱ ለጻድቃን ዋጋቸውን ይሰጥ ዘንድ ባዘጋጀው እውነተኛ የፍርድ ቀን የክብር አክሊልን ያቀዳጃቸዋል፡፡ 2 ቆሮ. 5:10 ለእርሱም ለሰማዕት ተገቢ የሆነ (የሚገባ) ክብር ተደርጎለታል፡፡ በዚያ ሰማዕትነትን በመቀበልና በመቀበሩ ደስ ተሰኝተው የነበሩት ክርስቲያኖች አሁን ዐጽሙ ሲወሰድባቸው ግን አባቱን እንዳጣ ልጅ አዝነዋል፡፡ ሆኖም የአንተን ደስታ ከእነርሱ መጽናናት በፊት በማስቀደም የሰማዕቱን ዐጽም ወደ አንተ ልከውልሃል፡፡”

(ቅዱስ ባስልዮስ ዘቂግርያ፡ መልእክት ንበ ቅዱስ አምብሮስ፡ መልእክት 197፤ ቁ. 2)

ማጠቃለያ

በዚህ ክፍል ውስጥ ብዙ ጉዳዮችን ተመልክተናል፡፡ ቅዱሳን ከሞታቸው (ዕረፍታቸው) በኋላ አዋቂዎች መሆናቸውንና በዚህ ዓለም ስለሚደረገው ነገር እግዚአብሔር በሰጣቸው ጸጋ መጠን እንደሚያውቁ፤ ቅዱሳን በዚህ ዓለም ሳሉም ሆነ ከዕረፍታቸው በኋላ እንደሚያማልዱ፤ የቅዱሳንን ስም መጥራት ተሐድሶዎች እንደሚሉት የተከለከለ ሳይሆን በመጽሐፍ ቅዱስ እነ ሙሴ፤ እነ ኤልያስ፤ እንዲሁም ራሱ ጌታችን በትምህርቱ ያደረገውና ያሳየን መሆኑን ተመልክተናል፡፡

እንዲሁም የቅዱሳንን አማላጅነት አግባብነት ከእግዚአብሔር መሐሪነትና ሁሉን አዋቂነት አንጻር ለምን እንደሚያስፈልግ አይተናል፡፡ እነዚህንና መሰል ጉዳዮችን በመጽሐፍ ቅዱስና በቀደምት አበው ሊቃውንት ትምህርት ብዙ ምስክሮችን ጠቅሰን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትና ትምህርት ትክክለኛና እውነተኛ መሆኑን በበቂ ሁኔታ አሳይተናል፡፡ በአንጻሩ ተሐድሶዎች በእነዚህ ነጥቦች ላይና ዙሪያ ያቀረቧቸው ተቃውሞዎች፤ የማስመሰያና የማደናገሪያ አባባሎች ደግሞ ሁሉም ከመጽሐፍ ቅዱስና ከቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት ትምህርት በተቃራኒ የቆሙ ስህተቶች መሆናቸውን በበፋት ተመልክተናል፡፡

6.4 ቤተ ክርስቲያንን በቅዱሳን ስም መሰየምና መጥራት

6.4.1 የተሐድሶዎች ትምህርት

የተሐድሶዎች ተቃውሞ በዚህ ትምህርት ላይ የሚከተለውን ነው፡-

- ⑥ “ለሞቱ ቅዱሳን በመታሰቢያ ስም ብዙ ነገሮች እንደ ተካሄዱና እየተካሄዱ እንዳለ ሁሉም ያውቀዋል፡፡ ለዚህ እንግዳ ትምህርት ድጋፍ ይሆን ዘንድ የሚጠቀሰው ኢሳ. 56:4-5 የተነገረው ስለ መጻተኞችና ስለ ጃንደረቦች መሆኑን በቅድሚያ ማወቁ ለሌላ ከመስጠትና በእውነት ስም ቆሞ ሐሰትን ከመናገር ያድናል፡፡ መጻተኛ ማለት እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አገላለጽ አገሬ የሚለውን ምድር ትቶ በምድረ አስራኤል የሚኖር፤ እስራኤላዊ ዝርያ የሌለው የሌላ አገር ተወላጅ ሲሆን ጃንደረባ ደግሞ ጾታ መለያ አካሉ የተቆረጠበት ወይም የተጎደበት እስራኤላዊ ወይም የእስራኤላዊነት መብት የተሰጠው ማለት ነው፡፡ ጃንደረባ ሌላም ሁለተኛ ፍቺ እንዳለው ይታወቃል፤ ይኸውም ከፍ ባለ ማዕረግ የሚገኝ ጠባቂ ማለት ነው፡፡ በዚህ ክፍል የተጠቀሰው ግን በመጀመሪያው ትርጉም የሚገኘውን ጃንደረባ ነው፡፡ . . .
- ⑦ “ደግሞም በመጻተኞችና በጃንደረቦች ላይ ተደርጎ የነበረው ሕግ የሚሠራው በዚያው በብሉይ ኪዳን ዘመን ብቻ እንጂ በአዲስ ኪዳን እንዳልሆነ ግልጽ ሊሆንልን ይገባል፡፡ እግዚአብሔር “ቤቴ ለአሕዛብ ሁሉ የጸሎት ቤት ይባላል” (ኢሳ. 56:7) ባለው መሠረት ምንም ዓይነት ዘር፣ የተለምና የአካል ልዩነት ሳይደረግ አይሁዳውያንና አረማውያን በሙሉ የክርስቶስ አካል በሆነችው አንዲት ቤተ ክርስቲያን በማጠቃለል በፊት የነበረውን ልዩነት ጨርሶ ደምስሏል፡፡ . . . ቃሉን በትክክል አንብበው ሳያጤኑ ለመናገር የሚችሉትና የእግዚአብሔርን ቃል በትክክልናው መንገድ ሳይሆን ለግል አመለካከታቸው ደጋፊ እንዲሆን የሚጠቅሱት ወገኖች ይህ የኢሳ. 56 ክፍል ለቅዱሳን በሰማቸው የተለያዩ መታሰቢያዎችን እድናደርግላቸው የሚናገር ነው ሲሉ ጥቂት እንኳን ቅር አይላቸውም፡፡ ቃሉ የሚናገርላቸውን ክፍሎች ይዘን በእርሱ አተረጓጎም እንሂድ ቢባል እንኳ ከቃሉ እንጻር እስራኤላዊ ዝርያ ያላቸው ቅዱሳን ለምሳሌ ድንግል ማርያም፣ ቅ/ጳውሎስና ቅ/ኤጥርስ በዚህ ውስጥ ተሳታፊነት አይኖራቸውም፡፡ እነርሱ መጻተኞች ወይም ጃንደረቦች አይደሉምና፡፡” (የተቀበረ መክሊት፣ ገጽ 127-130)

የተሐድሶዎች ዋና ዋና ስህተቶች

- 1) አንደኛ ለመጻተኛ የሰጡት ትርጉም ከፊሉን ይዞ ከፊሉን ግን የዘነጋ ወይም የተወ መሆኑ ነው፡፡ እንዲህ ብለዋልና፡- “መጻተኛ ማለት እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አገላለጽ አገሬ የሚለውን ምድር ትቶ በምድረ አስራኤል የሚኖር፤ እስራኤላዊ ዝርያ የሌለው የሌላ አገር ተወላጅ ነው፡፡”

በመጀመሪያ በመጽሐፍ ቅዱስ “መጻተኛ” የተባሉት እነማን እንደሆኑ እንመልከት፡፡ አንደኛውን ትርጉም እነርሱም የተቀበሉት ስለሆነ ያንን አንደግመውም፡፡ እነርሱ የዘነጉትን የሚመለከተውን ብቻ እንመልከት፡፡

መጻተኛን በተመለከተ

- ❖ “አቤቱ፣ ጸሎቱን ሰማ፣ ጩኸቱንም አድምጥ፤ ልቅሶይንም ቸል አትበለኝ፤ እኔ በምድር ላይ መጻተኛ ነኝና፤ እንደ አባቶችም እንግዳ ነኝና፡” መዝ. 38:12-13
- ❖ “እግዚአብሔርም ዘና በሌላ አገር መጻተኞች እንዲሆኑ አራት መቶ ዓመትም ባሪያዎች እንዲያደርጓቸው እንዲያስጨንቋቸውም እንዲህ ተናገረ፤ መሴም ከዚህ ነገር የተነሣ ሸሽቶ በምድያም አገር መጻተኛ ሆኖ ኖረ፤ በዚያም ሁለት ልጆች ወለደ፡፡” የሐዋ. 7: 6፣ 29

- ❖ “ለእንግዶች እንደሚሆን በተስፋ ቃል በተሰጠው አገር በድንኳን ኖሮ፤ ያን የተስፋ ቃል አብረውት ከሚወርሱ ከይስሐቅና ከያዕቆብ ጋር እንደ መጻተኛ በእምነት ተቀመጠ፤ እነዚህ ሁሉ አምነው ሞቱ፤ የተሰማቸውን የተስፋ ቃል አላገኙምና፤ ጻፋ ግን ከሩቅ ሆነው አዩትና ተላለሙት፤ በምድሪቱም እንግዶችና መጻተኞች እንዲሆኑ ታመኑ” ዕብ. 11:9:13
- ❖ “የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ ጴጥሮስ፤ እግዚአብሔር አብ እስቀድሞ እንዳወቃቸው በመነፈስም እንደሚቀደሱ፤ ይታዘዙና በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ይረፈዱ ዘንድ ለተመረጡት፤ በጳጳሳዊና በገላትያ በቀጽዶቅያም በእስያም በቢታንያም ለተበተኑ መጻተኞች፤ ጸጋና ሰላም ይብዛላቸው።” 1 ጴጥ. 1:1-2
- ❖ “ወዳጆች ሆይ፤ ነፍስን ከሚዋጋ ሥጋዊ ምኞት ትርቁ ዘንድ እንግዶችና መጻተኞች እንደ መሆናችሁ እስምናችኋለሁ።” 1 ጴጥ. 2:11

በመጽሐፍ ቅዱስ እነ ዳዊት፤ እነ አብርሃም፤ እነ ሙሴ፤ እነ ያዕቆብና የክርስቶስን መገለጥ በእምነትና በተስፋ እየጠበቁ የኖሩት አባቶች ሁሉ “መጻተኛ” ተብለዋል። እነዚህ አባቶቻችን ምድራዊ ኑሯቸውንና ያላቸውን ነገር ሁሉ ንቀው የበለጠውን ሰማያዊ ጸጋና ሕይወት ይናፍቁና ይጠብቁ ስለ ነበር “መጻተኞች” ተብለዋል። ዳዊት ንጉሥ ነበር፤ ሆኖም ግን አኗኗሩ ሰማያዊውን ነገር በመናፈቅ ስለ ነበር ራሱን “እኔ በምድር ላይ መጻተኛ ነኝና፤ እንደ አባቶችም እንግዳ ነኝና” አለ። ታዲያ ዳዊት ተሐድሶዎች “መጻተኛ ማለት እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አገላለጽ አገሬ የሚለውን ምድር ትቶ በምድረ እስራኤል የሚኖር፤ እስራኤላዊ ዝርያ የሌለው የሌላ አገር ተወላጅ ነው” ያሉትን ትርጉም ያሟላል? እነ አብርሃም፤ ያዕቆብ፤ ሙሴ፤ ዳዊት መጻተኛ የተባሉትን እስራኤላዊ ዝርያ የሌላቸው ስለሆኑ ነበርን?

ሲጀመር እስራኤላውያን “እስራኤላውያን” የተባሉት እግዚአብሔር ያዕቆብን “ከእንግዲህ ወዲህ ስምህ እስራኤል ይባል እንጂ ያዕቆብ አይባል” ካለው ጊዜ ጀምሮ ነው። ታዲያ ራሱ ያዕቆብ እስራኤላዊ ካልሆነ እስራኤላዊ ዝርያ ያለው ማን ነበር? ዘፍ. 32:28 ይህ የተሐድሶዎች አተረጓጎም ስላይ ያየናቸውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ይገልጻል? መጻተኛ የተባሉት እነ አብርሃም፤ እነ ሙሴ፤ እነ ዳዊት እስራኤላዊ ዝርያ የሌላቸው ነበሩ?

እንዲሁም ደግሞ መጻተኛ የሚባለው “አገሬ የሚለውን ምድር ትቶ በምድረ እስራኤል የኖረ” ያሉትን ሙሴን ይገልጻል? ምክንያቱም ሙሴ ምድረ እስራኤልን ሊኖርባት ቀርቶ ለአንድ ጊዜም አንኳ በሕይወት ዘመኑ አልረገማትም። ይልቁንም ይህ የተሐድሶዎች አተረጓጎም ለእነ ሙሴ የሚሠራው በተቃራኒው ነው።

እንደዚሁም ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ክርስቲያኖችን “መጻተኞች” ብሏቸዋል። ታዲያ እነዚያ ክርስቲያኖች በሙሉ እስራኤላውያንና በእስራኤል ምድር ብቻ የሚኖሩ ነበሩን? “በጳጳሳዊና በገላትያ በቀጽዶቅያም በእስያም በቢታንያም ለተበተኑ መጻተኞች” አለ እንጂ በምድረ እስራኤል ለሚኖሩ አላለም! ጳጳሳዊ ገላትያ ቀጽዶቅያ እና እስያ ደግሞ በእስራኤል ምድር ውስጥ ሳይሆኑ በዚያን ጊዜዋ ታናሽ እስያ (የዛሬዋ ቱርክና አካባቢዋ) ውስጥ ነበሩ። እነዚህ ቦታዎች በታሪክ የእስራኤል ግዛት ሆነውም አያውቁም።

ተሐድሶዎች ለፈጠሩት እንግዳ ትምህርት እንዲመች ለማድረግ ሲሉ ይህን ያህል መዋሸት ምን ይጠቅማቸው ይሆን? እንዲህ እንደምናየው ለሐሰት ትምህርታቸው መነሻቸውም ሆነ ምንጫቸው የራሳቸው ፈጠራ ብቻ ነው።

2) ሁለተኛ ለጃንደረባ የሰጡት ትርጉምም መሠረታዊ የሆነውን ነጥብ እንደሌለ አስመስለውና ለማታለል በሚያመቻቸው መልኩ ሸፍነው ነው። እንዲህ ይላሉና፡-

© “ጃንደረባ ደግሞ ጾታ መለያ አካሉ የተቆረጠበት ወይም የተጎዳበት እስራኤላዊ ወይም የእስራኤላዊነት መብት የተሰጠው ማለት ነው።”

መጽሐፍ ቅዱስ ጃንደረባን በተመለከተ ምን ይላል?

በመጽሐፍ ቅዱስ አገባብ ጃንደረባ አራት ነገሮችን ሲገልጽ ይችላል። እነዚህም ሦስቱ በማቴዎስ ወንጌል የተገለጹት ሲሆኑ አራተኛው ደግሞ ጃንደረባ ሲባል ባለ ሥልጣን ማለትም ነው። ለምሳሌም ዮሴፍን በቤቱ ያገለግለው ዘንድ የገዛው የግብጽ ንጉሥ የፈርዖን የዘበኞቹ አለቃ የነበረው ጲጥፋራ ሚስት የነበረችው ሲሆን “ጃንደረባ” ተብሎ ተገልጿል። ዘፍ. 39:1-7 ጌታችን ባረገበት ዓመት የኢትዮጵያ ንግሥት የነበረችው የህንደኬ የገንዘብ አዛዥና በጅሮንድም እንዲሁ ጃንደረባ ተብሎ ተገልጿ እናገኛለን። የሐዋ. 8:27 አሁን ወደ ዋናው ጉዳይያችን እንሂድ፤ ይህን እነርሱም አልካዱምና።

ተሐድሶዎች የካዱት መሠረታዊ ነጥብ ጌታችን ባስተማረውና በማቴዎስ ወንጌል ላይ ተመዝግቦ በምናገኘው ትምህርት ላይ ጃንደረባነትን በተመለከተ የተናገረውን ሦስተኛውን ነጥብ ነው። ቃሉ እንዲህ ይላል፡-

✧ “በእናት ማገፅን ጃንደረቦች ሆነው የተወለዱ አሉ፤ ሰውም የሰለባቸው ጃንደረቦች አሉ፤ ስለ መንግሥተ ሰማያትም ራሳቸውን የሰለቡ ጃንደረቦች አሉ። ሊቀበለው የሚችል ይቀበለው አላቸው” ማቴ. 19:11-12

አሁን ይህን የጌታችንን ትምህርት ከተሐድሶዎች ትምህርት ጋር እናነጻጽረው። ተሐድሶዎች ጃንደረባን የተረጎሙት እንዲህ ብለው ነው፡- “ጃንደረባ ማለት ደግሞ የጾታ መለያ አካሉ የተቆረጠበት ወይም የተጎዳበት እስራኤላዊ ወይም የእስራኤላዊነት መብት የተሰጠው ማለት ነው።”

የዘነጉትን ወይም ሆን ብለው የዘለሉትን ዋና ጉዳይ ልብ አልን? ይኸውም “ስለ መንግሥተ ሰማያትም ራሳቸውን የሰለቡ ጃንደረቦች አሉ። ሊቀበለው የሚችል ይቀበለው አላቸው” ብሎ ያስተማረውን ትምህርት ነው። ይህ ዓይነቱ ጃንደረባነት ተሐድሶዎቹ እንዳሉት “የጾታ መለያ አካሉ የተቆረጠበት ወይም የተጎዳበት እስራኤላዊ ወይም የእስራኤላዊነት መብት የተሰጠው ማለት ነው” ከሚለው ጋር ፈጽሞ የሚገናኝ አይደለም። ጌታችን ከእናታቸው ማገፅንም ይሁን ከተወለዱ በኋላ ብቻ በምንም ይሁን በምን የጾታ አካላቸው ስለ ተጎዳባቸው ጃንደረቦች በመጀመሪያው በሁለቱ ዓይነት ጃንደረባነት ከተናገረ በኋላ ሦስተኛው ዓይነት ጃንደረባነት ግን ከጾታ አካል መጎዳት ጋር የተገናኘ ሳይሆን በፈቃድ የሚደረግ ጃንደረባነት መሆኑን ተናገረ። ይኸውም “ስለ መንግሥተ ሰማያትም ራሳቸውን የሰለቡ ጃንደረቦች አሉ” በማለት ነው። ይህም ማለት ተፈጥሯዊ የሆነው የጾታ አካላቸው እያለ ነገር ግን ስለሚበልጠው ነገር ሲሉ፤ ስለ መንግሥተ ሰማያት ሲሉ፤ በፈቃዳቸው ማግባትንና መጋባትን ስለሚተውትና ራሳቸውን እውነተኛ የክርስቶስ መሸፍኛ አድርገው ስለሚያቀርቡ በድንግልና ለመኖር ለሚወስኑና በዚህ ሕይወት ፈጣሪያቸውን ለሚያገለግሉ ሰዎች ነው። ይህ በማንም ሰው ላይ በግዴታ የሚጫን ሳይሆን ከራስ የውስጥ ፍላጎት ብቻ ሊመጣ የሚገባና በእግዚአብሔር ቸርነት ይህን መርጠው ለሚገቡበት ብቻ እንደሆነ ሲያስተምረንም “ይህ ነገር ለተሰማቸው ነው እንጂ ለሁሉ አይደለም፤ . . . ሊቀበለው የሚችል ይቀበለው አላቸው” ይላል።

ሰለዚህ ወገኖቻችን ተሐድሶዎች ስለ ጃንደረባ የሰጡት ትርጉም ዋናውንና መሠረታዊውን ጉዳይ የዘለለ ነው። በዚህም ላይ ጃንደረባ ማለት “እስራኤላዊ ወይም የእስራኤላዊነት መብት የተሰጠው ማለት ነው” በማለት የግድ በጉልበት ከእስራኤላዊነት ጋር ሊያስተሳስሩት ተጣጥረዋል፤ ሆኖም ይህም ሐሰት ነው። ራሳቸውን በፈቃዳቸው ስለ መንግሥተ ሰማያት ሲሉ ጃንደረቦች ያደረጉትና የሚያደርጉት በትውልድ እስራኤላውያን የሆኑ ወይም ደግሞ የእስራኤላዊነት መብት የተጣቸው ብቻ አይደሉም። ይህም ሌላው ስህተት ነው።

በመሆኑም ስለ ጃንደረባ የሰጡት ትርጉም ሆነ ብሎ ስለ መንግሥተ ሰማያት ሲሉ ራሳቸውን ጃንደረቦች ያደረጉና ማግባትን ንቀው ሳይሆን ጋብቻን እያከበሩ ግን ለበለጠው ነገር ሲሉ በእግዚአብሔር ቸርነት የዚህን ዓለም ሁኔታ የታገሡትን የደናግልና የመነኩሳትን ነገር ከጨዋታ ውጭ ለማድረግ እንዲመቻቸው ነበር። ከምንኩስና ሕይወትና ከመነኩሳት ጋር ይህን ያህል ጠብና ጦርነት ማድረግ ምን ይጠቅማችኋል? ምንስ አደረጋችሁ?

3) ሦስተኛው ደግሞ እንዲህ ያሉት ነው- “በመጻተኞችና በጃንደረቦች ላይ ተደርጎ የነበረው ሕግ የሚሠራው በዚያው በብሉይ ኪዳን ዘመን ብቻ እንጂ በአዲስ ኪዳን እንዳልሆነ ግልጽ ሊሆንልን ይገባል። እግዚአብሔር “ቤቴ ለአሕዛብ ሁሉ የጸሎት ቤት ይባላል” (ኢሳ. 56:7) ባለው መሠረት ምንም ዓይነት ዘር፣ የቀለምና የአካል ልዩነት ሳይደረግ አይሁዳውያንና አረማውያን በሙሉ የክርስቶስ አካል በሆነችው አንዲት ቤተ ክርስቲያን በማጠቃለል በፊት የነበረውን ልዩነት ጨርሶ ደምስሷል።”

እግዚአብሔር “ቤቴ ለአሕዛብ ሁሉ የጸሎት ቤት ይባላል” ያለው ትንቢት የተፈጸመው በብሉይ ኪዳን ሳይሆን በአዲስ ኪዳን መሆኑን መናገራቸው ጥሩ ነበር። ግን ምን ይሆናል፤ ይህን የተናገሩበት መነሻውና መድረሻው ከዚህ ሃሳብ ጋር የማይሄድ መሆኑ ብቻ ሳይሆን ይህን ያሉበት ከመነሻው ላይ ለተናገሩት ሐሰት ማዋዋጫና ማረሳሻ ለማድረግ መሆኑ ነው። ምክንያቱም አንደኛ ከላይ እንዳየነው ለመጻተኞችና ለጃንደረባ የሰጡት ትርጉም የተሳሳተ በመሆኑ በዚያ ከተሳሳተ መነሻ ላይ ተንደርድራችሁ የደረሳችሁበት ወይም የዚያ መደምደሚያ አስመስላችሁ ለማቅረብ የሞከራችሁት ነገር ስህተት በመሆኑ ነው። የመነሻዎቹ ሃሳቦች ስህተቶችና ውሸቶች ስለሆኑ መደምደሚያቸውም ማለትም “በመጻተኞችና በጃንደረቦች ላይ ተደርጎ የነበረው ሕግ የሚሠራው በዚያው በብሉይ ኪዳን ዘመን ብቻ እንጂ በአዲስ ኪዳን እንዳልሆነ ግልጽ ሊሆንልን ይገባል” ያሉ የሚለው ነው። ይህም ስህተት ነው።

በዚያውም ላይ ደግሞ መጻተኞች ተብለው የተነገሩት በአጠቃላይ የዚህን ዓለም ሕይወት ጊዜያዊነትና አላፊነት ተረድተው ሰማያዊውን ሕይወት ተስፋ እያደረጉ በዚህ ዓለም ሲኖሩ እንግዶችና መጻተኞች ሆነው የሚኖሩ ክርስቲያኖች ሁሉ ናቸው እንጂ በብሉይ ኪዳን ከሌላ አገር ወደ እስራኤል ምድር መጥተው በጥገኝነት ይኖሩ የነበሩት ብቻ አይደሉም። ይህ ጳለኛው ዓይነት ብቻ ቢሆን ኖሮ አዎ አልፏል ሊያሰኝ ይችል ነበር። ግን መጽሐፍ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን እነ ዳዊትን፣ እነ አብርሃምን፣ እነ ሙሴን፣ በአዲስ ኪዳን ደግሞ ክርስቲያኖች በሙሉ መጻተኞች ይላቸዋል። እንደዚሁም ጃንደረቦች የተባሉትም ከጾታ አካል ጋር በተገናኘ ጉዳይ ብቻ ሳይሆን ራሱን ስለ መንግሥተ ሰማያት ሲሉ በፈቃድ በድንግልና የሚኖሩ ደናግል መነኩሳትም ናቸው። ሰለዚህ “በመጻተኞችና በጃንደረቦች ላይ ተደርጎ የነበረው ሕግ የሚሠራው በዚያው በብሉይ ኪዳን ዘመን ብቻ እንጂ በአዲስ ኪዳን እንዳልሆነ ግልጽ ሊሆንልን ይገባል” ያሉት ሃሳብ ታላቅ ስህተትና ሐሰት መሆኑ ግልጽ ነው።

- 4) አራተኛው ደግሞ በእነዚህ እነርሱው ለራሳቸው ዓላማ እንዲመቻቸው አድርገው ባወሰሰላቸው መነሻዎቻቸው መሠረት እንዲህ ብለዋል፡- “ቃሉ የሚናገርላቸውን ክፍሎች ይዘን በእነርሱ አተረጓጎም እንገድ ቢባል እንኳ ከቃሉ አንጻር እስራኤላዊ ዘርያ ያላቸው ቅዱሳን ለምሳሌ ድንግል ማርያም፣ ቅ/ዳውሎስና ቅ/ጴጥሮስ በዚህ ውስጥ ተሳታፊነት አይኖራቸውም፡፡ እነርሱ መጻተኞች ወይም ጃንደሮች አይደሉምና፡፡”

መጻተኛና ጃንደረባ ለሚለው የሰጡት የተሳሳተ ትርጉም ወደዚህ የተሳሳተ ድምዳሜ አደረሳቸው፡፡ ስለ መጻተኞችና ጃንደሮች በመጽሐፍ ቅዱስ የተሰጠው ትርጉም እነርሱ እንዳሉት ስላልሆነ ይህ የእነርሱ የተሳሳተ መደምደሚያ እንዳትም መሠረት የለውም፡፡ “ነፃ አመቱ ለእግዚአብሔር - የእግዚአብሔር አገልጋይ እነሆኝ” ብላ ራዷን ለእግዚአብሔር የሰጠች ቅድስተ ቅዱሳን ንጽሕተ ንጽሕን ወላዲተ አምላክ ድንግል ማርያም፣ እነ ቅዱስ ጴጥሮስና ቅዱስ ዳውሎስም እንዲህ መጻተኞችና ጃንደሮች በሚለው አይካተቱም ማለት እያሳዘነ የሚያስቅ ነው! ምእመናንን “እንግዶችና መጻተኞች እንደ መሆናችሁ” እያለ የጻፈላቸው ቅዱስ ጴጥሮስ፡ “ላላገቡና ለመበልቶች ግን እላለሁ። እንደ እኔ ቢኖሩ ለእነርሱ መልካም ነው” እያለ ያስተማረ ቅዱስ ዳውሎስ በዚህ ውስጥ አይካተቱም ማለትን ምን እንበለው? 1 ቆሮ. 1፡7 በእውነት ልብ ይስጣችሁ!

ይህን ለማጠቃለል ተሐድሶዎች እንዲህ ያሉትን እናስታውስ፡-

- © “ቃሉን በትክክል አንብበው ሳያጤኑ ለመናገር የሚችሉና የእግዚአብሔርን ቃል በትክክለኛው መንገድ ሳይሆን ለግል አመለካከታቸው ደጋፊ እንዲሆን የሚጠቅሱት ወገኖች ይህ የኢሳ. 56 ክፍል ለቅዱሳን በሰማቸው የተለያዩ መታሰቢያዎችን እድናደርግላቸው የሚናገር ነው ቢሉ ጥቂት አንኳን ቅር አይላቸውም፡፡”

በሰውነታችሁ ወንድሞቻችን የሆናችሁ ተሐድሶዎች ሆይ፤ እስኪ ስለ እውነት፤ ይህ ራሳችሁ የተናገራችሁት አባባል የሚስማማው ለእኛ ነው ወይስ ለእናንተ? የራሳችን አመለካከት ደጋፊ ለማድረግ ስንል ስለ መጻተኛና ስለ ጃንደረባ ያልሆነ ትርጉም የሰጠው፤ የማይመች የመሰለንን እየተውንና እየዘለለን የምትመቸንን የጠቀስነው፤ ከተሳሳተ መነሻ ላይ ተነሥተን ካልሆነ መደምደሚያ ላይ የደረስነው እኛ ነን ወይስ እናንተ? እንደዚሁም “በቃላት መዋጋትንና ክርክርን እንደ በሽተኛ የሚናፍቁት የዚህ አዲስ ትምህርት አራማጆች መሠረታዊ የሆነ ስህተታቸውን ትክክል ለማስመሰል የእግዚአብሔርን ቃል እንደ ሸፋን መጠቀማቸው በአንዳንድ መድረኮች ይደመጣል” (የተቀበረ መክሊት፣ ገጽ 48) ያላችሁትን የሚስማማው ለእኛ ነው ወይስ ለእናንተ? አንብቦን ሳናጤን ለመናገር የምንቸክለውስ እኛ ወይስ እናንተ? ይህን እናንተም፤ አንባቢም ይፋረድ፡፡

6.4.2 ቤተ ክርስቲያንን በቅዱሳን ስም መሰየምና መጥራት

በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት

ቤተ ክርስቲያን የሚለው ቃል ጥንት የት መጣው ከዕብራይስጡ “ካሃል” ከሚለው እና ከግሪኩ “ኤክሌሲያ” ከሚለው ሲሆን ትርጉሙም “የእግዚአብሔር ጉባኤ” ማለት ነው፡፡ በመሠረታዊ አጠራር ቤተ ክርስቲያን ሲባል የምትታሰበው እግዚአብሔር ከጥንት ጀምሮ የመሠረታት አንዲት የአማኒያን (የምእመናን) ኅብረት (ጉባኤ) ናት፡፡ ስለዚህም በሐዲስ ኪዳን በተደጋጋሚ “የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን” ተብላ ተጠራታለች፡፡

ቤተ ክርስቲያን የምትባለው በመሠረታዊነት በቅድስት ሥላሴ እምነት በኢየሱስ ክርስቶስ መድኃኒትነት አምነው በክርስቶስ ራስነት ያሉ አካላት ናቸው። ስለዚህ ቤተ ክርስቲያን ረቂቅ የክርስቶስ አካል (Mystic Body of Christ) ናት። ቤተ ክርስቲያን ስንል በዋናነት የምናስበውም ይህችን የክርስቶስ መንፈሳዊት አካል ነው። ይህ እንዳለ ሆኖ ከዚህም በተጨማሪ ቤተ ክርስቲያን የሚለው ቃል ምእመናን ለአምልኮ በአንድነት የሚሰበሰቡበትንና ይህ አንድነታቸው የሚገልጥበትን፣ እንዲሁም ከእግዚአብሔር ጋር የሚገናኙበትንና ለመዳናችን ወላጃ የሆኑ ምሥጢራት የሚፈጸሙበትን ለዚህ የተለየና የተዘጋጀ ቦታ - ሕንፃ ቤተ ክርስቲያንም ያመለክታል።

ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ጉባኤ፣ የክርስቶስ አካል መሆኗ የታወቀ ነው። እንዲሁም እርሱ የሚመለከበትና ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያን የሚፈጸሙበት የተቀደሰ ስፍራም የተቀደሰ ነው። ይህም በመጽሐፍ ቅዱስ በተደጋጋሚ የተነገረ ነገር ነው። ለአብነትም “ቤተ መቅደሱ ቅዱስ ነው፣ በጽድቅም ድንቅ ነው”፤ እንዲሁም “ወደ ቅዱስ መቅደሱ እስግዳለሁ” ተብሏል። መዝ. 64፡5 መዝ. 137፡2 እንዲሁም መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቤተ መቅደሱ ይሸጡና ይለውጡ የነበሩትን ከዚያ በማባረር ከመቅደሱ አስወጥቷቸዋል። በመቀጠልም “የአባቴን ቤት የንግድ ቤት አታድርጉት” ብሏቸዋል። ዮሐ. 2፡14-17 ስለዚህ የእግዚአብሔር ስም የሚጠራበት አምልኮተ እግዚአብሔር የሚፈጸምበት ሕንፃ ቤተ መቅደስ የእግዚአብሔር ቤት እንደሚባል ራሱ ባለቤቱ ጌታችን አስተምሮናል።

ቤተ ክርስቲያን እግዚአብሔር የሚመለከበት የተለየ (የተቀደሰ) ስፍራ ነው። በብሉይ ኪዳን የነበረው የአምልኮ ስፍራ እስከ ባቢሎን ምርኮ ድረስ በኢየሩሳሌም የነበረው አንድ ቤተ መቅደስ ብቻ የነበረ ሲሆን ከዚያ በኋላ ግን እስራኤላውያን በየሀገሩ ተበታትነው በዝርወት ይኖሩ ስለ ነበር ቅዱሳት መጻሕፍትን የሚያነቡበትና የሚማሩበት፣ ከመሥዋዕተ አሪት በስተቀር ያለውን ሌላውን አምልኮ የሚፈጽሙበት ምክራብ (ሲናጎግ) የሚባል አዲስ ነገር አመጡ።

የብሉይ ኪዳን የመጀመሪያው ቤተ መቅደስ የሚመለከበት እግዚአብሔር መሆኑ የታወቀ ሲሆን ሲጠራ ግን በሠራው በንጉሥ ሰሎሞን ስም “የሰሎሞን ቤተ መቅደስ” እየተባለም ይጠራ ነበር። የቤተ መቅደሱ ደጅም እንዲሁ በንጉሥ ሰሎሞን ስም ይጠራ ነበር። በዮሐንስ ወንጌል ላይ፣ እንዲሁም በሐዋርያት ሥራ ላይ እንዲህ ተብሎ ተገልጾ እናገኛለንና፡- “ኢየሱስም በመቅደስ በሰሎሞን ደጅ መመላለሻ ይመላለስ ነበር።” ዮሐ. 10፡23 የሐዋ. 3፡11 እንዲሁም “በኢየሩሳሌም ያለው መቅደስ” እየተባለም ይጠራ ነበር። መዝ. 67፡29 ዕዝ. 5፡15

ምክራቦቹ ግን እንደ ቤተ መቅደሱ በኢየሩሳሌም የተወሰኑ ሳይሆኑ በየቦታው የተሰፋፉና በቁጥርም ብዙ ስለነበሩ አንዳቸው ከሌላቸው ተለይተው የሚታወቁበት ስያሜ አስፈላጋቸው። በመሆኑም አንዳንዶቹ ምክራቦች የተለየ የመጠሪያ ስም ነበራቸው። ለምሳሌም በኢየሩሳሌም ከነበሩት ምክራቦች አንዱ “የነፃ ወጪዎች ምክራብ” ተብሎ ይጠራ ነበር። የሐዋ. 6፡9

ክርስትናም በዓለም እየተስፋፋ ሲሄድ የእግዚአብሔር ጉባኤ እየሰፋ፣ አብያተ ክርስቲያናትም በየቦታው እየታነጹ ሲሄዱ አንዱ ከሌላው ተለይተው የሚታወቁበት መጠሪያ አስፈላጊ ሆኖ የመገኘቱን ነገር መረዳት አእምሮ ላለው ሰው ሁሉ የተሰወረ ነገር ሊሆን አይችልም። ይህችን የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ሲጠሩና እርሷን በተመለከተ ሲናገሩ ቅዱሳን ሐዋርያት አንዳንድ ጊዜ ቤተ ክርስቲያን ባለችበት በቦታው፣ ሌላ ጊዜ ደግሞ በዋናነት ቤታቸውንና ሕይወታቸውን ለቤተ ክርስቲያን በሰጡ በምእመናን ስም ይጠሯት ነበር።

ለአብነትም የሚከተሉትን እንመልከት፡-

1) ቤተ ክርስቲያንን ባለችበት ቦታ ሲጠሯት፡-

- ❖ “የእስያ አብያተ ክርስቲያናት ሰላምታ ያቀርቡላችኋል።” 1 ቆሮ. 16:19
- ❖ “በከንክራኦስ ባለች ቤተ ክርስቲያን . . . በክርስቶስ ኢየሱስ አብረውኝ ለሚሠሩ ለጽርስቅላና ለአቂላ ሰላምታ አቅርቡልኝ . . .” ሮሜ 16:1-5
- ❖ “ጳውሎስና ስልዎናስ ጢሞቴዎስም፤ በእግዚአብሔር አብ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስም ወደምትሆን ወደ ተሰሎንቂ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን . . .” 1 ተሰ. 1:1
- ❖ “ከእናንተ ጋር ተመርጣ በባቢሎን ያለች ቤተ ክርስቲያን፤ ልጄም ማርቆስ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል።” 1 ጴጥ. 5:13

2) ራሳቸውን ለቤተ ክርስቲያን በሰጡ ክርስቲያኖች ሲጠራት

- ❖ “በሎዶቅያ ላሉቱ ወንድሞችና ለንምቱን በቤተም ላለች ቤተ ክርስቲያን ሰላምታ አቅርቡልን።” ቆላ. 4:15
- ❖ “አቂላና ጽርስቅላ በቤታቸው ካለች ቤተ ክርስቲያን ጋር በጌታ እጅግ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል።” 1 ቆሮ. 16:19
- ❖ “. . . በክርስቶስ ኢየሱስ አብረውኝ ለሚሠሩ ለጽርስቅላና ለአቂላ ሰላምታ አቅርቡልኝ፤ . . . በቤታቸውም ላለች ቤተ ክርስቲያን ሰላምታ አቅርቡልኝ።” ሮሜ 16:1-5
- ❖ “ለእገታችንም ለአፍብያ፤ ከእኛም ጋር አብሮ ወታደር ለሆነ ለአርክጳ፤ በቤተህም ላለች ቤተ ክርስቲያን . . .” ፊል. 1:2

ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ቤት ስትሆን በውስጧ የሚመሰገነው እግዚአብሔር፤ የሚሠዋው መሥዋዕት ደግሞ በቀራንዮ የተፈተተው የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙ ነው። ስለሆነም ቤተ ክርስቲያን ባለችበት ቦታም ሆነ ራሳቸውን ለቤተ ክርስቲያን በሰጡ ሰዎች ስም ብትጠራ በእምልኮቷና በመሥዋዕቷ ላይ አንዳችም የሚለውጠው ነገር የለም። “የተሰሎንቂ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን” ወይም “በባቢሎን ያለች ቤተ ክርስቲያን” ተብላ መጠራቷ ከክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንነት ያገዳት ወይም ያወጣት አንዳችም ነገር የለም። በተሰሎንቂ ያለችው ቤተ ክርስቲያን ሌላ፤ በባቢሎን ያለችው ቤተ ክርስቲያን ደግሞ ሌላ አይደለም፤ ሁሉም ተለይተው ይታወቁ ዘንድ ባሉበት ቦታ ተጠሩበት እንጂ የአንድ የክርስቶስ አካላት የሆኑ ክርስቲያኖች ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያንን የሚፈጽሙባቸው ናቸው።

ከዚህም የተነሣ ሕንፃ ቤተ ክርስቲያን እግዚአብሔር ባከበራቸው በቅዱሳን ስም ይሰየማል፤ ይጠራል። በየቦታው የታነፁና የሚታነፁ አብያተ ክርስቲያናት በቅዱሳን ስም ካልተጠሩ በማን ስም ይጠሩ? እንደ ፕሮቴስታንቶች “የፓስተር እገሌ ቸርች” እየተባለ እንዲጠራ ነው የሚፈለገው? ወይስ እንደ ንግድ ድርጅቶች “የእገሌና ቤተሰብ ፒ ኤል ሲ” እየተባለ በግለሰብ ስም እንድትጠራ ለማድረግ ነው? ወይስ ቁጥር 1፣ ቁጥር 2፣ ወዘተ እየተባሉ እንድትጠራ? በአውሮፓ በእነ ሉተር ስም የተሰየሙ ብዙ የፕሮቴስታንቶች የጸሎት ቤቶችም አሉ። ተከታዮቻቸውን ቤተ ክርስቲያንን በቅዱሳን ስም መሰየም አይገባም ብለው ሰብከው በራሳቸው ስም ወደ መሰየም አመጡት።

እነ ሉተር የምዕራቡን ዓለም ቅዱሳን አያስፈልጉም እያሉ ሁሉንም ነገር አጣጥለውና አጥላልተው ያደረሱት ዛሬ ካለበት ግብረ ሰዶማዊነትና እግዚአብሔር የለሽነት ነው። እምነት አለን የሚሉትም “የፓስተር እገሌ ቸርች” እየተባሉ እንደ ንግድ ሱቆች ወይም ድርጅቶች በግለሰቦች ስም ነው የሚጠሩት። በሀገራቸው ያረረባቸው ፐርቲስታንቶች የሚያሠለጥኗቸውና በከፍተኛ የገንዘብ ኃይል የሚያሰማሯቸው የተሐድሶዎች የፍጻሜ መዳረሻና ዓላማም እኛንም ወደዚህ “የብቃት ደረጃ” ለማድረስ ነው።

ቅድስት ቤተ ክርስቲያንን እግዚአብሔር ባከበራቸው በቅዱሳን ስም መጥራት አስቀድሞ በትንቢት የተነገረና በሐዲስ ኪዳን በተግባር የተፈጸመ ነው። ከላይ የተገለጸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይትበሃልም በዚህ የቀጠለ ነው። ይኸውም እንዲህ የሚለው የትንቢት ቃል ነው፡-

እግዚአብሔር ሰንበቴን ስለሚጠብቁ ደስ የሚያሰኝኝንም ነገር ስለሚመርጡ ቃል ኪዳንንም ስለሚይዙ ጃንደረቦች እንዲህ ይላልና፡- በቤቴና በቅጥሬ ውስጥ ከወንዶችና ከሴቶች ልጆች ይልቅ የሚበልጥ መታሰቢያና ስም እስጣቸዋለሁ፤ የማይጠፋም የዘላለም ስም እስጣቸዋለሁ። ... በጸሎቴም ቤት ደስ አስኛቸዋለሁ። እ.ሳ. 56፡47

እግዚአብሔር አምላክ በራሱ ቤት ወዳጆቹ ቅዱሳን እንዲታሰቡበት በዚህ ቃሉ መሠረት አስቀድሞ ተናግሯል። እግዚአብሔር ይህን ቃል ኪዳን የገባው ለጃንደረቦች ነው። መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የጃንደረባነትን ዓይነትና ሁኔታ ከላይ እንደ ተመለከትነው በማቴዎስ ወንጌል በምዕራፍ 19 ቁጥር 10-12 እንዲህ አስተምርናል፡- “ይህ ነገር ለተሰማቸው ነው እንጂ ለሁሉ አይደለም፤ በእናት ማጎፀን ጀንደረቦች ሆነው የተወለዱ አሉ፤ ሰውም የሰለባቸው ጃንደረቦች አሉ፤ ሰበ መንግሥተ ሰማያትም ራሳቸውን የሰለቡ ጃንደረቦች አሉ። ሊቀበለው የሚችል ይቀበላሉ።” ስለዚህ እግዚአብሔር “በቤቴና በቅጥሬ ውስጥ ከወንዶችና ከሴቶች ልጆች ይልቅ የሚበልጥ መታሰቢያና ስም እስጣቸዋለሁ” ብሎ የተናገረላቸው ሰለ መንግሥተ ሰማያት ሲሉ ፈቃድ ሥጋቸውን የታገሡትንና በንጽሕና የኖሩትን ደናግል መነኩሳትን ነው።

እነዚህ ጃንደረቦች (ደናግል መነኩሳት) ምድራዊ የሆነ የሰም ማስጠሪያ ልጅ መውለድን ስለ መንግሥተ ሰማያት ብለው ስለ ተውት አምላካቸው ደግሞ ሥጋውያን ልጆች ሊያስጠሩ ከሚችሉት ስምና ከሚያስገኙት መታሰቢያ የበለጠ የሰም ማስጠሪያ እንዲህ ሲል ሰጣቸው፡-

ከወንዶችና ከሴቶች ልጆች ይልቅ የሚበልጥ መታሰቢያና ስም እስጣቸዋለሁ፤ የማይጠፋም የዘላለም ስም እስጣቸዋለሁ።

ሥጋውያን ልጆች ስም ቢያስጠሩ እስከ ተወሰነ ትውልድ ድረስ ነው። ለቅዱሳን የተሰማቸው ስም ግን የማይጠፋና ዘላለማዊ ነው። ስለሆነም ቅዱሳን ሰማቸው የማያልፍ፤ ሁል ጊዜ የሚዘከርና የማይጠፋ እንደ ሆነ ራሱ እግዚአብሔር በማይታበል ቃሉ ተናገረ። “በጸሎቴም ቤት ደስ አስኛቸዋለሁ” ማለቱም ሰማቸው የሚዘከረውና የሚጠራው በቤቴና በቅጥሬ ውስጥ በመሆኑ ነው። ራሳቸውን ስለ እርሱ ፍቅር ሲሉ ጃንደረቦች ያደረጉት የወዳጆቹ የቅዱሳን ስም በራሱ ቤት ማለትም በቤተ ክርስቲያን እንዲጠራ ቅዱስ ፈቃዱ መሆኑን ራሱ እግዚአብሔር እንዲህ አስረግጦ ነግሮናል። ታዲያ ይህን መቃወም ምቀኝነት ነው? ወይስ ምን እንበለው?

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመዋዕለ ሥጋዊው የመጨረሻ ሰዓት ላይ ሽቱ ይዛ መጥታ የቀባቸውን ቤት ደቀ መዛርሙቱ ገና በጸጋ ያልበለጸጉ ስለነበሩ ነገሩ ስላልተረዳቸውና በይሁዳ ቀስቃሽነት ድርጊቷን መንቀፍና ማጣጣል በጀመሩ ጊዜ እንዲህ አላቸው፡- “መልካም ሥራ ሠርታልኛለችና ሴቲቱንስ ስለ ምን ታደክሟታላችሁ? እርሷ ይህን ሽቱ በሰውነቴ ላይ አፍሰሳ ለመቃብራ አደረገች።

እውነት እሳቸዋል፡፡ ይህ ወንጌል በዓለም ሁሉ በማናቸውም ስፍራ በሚሰበክበት እርሷ ያደረገችው ደግሞ ለእርሷ መታሰቢያ እንዲሆን ይነገራል፡፡ ማቴ. 26:7-13 ሽቲ ላፈሰሰችለት ሴት “ይህ ወንጌል በዓለም ሁሉ በማናቸውም ስፍራ በሚሰበክበት እርሷ ያደረገችው ደግሞ ለእርሷ መታሰቢያ እንዲሆን ይነገራል” ካለ ሽቲ ላይሆን ደማቸውን ላፈሰሰለትና መላ ሕይወታቸውን ለሰጡለት ለሰማዕታትና ለቅዱሳን ወንጌል የሚሰበክበት ቤተ ክርስቲያን ስማቸው ቢጠራና ቢታሰቡ ወንጀሉምን ላይ ነው? በኃጢአት ከኖረች በኋላ በሕይወቷ ወደ ጓላ ጊዜ ላይ በንስሐ የተመለሰችው ግርያም እንተ ዕፍረት ወንጌል በሚሰበክበት በዓለም ሁሉ በማናቸውም ስፍራ መታሰቢያዋ እስኪነገር ድረስ ይህን ያህል ክብር የሰጣት ከሆነ መላ ዘመናቸውንና ሕይወታቸውን ለእርሱ የሰጡ ቅዱሳን አዋቶቻችንና እናቶቻችን ይህ ክብር ይበዛባቸዋልን?

ስለዚህ ቅድስትና ሐዋርያዊት እርዳታዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቤት በቅዱሳን ስም የምትሰይመው ይህን የፈጣሪዋን ትእዛዝ ይዛ እንጂ እንዲሁ ባለ ማወቅ ወይም በልብ ወለድ አይደለም፡፡ ሕንጻ ቤተ ክርስቲያን በተለያዩ ቅዱሳን ስም ቢሰየምም በውስጡ የሚፈጸመው አገልግሎት ማጎሊቱ፣ ቅዳሴው፣ መሥዋዕቱ ሁሉ አንድ ነው፡፡ የሚመሰገነው እግዚአብሔር ሲሆን የሚሠዋውም አንድ የክርስቶስ ሥጋና ደም ነው፡፡ መታሰቢያነቱ ለቅዱሳን እንዲሆን ያዘዘው የቤቱ ባለቤት እግዚአብሔር ነው፡፡ ይህን እግዚአብሔር ለወዳጆቹ የሰጠውን ክብር የሚቃወም ካለ ባለቤቱ ሊያሰብ ክርስቶስ “በገንዘብ የወደድኩትን አደርግ ዘንድ አይገባኝምን? ወይስ እኔ ቸር ስለሆንኩ ዓይንህ ምቀኛ ናትን?” ይለዋል፡፡ ማቴ. 20:15

6.4.3 ቤተ ክርስቲያን በቅዱሳን ስም እንደሚሰየም

የቀደምት ስበጩ ሲቃወሙት ትምህርት

ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ ወደ አንድ ቦታ ሄዶ በዚያ ስለ ነበረው የሕንጻ ቤተ ክርስቲያን ሁኔታ ሲናገር እንዲህ ይላል፡-

“ወደ ቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ ሰንገባ በግራ በኩል ያለው በሰማዕታት ስም የታነፀው ቤተ መቅደስ ነበር፤ ፊት ለፊታችን ያለው ቅርጽ የተሠራበት ጥበብ በጣም የሚያስደንቅ ነበር፡፡ አንዱ ክፍል የተሠራበት አሠራር ሌላው ክፍል ከተሠራበት አሠራር ረቂቅ በሆነ ጥበብ ይለይ ነበር . . . ” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ፣ መልእክት ኀበ አደልፊየስ፣ ቁ. 15)

“በእግዚአብሔር ቸርነት የሰማዕታቱ ቤተ ክርስቲያን ሥራ በጥሩ ሁኔታ እየሄደ እንደ ሆነ ተገንዝቧል፡፡ የጀመርነውና በእጃችን ላይ ያለው ይህ ሥራ ሁሉን ማድረግ በሚችልና ፈቃዱ ሲሆን ሐሳቡ ሁሉ በቅጽበት ወዲያውኑ ተግባር (ድርጊት) በሚሆን በእግዚአብሔር ኃይል ይፈጸማል፡፡ ሐዋርያው ‘በእናንተ መልካምን ሥራ የጀመረው እስከ ሊያሰብ ክርስቶስ ቀን ድረስ እንዲፈጽመው ይህን ተረድቼያለሁና’ ያለውን በማሰብ በዚህም ታላቁን ቅዱስ ቋሙሎስን ትመበለውና ለጀመርነውና እጃችን ላይ ላለው ለዚህ በሰማዕታት ስም ለሚሠራው የቤተ ክርስቲያን ሥራ በቂ የሚሆን የሰው ኃይል ትልክልን ዘንድ እጠይቅሃለሁ፡፡ ፊል 1: 6” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ፣ መልእክት ኀበ አምፊሎቅዮስ ጳጳስ፣ ቁ. 16)

“... የቅዱሳን ዐጽም ያረፈባቸውና በሰማቸው የታነጹ አብያተ ክርስቲያናት የሚመጣውን ፍርድ በጨረፍታ የሚያሳዩ ናቸው፡፡ ይህም ኢጋንንት ይሠቃዩባቸዋል፤ ሰዎች ደግሞ ይገሡዳቸዋል፤ ነጻም ይወጡባቸዋልና ስለዚህ ነው፡፡ ...” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትርጓሜ ቆሮንቶስ ካል፤ ክፍል ትምህርት 26፣ ቁ. 4)